

Huishoudelijk Reglement

November 2024

The logo for the Dutch political party D66, consisting of a green square with the white text "D66" inside.

D66

Huishoudelijk Reglement

Politieke Partij Democraten 66

**Dit Huishoudelijk Reglement is laatstelijk vastgesteld op
23 november 2024 te 's-Hertogenbosch.**

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Hoofdstuk 1 Algemeen	6
Artikel 1.1 Begrippen en definities	6
Artikel 1.2 Wijze van besluitvorming	8
Artikel 1.3 Berichtenverkeer	9
<i>Partijpublicaties</i>	9
Artikel 1.4 Het Partijblad	9
Hoofdstuk 2 Het lidmaatschap	10
Artikel 2.1 Aanvang lidmaatschap	10
Artikel 2.2 Besluit tot niet-toelating, opzegging of ontzetting	10
Artikel 2.3 Lidmaatschapsrechten	10
Artikel 2.4 Schorsing of opschorten lidmaatschapsrechten	11
Artikel 2.5 Lidmaatschap politiek bestuurder	11
Artikel 2.6 Onverenigbaarheden	11
Hoofdstuk 3 Organisatie van de Vereniging	14
<i>De Landelijke Vereniging</i>	14
Artikel 3.1 De Landelijke Vereniging	14
Artikel 3.2 De Algemene Vergadering	14
Artikel 3.3 Bijeenroepen van de Algemene Vergadering	15
Artikel 3.4 Voorbereiding Algemene Vergadering	16
Artikel 3.5 Het Landelijk Bestuur	17
Artikel 3.6 Taken van het Landelijk Bestuur	17
Artikel 3.7 Bevoegdheden van het Landelijk Bestuur	18
Artikel 3.8 Ondersteuning partijorganen	18
Artikel 3.9 Dispensatiebevoegdheid Landelijk Bestuur	19
Artikel 3.10 Onwerkbaarheden op decentraal niveau	19
<i>Het Landelijk Bestuursoverleg</i>	20
Artikel 3.11 Het Landelijk Bestuursoverleg	20
Artikel 3.12 Taken van het Landelijk Bestuursoverleg	21
Artikel 3.13 Vergaderorde Landelijk Bestuursoverleg	21
<i>Regio's</i>	21
Artikel 3.14 De Regio	21
Artikel 3.15 De Algemene Regiovergadering (ARV)	21
Artikel 3.16 Het bijeenroepen van de ARV	23
Artikel 3.17 Het regiobestuur	24
Artikel 3.18 Samengestelde regio's	25
<i>Afdelingen</i>	25
Artikel 3.19 De Afdeling	25
Artikel 3.20 De Algemene Afdelingsvergadering (AAV)	26

Artikel 3.21	Het bijeenroepen van de AAV	27
Artikel 3.22	Het afdelingsbestuur	28
Artikel 3.23	Samengestelde afdelingen	29
<i>Leden in het buitenland.....</i>		29
Artikel 3.24	Leden in het buitenland.....	29
Artikel 3.25	De Algemene Regiovergadering (ARV)	29
Artikel 3.26	Het bijeenroepen van de ARV.....	30
Artikel 3.27	Bestuur van de regio buitenland	30
<i>Bestuurdersvereniging</i>		31
Artikel 3.28	De Bestuurdersvereniging	31
Artikel 3.29	De ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging.....	31
Artikel 3.30	Bijeenroepen van de ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging	31
Artikel 3.31	Het bestuur van de Bestuurdersvereniging	32
<i>Overige gremiatypen</i>		33
Artikel 3.32	Thema-afdeling.....	33
Artikel 3.33	Netwerken	34
Artikel 3.34	Projectgroepen.....	34
Hoofdstuk 4	De Algemene Vergadering	35
<i>De Landelijke Besluitvormingscommissie.....</i>		35
Artikel 4.1	De Landelijke Besluitvormingscommissie.....	35
Artikel 4.2	Bevoegdheden Landelijke Besluitvormingscommissie	35
<i>Indienen voorstellen, moties en amendementen.....</i>		36
Artikel 4.3	Voorstellen.....	36
Artikel 4.4	Indienen algemene moties en amendementen.....	36
Artikel 4.5	Indienen Actueel Politieke Moties	37
<i>Verwerking en publicatie voorstellen, moties en amendementen.....</i>		37
Artikel 4.6	Beoordeling Landelijke Besluitvormingscommissie.....	37
Artikel 4.7	Verwerken ingediende moties en amendementen.....	38
Artikel 4.8	Publicatie moties en amendementen.....	38
<i>Behandeling van en stemming over voorstellen, moties en amendementen</i>		39
Artikel 4.9	Voorzitters van de Algemene Vergadering	39
Artikel 4.10	Behandelen van algemeen politieke en organisatorische moties	39
Artikel 4.11	Wijzigen van voorstellen tijdens de Algemene Vergadering	40
Artikel 4.12	De wijze van behandeling	40
Artikel 4.13	Stemmingen op de Algemene Vergadering	41
<i>Vergaderorde en notulen</i>		41
Artikel 4.14	Voorstellen van orde	41
Artikel 4.15	De notulen van de Algemene Vergadering.....	42
<i>Verkiezingsprogramma's.....</i>		43
Artikel 4.16	Amendementen landelijke verkiezingsprogramma's	43
Artikel 4.17	Beoordeling moties en amendementen op het conceptprogramma	43

Artikel 4.18	Behandelen moties en amendementen op het conceptprogramma	43
<i>Tussentijdse en vervroegde verkiezingen</i>		44
Artikel 4.19	Tussentijdse en vervroegde verkiezingen	44
Hoofdstuk 5	Kandidaatstelling en verkiezingen	45
<i>Landelijke Verkiezingscommissie</i>		45
Artikel 5.1	Taken van de Landelijke Verkiezingscommissie	45
Artikel 5.2	Bevoegdheden van de Landelijke Verkiezingscommissie	45
<i>Kandidaatstellen</i>		46
Artikel 5.3	Het kandidaatstellingsformulier	46
Artikel 5.4	Vereisten voor kandidaatstellen.....	47
Artikel 5.5	Kandidaatstellen, acceptatie van kandidatuur en terugtreden als (aspirant-)kandidaat	47
Artikel 5.6	Beoordeling kandidaatstellingen door de verkiezingscommissie	48
<i>Wijze van verkiezingen personen</i>		49
Artikel 5.7	Verkiezen van personen.....	49
Artikel 5.8	Voorkeursacties	49
Artikel 5.9	Verkiezing meer kandidaten dan gelijke vacatures.....	49
Artikel 5.10	Eén vacature met meer kandidaten	50
Artikel 5.11	Aantal kandidaten gelijk aan aantal vacatures	50
Artikel 5.12	Bepalen van de uitslag	51
Hoofdstuk 6	Landelijke verkiezingen	52
<i>Vorbereidingen</i>		52
Artikel 6.1	Deelnamebesluit landelijke verkiezingen	52
Artikel 6.2	Organiseren landelijke verkiezingen	52
<i>Het landelijk programma</i>		53
Artikel 6.3	Het politieke programma.....	53
Artikel 6.4	De landelijke programmacommissie	54
Artikel 6.5	Taken van de landelijke programmacommissie	54
Artikel 6.6	Verkiezingsprogramma voor de Staten-Generaal	54
Artikel 6.7	Verkiezingsprogramma voor het Europees Parlement	54
<i>Het verkiezen van de kandidatenlijst bij landelijke verkiezingen</i>		55
Artikel 6.8	Maximale zittingstermijn	55
Artikel 6.9	Lijsttrekker.....	55
Artikel 6.10	Het lijstadvies.....	56
Artikel 6.11	Verkiezing overige kandidaten	56
Artikel 6.12	Bekendmaken uitslag	56
Artikel 6.13	Lijstduwers	57
<i>Tussentijdse en vervroegde verkiezingen</i>		57
Artikel 6.14	Tussentijdse en vervroegde verkiezingen	57

Hoofdstuk 7	Provinciale Statenverkiezingen	58
	<i>Vorbereidingen</i>	<i>58</i>
Artikel 7.1	Standaarddeelnamedbesluit Provinciale Statenverkiezingen	58
Artikel 7.2	Het organiseren van de Provinciale Statenverkiezing	58
	<i>Het provinciale programma.....</i>	<i>60</i>
Artikel 7.3	Het vaststellen van het provinciale programma	60
	<i>Het verkiezen van de kandidatenlijst bij Provinciale Statenverkiezingen.....</i>	<i>61</i>
Artikel 7.4	Maximale zittingstermijn	61
Artikel 7.5	Lijsttrekker.....	61
Artikel 7.6	Lijstadvies.....	61
Artikel 7.7	Verkiezing overige kandidaten	62
Artikel 7.8	Bekendmaken uitslag	62
Artikel 7.9	Lijstduwers	62
Artikel 7.10	Gedeputeerdenadviescommissie.....	62
Hoofdstuk 8	Gemeenteraadsverkiezingen	63
	<i>Vorbereidingen</i>	<i>63</i>
Artikel 8.1	Standaarddeelnamedbesluit Gemeenteraadsverkiezingen.....	63
Artikel 8.2	Het organiseren van de Gemeenteraadsverkiezing	63
	<i>Het gemeentelijk programma</i>	<i>65</i>
Artikel 8.3	Het vaststellen van het gemeentelijk programma	65
	<i>Het verkiezen van de kandidatenlijst bij Gemeenteraadsverkiezingen</i>	<i>66</i>
Artikel 8.4	Maximale zittingstermijn	66
Artikel 8.5	Lijsttrekker.....	66
Artikel 8.6	Lijstadvies.....	66
Artikel 8.7	Verkiezing overige kandidaten	67
Artikel 8.8	Bekendmaken uitslag	67
Artikel 8.9	Lijstduwers	67
Artikel 8.10	Wethoudersadviescommissie.....	67
Hoofdstuk 9	Verkiezingen interne partijfuncties	69
	<i>Vorbereiding.....</i>	<i>69</i>
Artikel 9.1	Bekendmaken vacatures.....	69
	<i>Verkiezen van personen bij interne partijfuncties</i>	<i>69</i>
Artikel 9.2	Maximale zittingstermijn	69
Artikel 9.3	Leden van het Landelijk Bestuur	70
Artikel 9.4	Leden van landelijke partijcommissies	71
Artikel 9.5	Leden van decentrale besturen en commissies	71
Artikel 9.6	Bekendmaken uitslag stemming op fysieke vergadering	71
Artikel 9.7	Bekendmaken uitslag digitale stemming.....	71
Hoofdstuk 10	Financiën	72
	<i>De Landelijke Financiële Commissie</i>	<i>72</i>

Artikel 10.1	Taken van de Landelijke Financiële Commissie	72
Artikel 10.2	Bevoegdheden van de Landelijke Financiële Commissie	72
<i>Contributie en donaties</i>		72
Artikel 10.3	Contributie.....	72
Artikel 10.4	Hoogte van contributie.....	72
Artikel 10.5	Contributiebetaling	73
Artikel 10.6	Donateurs	73
<i>Afdracht</i>		74
Artikel 10.7	Afdracht door politieke ambtsdragers.....	74
<i>Financiële verantwoording</i>		74
Artikel 10.8	Financiële verantwoording.....	74
<i>Financiën op decentraal niveau</i>		75
Artikel 10.9	Bijdragen aan regio's en afdelingen	75
Artikel 10.10	Financiën op decentraal niveau.....	75
Hoofdstuk 11	Het Geschillencollege	76
Artikel 11.1	Het instellen van een beroep.....	76
Artikel 11.2	Termijnen voor indienen beroep en beslissing	76
Artikel 11.3	Het vooronderzoek en de ontvankelijkheid	76
Artikel 11.4	Schikking	76
Artikel 11.5	De leden van de behandelende Kamer.....	77
Artikel 11.6	Behandeling.....	77
Artikel 11.7	Uitspraaktermijn.....	77
Artikel 11.8	De uitspraak en beroep.....	78
Artikel 11.9	Rechtskracht uitspraak	78
Artikel 11.10	Publicatie op de website.....	78
Hoofdstuk 12	Integriteit en verantwoord gedrag	79
Artikel 12.1	De Commissie Integriteitsonderzoeken.....	79
Artikel 12.2	Vertrouwenspersonen	79
Hoofdstuk 13	Overgangs- en slotbepalingen	80
Artikel 13.1	Publicatie van statuten en reglementen op de website.....	80
Artikel 13.2	Inwerkingtreding en aanpassing door Besluitvormingscommissie	80
Artikel 13.3	Uitzonderingen op inwerkingtredingstermijn	80
Artikel 13.4	Overgangsregeling WFPP naar WPP.....	81

Hoofdstuk 1 Algemeen

Artikel 1.1 Begrippen en definities

1. Dit en geen ander reglement kan worden aangehaald als het “Huishoudelijk Reglement” van de Partij. Tenzij in dit reglement uitdrukkelijk wordt verwezen naar artikelen uit de Statuten, hebben de verwijzingen betrekking op het Huishoudelijk Reglement.
2. In dit reglement wordt verstaan onder de Statuten de Statuten van de Politieke Partij Democraten 66.
3. In dit reglement wordt verstaan onder Partij, de Politieke Partij Democraten 66 als bedoeld in artikel 1 van de Statuten.
4. In dit reglement worden de begrippen gehanteerd in de betekenis van de Statuten en wordt vervolgens verstaan onder:
 - a. **actueel politieke motie:** een politieke motie betreffende een zaak, waarbij zich tussen twee (2) dagen voor sluiting van de gewone politieke moties en dag van indiening van de actueel politieke moties, zoals bepaald in het Reglement Algemene Vergadering, een politiek feit heeft voorgedaan en waarbij de behandeling van de motie niet kan wachten tot de volgende Algemene Vergadering;
 - b. **algemeen organisatorische motie:** moties met betrekking tot algemene huishoudelijke aangelegenheden van de Partij;
 - c. **algemeen politieke motie:** moties, ook wel politieke moties genaamd, met betrekking tot politieke aangelegenheden, ingediend binnen een in het Reglement Algemene Vergadering bepaalde periode;
 - d. **amendement:** een voorstel tot wijziging van, schrapping van (een deel van), toevoeging aan dan wel in het in z'n geheel vervangen van een voorgelegde tekst;
 - e. **aspirant-kandidaat:** lid dat zich heeft aangemeld voor een vacature in bestuur of commissie binnen de Partij dan wel voor een vertegenwoordigende functie namens de Partij, maar nog niet formeel is geaccepteerd door de betreffende verkiezingscommissie;
 - f. **contributieverplichting:** het totaal aan overeengekomen contributiegelden tussen lid en de Partij;
 - g. **décharge:** de ontheffing van een bestuur van de aansprakelijkheid voor het financiële beheer, nadat betrokkene daaromtrent verantwoording heeft afgelegd;
 - h. **digitale stemming:** de stemming via een e-votingssysteem;
 - i. **erelid:** lid met een zeer bijzondere staat van dienst voor de Partij en/of de vereniging, die door het Landelijk Bestuur is benoemd;
 - j. **fungerend voorzitter:** diegene die de feitelijke leiding van een vergadering heeft;
 - k. **gemeentelijke verkiezingen:** verkiezingen voor een gemeenteraad;
 - l. **gewoon lid:** het lid van de Partij;
 - m. **hamerstuk:** een vergaderstuk dat zonder discussie of stemming wordt goedgekeurd;

- n. **kandidaat:** lid dat zich heeft aangemeld voor een vacature in bestuur of commissie binnen de Partij dan wel voor een vertegenwoordigende functie namens de Partij, die door de verkiezingscommissie is geaccepteerd of reeds door de leden als kandidaat is gekozen;
 - o. **landelijk bureau:** de uitvoeringsorganisatie van het Landelijk Bestuur zoals bedoeld in artikel 3.1 lid 2 van het Huishoudelijk Reglement;
 - p. **landelijke politieke partij:** enige politieke partij of groepering die vertegenwoordigd is in of meedoet aan de verkiezingen voor een van de Kamers van de Staten-Generaal of het Europees Parlement;
 - q. **landelijke programmacommissie:** de programmacommissie als bedoeld in artikel 6.4;
 - r. **landelijke verkiezingen:** verkiezingen voor beide kamers der Staten-Generaal en het Europees Parlement;
 - s. **leiding algemene vergadering:** de gezamenlijke voorzitters van de betreffende Algemene Vergadering;
 - t. **motie:** een voorstel tot het doen van een algemene uitspraak, dan wel een voorstel tot een verzoek of opdracht aan een orgaan van de Partij op het betreffende niveau, zonder dat dit gevolgen heeft voor de formulering van de alsdan ter besluitvorming voorgelegde voorstellen;
 - u. **ondersteuningsverklaring:** de verklaring die een kandidaat nodig heeft bij de kandidaatstelling of een indiener nodig heeft voor een motie of amendement, afgegeven door een stemgerechtigd lid;
 - v. **overeenkomstig bestuur:** het bestuur als bedoeld in artikel 8, tweede lid, sub b van de Statuten;
 - w. **partijblad:** het partijblad als bedoeld in artikel 1.4;
 - x. **partijorganen:** alle organen van de Partij, die genoemd worden in de Statuten of dit Reglement;
 - y. **provinciale verkiezingen:** verkiezingen voor provinciale staten of andere regionale volksvertegenwoordigingen;
 - z. **schriftelijk:** digitaal of op papier;
 - aa. **resolutie:** een voorstel van het Landelijk Bestuur waarin de hoofdlijnen van een politiek programmatisch standpunt zijn vervat, gevormd na gesprekken met leden van de Partij en betrokkenen, dat ter vaststelling voorgelegd wordt aan de Algemene Vergadering;
 - ab. **vertegenwoordigend orgaan:** een van de volgende organen: Europees Parlement, Eerste Kamer, Tweede Kamer, Provinciale Staten, Algemeen Bestuur van Waterschappen, (deel)gemeenteraden en wijkraden;
 - ac. **voorkeursactie:** een communicatie uiting ten gunste van één (1) of meer kandidaten voor een bestuursfunctie dan wel een vertegenwoordigende functie namens de Partij;
 - ad. **website:** de website van de Partij, dan wel de website van het overeenkomstig organisatieniveau (ook: afdelingswebsite en regiowebsite).
5. In dit Reglement betekenen de volgende begrippen:
- a. **goedkeuren** respectievelijk **niet goedkeuren:** het zonder aanbrengen van wijzigingen in zijn geheel aanvaarden respectievelijk verwerpen van voorstellen;

- b. **in overeenstemming met** of **in samenspraak met**: dat partijorganen, dan wel partijfunctionarissen inzake de uitoefening van hun taken of bevoegdheden niet eerder kunnen handelen dan nadat daartoe toestemming is verkregen van de met name genoemde andere partijorganen of partijfunctionarissen, zonder dat daarbij deze laatsten aan één (1) van de betrokken ander(en) iets kunnen opleggen, doch wel een veto kan uitspreken;
- c. **in overleg met**: de partijorganen, dan wel partijfunctionarissen, elk een eigen bevoegdheid of taak hebben, die ze echter niet anders kan uitoefenen dan dat daarover, met behoud van ieders eigen verantwoordelijkheid, afstemming in termen van taakverdeling en coördinatie met de ander(en) is geschied;
- d. **na overleg met**: dat partijorganen, dan wel partijfunctionarissen, andere organen of functionarissen dienen te horen doch onder volledig behoud van eigen bevoegdheden beslissingen nemen, doch daarbij verplicht zijn de standpunten van die ander(en) in overweging te nemen en daar gemotiveerd op te reageren;
- e. **ter kennisname**: het ter raadpleging aanbieden van informatie waarover niet besloten wordt, eventueel ten behoeve van verdere besluitvorming;
- f. **vaststellen**: dat de Algemene Vergadering, ARV, AAV of ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging wijzigingen kan aanbrengen (recht van amendement) in voorstellen.

Artikel 1.2 Wijze van besluitvorming

1. Besluiten worden genomen met een gewone meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen behalve waar het gaat om besluiten over ontbinding van de Partij of een afdeling. Er wordt niet blanco gestemd.
2. Ieder stemgerechtigd lid in het desbetreffende partijorgaan mag slechts één (1) stem uitbrengen. Stemmen kunnen niet worden uitgebracht bij volmacht.
3. Een besluit van een bestuur of een commissie van de Algemene Vergadering, ARV, AAV of ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging is slechts dan rechtsgeldig indien tenminste de helft van de leden van dat orgaan aan de stemming heeft deelgenomen.
4. Besluitvorming binnen een bestuur, het Geschillencollege of een commissie kan naast op de in dit reglement voorgeschreven wijze ook schriftelijk of telefonisch plaatsvinden.
5. Indien wordt overgegaan tot een digitale stemming over personen, worden alle stemgerechtigde leden op het overeenkomstige niveau in de gelegenheid gesteld digitaal hun stem uit te brengen middels het door het Landelijk Bestuur beschikbaar gestelde e-votingssysteem, welke na overleg met de Landelijke Verkiezingscommissie wordt aangeboden. Leden zonder e-mailadres ontvangen op verzoek een stembiljet per post.
6. Indien wordt overgegaan tot een digitale stemming voor het nemen van een of meerdere besluiten, worden alle stemgerechtigde leden op het overeenkomstige niveau in de gelegenheid gesteld digitaal hun stem uit te brengen middels het door het Landelijk Bestuur beschikbaar gestelde e-votingssysteem, welke na overleg met de Besluitvormingscommissie wordt aangeboden.
7. Elk besluit genomen door een partijorgaan of commissie wordt desgevraagd aan leden verstrekt, tenzij het besluit in een besloten deel van een vergadering genomen is.

8. Beslissingen van besturen of commissies waartegen beroep openstaat dienen gemotiveerd te zijn. Beroepstermijnen vangen aan met de bekendmaking.

Artikel 1.3 Berichtenverkeer

1. Correspondentie aan een partijorgaan kan geschieden aan het door of namens dit orgaan aangegeven adres van dat orgaan.
2. Ten aanzien van berichten die voor een bepaald tijdstip moeten worden gegeven, geldt dat het bericht voor sluiting van de termijn op het ontvangstadres moet zijn ontvangen. De ontvangstadministratie van het partijorgaan is bindend, tenzij de verzender een eerdere ontvangst kan aantonen.
3. Termijnen langer dan zeven (7) dagen en tegelijkertijd korter dan vier (4) weken die eindigen op een zaterdag of zondag of op een op grond van de Algemene Termijnenwet erkende algemene feestdag worden verlengd tot de eerstvolgende werkdag.
4. Publicatie, bekendmaking en toezending van voorstellen en mededelingen door besturen en commissies kan geschieden via email, via het publiceren in het partijblad of via de website van het betreffende orgaan.

Partijpublicaties

Artikel 1.4 Het Partijblad

1. Het Landelijk Bestuur draagt zorg voor een regelmatige uitgave van een partijblad, dat gratis aan alle leden wordt toegezonden. Het Landelijk Bestuur kan verantwoordelijkheden voor het partijblad aan een redactieraad mandateren en regelt indien het dat doet, de samenstelling, taak en bevoegdheden van deze redactieraad in een redactiestatuut.

Hoofdstuk 2 Het lidmaatschap

Artikel 2.1 Aanvang lidmaatschap

1. Het lidmaatschap van de Partij vangt aan na inschrijving in de ledenadministratie. Het Landelijk Bestuur kan binnen een maand na aanmelding beslissen dat de betrokkene geen lid kan worden. In zo'n geval wordt het betreffende lidmaatschap geacht nooit te zijn aangevangen.
2. Het lidmaatschap gaat in op de registratiedatum van ontvangst van de aanmelding, mits de eerste contributiebetaling binnen de gestelde termijnen bij de landelijke penningmeester is binnengekomen, dan wel op het tijdstip van het bestuursbesluit tot toelating. Indien het Landelijk Bestuur op grond van onderzoek besluit tot niet-toelating als lid, wordt een eventueel reeds betaalde contributie gerestitueerd en wordt het lidmaatschap geacht niet te zijn ingegaan.
3. Nadat het lidmaatschap is beëindigd door ontzetting door het Landelijk Bestuur, kan het lidmaatschap slechts opnieuw aanvangen na een uitdrukkelijk besluit tot wedertoelating door het Landelijk Bestuur. Deze bepaling is van overeenkomstige toepassing op degene van wie het lidmaatschap door opzegging door het Landelijk Bestuur is beëindigd. Het Landelijk Bestuur kan voorwaarden verbinden aan het uitdrukkelijke besluit tot wedertoelating.

Artikel 2.2 Besluit tot niet-toelating, opzegging of ontzetting

1. Het besluit tot niet-toelating als lid dient onder vermelding van de gronden in elk geval binnen één (1) maand aan het desbetreffende lid worden bekendgemaakt onder vermelding van de beroepsmogelijkheid.
2. Het besluit tot opzegging of ontzetting als lid - zoals bedoeld in artikel 6, eerste lid, sub c en d van de Statuten - dient onder vermelding van de gronden onverwijld, doch in elk geval binnen één (1) maand aan het desbetreffende lid te worden bekendgemaakt.
3. Het besluit tot ontzetting worden met bericht van ontvangst en onder vermelding van de beroepsmogelijkheid, aan de betrokkene bekendgemaakt.

Artikel 2.3 Lidmaatschapsrechten

1. Met inachtneming van het in de Statuten en het Huishoudelijk Reglement bepaalde, heeft ieder lid het recht:
 - a. alle ledenvergaderingen (Algemene Vergadering, ARV en AAV) bij te wonen, aan de discussie deel te nemen en te stemmen in die vergaderingen waarvan het als zodanig deel uitmaakt. Een lid is slechts stemhebbend in de afdeling of regio waar dit lid woonachtig is en is stemhebbend in maximaal één (1) binnen- of buitenlandse afdeling en de daar bijbehorende regio;
 - b. een stem uit te brengen bij interne verkiezingen over enige vertegenwoordigende functie namens de Partij, bijzondere organen, commissies en raden van de partij en bestuursfuncties van de partij;
 - c. kandidaat te staan voor bestuursfuncties;
 - d. kandidaat te staan voor verkiezing in bijzondere organen, commissies en raden van de Partij;
 - e. kandidaat te staan namens de Partij voor een vertegenwoordigend lichaam;

- f. bestuursvergaderingen, na voorafgaande melding bij het bestuur, als toebehoort bij te wonen, met dien verstande, dat de fungerend voorzitter in bijzondere gevallen de vergadering geheel of gedeeltelijk besloten kan doen verklaren.
2. De aan het lidmaatschap verbonden rechten zijn niet overdraagbaar en kunnen worden uitgeoefend zodra aan de contributieverplichting is voldaan.

Artikel 2.4 Schorsing of opschorten lidmaatschapsrechten

1. Met inachtneming van de redelijkheid en billijkheid, kan het Landelijk Bestuur besluiten een lid te schorsen of lidmaatschapsrechten gedeeltelijk op te schorten, indien:
 - a. het lid in strijd handelt met de verplichtingen verbonden aan het lidmaatschap;
 - b. het lid de vereniging in serieuze mate schaadt dan wel heeft geschaad; of
 - c. bijzondere omstandigheden hiertoe aanleiding geven.
2. Gedurende de periode dat het lid geschorst is, kunnen de aan het lidmaatschap verbonden rechten niet worden uitgeoefend.
3. Gedurende de periode dat lidmaatschapsrechten gedeeltelijk zijn opgeschort kunnen die specifieke lidmaatschapsrechten niet worden uitgeoefend.
4. Het besluit tot schorsing of opschorting van lidmaatschapsrechten zoals bedoeld in artikel 2.4, eerste lid, dient onder vermelding van de gronden en de duur van de schorsing dan wel opschorting van lidmaatschapsrechten onverwijld, maar uiterlijk binnen één (1) maand aan het desbetreffende lid te worden bekendgemaakt.
5. Tegen het besluit tot schorsing of opschorting van lidmaatschapsrechten, zoals bedoeld in artikel 2.4, eerste lid, staat beroep open bij het Geschillencollege. Gedurende de beroepstermijn blijft de maatregel in stand.

Artikel 2.5 Lidmaatschap politiek bestuurder

Het uitgangspunt is dat een bestuurder die namens de Partij een politiek-bestuurlijke functie bekleedt of gaat bekleden lid is van de Partij dan wel bij benoeming het lidmaatschap van de Partij aangaat. Uitzonderingen op dit uitgangspunt zijn mogelijk in welk geval tussen de bestuurder en de Partij schriftelijke afspraken worden gemaakt over het toepassen van een afdrachtsregeling en het onderschrijven van de uitgangspunten van de Partij.

Artikel 2.6 Onverenigbaarheden

1. Een kandidaat voor een vertegenwoordigend orgaan is niet tevens:
 - a. lid van enig andere landelijke politieke partij of groepering;
 - b. lid van enig andere politieke partij of groepering specifiek voor dat niveau;
 - c. lid van het bestuur op hetzelfde niveau. Indien een lid van een bestuur zich kandideert voor enige vertegenwoordigende functie op hetzelfde niveau, worden de werkzaamheden van het bestuurslid opgeschort gedurende de interne verkiezingen;
 - d. lid van de verkiezingscommissie op overeenkomstig niveau. Kandidaat zijn schorst het lidmaatschap van de commissie op tot het moment van vaststelling van de uitslag van de verkiezing.
 - e. lid van de lijstadviescommissie op overeenkomstig niveau.
2. Een kandidaat voor het lidmaatschap van enig bestuursorgaan binnen de partij is niet tevens:
 - a. lid van enig andere landelijke politieke partij of groepering;

- b. lid van enig andere politieke partij of groepering specifiek voor dat niveau;
- 3. Een vertegenwoordiger van de Partij in enig vertegenwoordigend orgaan is niet tevens:
 - a. lid van enig andere landelijke politieke partij of groepering;
 - b. lid van enig andere politieke partij of groepering specifiek voor dat niveau;
 - c. lid van enig ander vertegenwoordigend orgaan;
 - d. lid van het bestuur op overeenkomstig niveau;
- 4. Een lid met een politiek bestuurlijke functie - zoals wethouder, burgemeester, Commissaris van de Koning, gedeputeerde, dijkgraaf, lid van het dagelijks bestuur waterschappen, staatssecretaris of minister(-president) - is niet tevens:
 - a. lid van enig andere landelijke politieke partij of groepering;
 - b. lid van enig vertegenwoordigend orgaan;
 - c. lid met enig andere politiek bestuurlijke functie;
 - d. lid van enig bestuursorgaan op overeenkomstig niveau;
 - e. lid van enig andere landelijke politieke partij of groepering;
 - f. lid van enig andere politieke partij of groepering specifiek voor dat niveau
- 5. Een lid van enig bestuursorgaan binnen de partij is niet tevens:
 - a. lid van enig andere landelijke politieke partij of groepering;
 - b. lid van enig andere politieke partij of groepering specifiek voor dat niveau;
 - c. lid van enig bestuursorgaan binnen de partij op een ander niveau. In afwijking van het voorgaande geldt het lidmaatschap van het bestuur van een thema-afdeling, welk lidmaatschap wel verenigbaar is met het lidmaatschap van een bestuur op decentraal niveau;
 - d. lid van enig vertegenwoordigend orgaan op overeenkomstig niveau;
 - e. lid met enig politiek bestuurlijke functie op overeenkomstig niveau;
- 6. Een lid van een verkiezingscommissie op enig niveau is niet tevens:
 - a. lid van de lijstadviescommissie op overeenkomstig niveau;
 - b. kandidaat voor een vertegenwoordigend orgaan op overeenkomstig niveau. Kandidaat zijn schorst het lidmaatschap van de commissie op tot het moment van vaststelling van de uitslag van de verkiezing;
- 7. Een lid van een lijstadviescommissie is niet tevens:
 - a. lid van de verkiezingscommissie op overeenkomstig niveau;
 - b. kandidaat voor een vertegenwoordigend orgaan op overeenkomstig niveau, met uitzondering van lijsttrekker;
- 8. Een lid van het Geschillencollege is niet tevens:
 - a. kandidaat voor een landelijke politiek vertegenwoordigende of benoemde functie namens de Partij. Kandidaat zijn schorst het lidmaatschap van het College op tot het moment van vaststelling van de uitslag van de interne verkiezing;
 - b. lid van enig vertegenwoordigend orgaan op landelijk niveau;
 - c. lid met enig politiek bestuurlijke functie - zoals wethouder, burgemeester, Commissaris van de Koning, gedeputeerde, dijkgraaf, lid van het dagelijks bestuur waterschappen, staatssecretaris of minister(-president);
 - d. lid van de Landelijke Verkiezingscommissie, Landelijke Besluitvormingscommissie, Landelijke Financiële Commissie of enig andere permanente landelijke commissie.

9. Een lid van de leiding van de Algemene Vergadering, zoals bedoeld in artikel 1.1 lid 4 sub s, is niet tevens:
- a. minister(-president) of staatssecretaris namens de Partij;
 - b. lid van een vertegenwoordigend orgaan op landelijk niveau namens de Partij;
 - c. kandidaat voor een landelijke politiek vertegenwoordigende functie namens de Partij;
 - d. lid van de Landelijke Verkiezingscommissie, Landelijke Besluitvormingscommissie of Landelijke Financiële Commissie;
 - e. lid van het Landelijk Bestuur;
 - f. kandidaat voor een op de betreffende Algemene Vergadering te vervullen vacature;
10. Een lid van het Landelijk Bestuur is niet tevens:
- a. lid van enig bestuurlijk orgaan binnen de partij;
 - b. lid van enig vertegenwoordigend orgaan op landelijk niveau;
 - c. lid met enig politiek bestuurlijke functie op landelijk niveau;
 - d. lid van de Landelijke Verkiezingscommissie, Landelijke Besluitvormingscommissie, Landelijke Financiële Commissie of het Geschillencollege.
11. Tevens geldt dat:
- a. het lidmaatschap van de Landelijke Verkiezingscommissie, Landelijke Besluitvormingscommissie, Landelijke Financiële Commissie, het Geschillencollege en enig ander permanente landelijke commissie onderling onverenigbaar is;
 - b. het lidmaatschap van de Landelijke Verkiezingscommissie, Landelijke Besluitvormingscommissie, Landelijke Financiële Commissie, het Geschillencollege en enig ander landelijke commissie van de Algemene Vergadering onverenigbaar is met het lidmaatschap van enig vertegenwoordigend orgaan op landelijk niveau;
 - c. de verkiezingscommissie op decentraal niveau niet in het geheel uit leden van het bestuur van hetzelfde niveau kan bestaan;
 - d. de functie van vertrouwenspersoon onverenigbaar is met enige andere functie voor of namens de Partij op overeenkomstig niveau.

Hoofdstuk 3 Organisatie van de Vereniging

De Landelijke Vereniging

Artikel 3.1 De Landelijke Vereniging

1. De Landelijke Vereniging kent ten minste als organen de Algemene Vergadering en het Landelijk Bestuur.
2. Voor de ondersteuning van zijn taken beschikt het Landelijk Bestuur over een uitvoeringsorganisatie: het Landelijk Bureau.

Artikel 3.2 De Algemene Vergadering

1. De Algemene Vergadering wordt gevormd door de leden van de Partij.
2. De Algemene Vergadering heeft ten minste tot taak:
 - a. het kiezen van leden van het Landelijk Bestuur. Bij de beëindiging van een termijn van een Landelijk Bestuurslid kan de Algemene Vergadering op verzoek van het Landelijk Bestuur de termijn van dit bestuurslid verlengen tot het volgende Algemene Vergadering. De vacature dient op de volgende Algemene Vergadering te worden opengesteld;
 - b. het benoemen van de leden van de Landelijke Besluitvormingscommissie, de Landelijke Financiële Commissie, de Landelijke Verkiezingscommissie en het Geschillencollege. De commissies hebben minimaal drie (3) en maximaal zeven (7) leden en het Geschillencollege minimaal zeven (7) en maximaal vijftien (15) leden. De voorzitters van deze organen zijn verantwoordelijk voor het functioneren van het betreffende orgaan, leggen jaarlijks verantwoording af aan de Algemene Vergadering en voeren namens het betreffende orgaan het overleg met het Landelijk Bestuur;
 - c. het vaststellen van de landelijke verkiezingsprogramma's;
 - d. het goedkeuren van de jaarrekening;
 - e. het vaststellen van de begroting;
 - f. politieke en organisatorische besluiten te nemen;
 - g. het goedkeuren van de Statuten en vaststellen van het Huishoudelijk Reglement;
 - h. het nemen van andere bij of krachtens dit reglement en Statuten genoemde besluiten.
3. De Algemene Vergadering kan een commissie of adviesraad instellen. Indien de Algemene Vergadering een commissie of een adviesraad instelt, omschrijft het in zijn besluit de taak, samenstelling en bevoegdheden van deze commissie en kiest het de voorzitter en de leden ervan. Een commissie ad hoc of adviesraad bestaat uit een oneven aantal leden en blijft werkzaam tot verslag aan de leden is uitgebracht.
4. Onverminderd het bepaalde in het zevende, achtste of negende lid eindigt het lidmaatschap van het Landelijk Bestuur en de commissies van de Algemene Vergadering:
 - a. door verloop van de zittingsduur;
 - b. doordat het lid voor het lidmaatschap van het orgaan bedankt;
 - c. doordat het lidmaatschap van de partij eindigt of wordt opgeschort;

- d. (in het geval van een functie in een commissie van de Algemene Vergadering) doordat het Landelijk Bestuur, in overleg met het betreffende orgaan, besluit een functie te beëindigen indien daar aanleiding voor is;
- 5. Een orgaan als bedoeld in het tweede lid, sub a en b, wijst uit zijn midden een plaatsvervangend voorzitter aan. Indien de voorzitter van een orgaan tussentijds aftreedt, neemt de plaatsvervangend voorzitter diens taken waar, totdat (indien noodzakelijk) door de eerstvolgende Algemene Vergadering een nieuwe voorzitter is gekozen of de voorzitter diens taken weer kan oppakken.
- 6. Bij tussentijdse vacatures in deze organen wijst het betrokken orgaan, bij besturen al dan niet uit hun midden, een functiewaarnemer aan voor de periode tot de eerstvolgende Algemene Vergadering waarop de vacature kan worden vervuld.
- 7. De Algemene Vergadering kan een motie van wantrouwen aannemen tegen een lid van een orgaan, als bedoeld in het tweede lid, sub a en b, dat dan onverwijld dient af te treden. Dat aftreden wordt beschouwd als “tussentijds vacant worden”, zoals bedoeld in het zesde lid en dienovereenkomstig behandeld.
- 8. Neemt de Algemene Vergadering een motie van wantrouwen aan tegen een orgaan in zijn geheel aan, niet zijnde het Landelijk Bestuur, dan dient dit onverwijld in zijn geheel af te treden. De dagelijkse gang van zaken wordt afgehandeld door het afgetreden orgaan. De leden van het desbetreffende orgaan wordt tijdens een volgende Algemene Vergadering opnieuw verkozen.
- 9. Neemt de Algemene Vergadering een motie van wantrouwen aan tegen het Landelijk Bestuur in zijn geheel, berust het bestuur tijdelijk bij de continuïteitscommissie, zoals bedoeld in de Statuten artikel 16 lid 3.

Artikel 3.3 Bijeenroepen van de Algemene Vergadering

- 1. De Algemene Vergadering wordt ten minste tweemaal per jaar en indien wenselijk vaker per jaar door het Landelijk Bestuur bijeengeroepen. Het tijdstip van de Algemene Vergadering, het tijdstip waarop de voorstellen beschikbaar zijn en de termijnen waarbinnen moties en amendementen kunnen worden ingediend worden zo mogelijk tenminste zes (6) maanden tevoren via de website aan de leden bekend gemaakt. Indien er tijdens de Algemene Vergadering een verkiezingsprogramma wordt vastgesteld, dan maakt de Besluitvormingscommissie zo mogelijk zes (6) maanden van tevoren via de website van D66 een tijdpad voor de behandeling hiervan bekend. Hierbij geldt dat:
 - a. de te bespreken voorstellen uiterlijk vijf (5) weken voor de Algemene Vergadering op de website gepubliceerd worden.
 - i. Voor publicatie van verkiezingsprogramma's voor de Staten-Generaal en het Europees Parlement geldt een afwijkende regeling, deze is vastgelegd in artikel 4.16 lid 1.
 - ii. Voor de indiening van amendementen op verkiezingsprogramma's voor de Staten- Generaal of het Europees Parlement geldt een afwijkende regeling, deze is vastgelegd in artikel 4.16 lid 2.
- Verder geldt dat:
- b. de periode van indienen van reguliere moties en amendementen uiterlijk twee (2) weken voor aanvang van de Algemene Vergadering eindigt, behoudens voor

- moties en amendementen die door het Landelijk Bestuur of de Landelijke Besluitvormingscommissie ingediend worden;
- c. de periode van indienen van actueel politieke moties uiterlijk één (1) week voor aanvang van de Algemene Vergadering eindigt, behoudens voor actuele moties die conform het betreffende Reglement Algemene Vergadering staande de vergadering worden ingediend;
 - d. het Landelijk Bestuur uiterlijk vijf (5) weken voor de Algemene Vergadering de conceptagenda vaststelt;
 - e. de conceptagenda en het Reglement Algemene Vergadering worden uiterlijk vijf (5) weken voor de Algemene Vergadering op de website gepubliceerd. Deze aankondiging geldt als uitnodiging voor de Algemene Vergadering;
2. Het Landelijk Bestuur kan om zwaarwegende redenen en op basis van een gemotiveerd besluit de Algemene Vergadering in speciale zitting bijeenroepen om over één of meer geagendeerde onderwerpen te beraadslagen. De speciale zitting volgt de gebruikelijke vergaderwijze van een Algemene Vergadering, met uitzondering van de termijnen en vereisten in dit artikel. De besluitvormingstermijnen worden door het Landelijk Bestuur bij Reglement Algemene Vergadering geregeld. De agenda van de speciale zitting en het Reglement Algemene Vergadering zijn uiterlijk één week voor de aanvang in het bezit van de leden. De leden bijeen in speciale zitting kunnen rechtsgeldige besluiten nemen.
3. Voorts wordt de Algemene Vergadering ter behandeling van een of meer aangegeven onderwerpen binnen drie (3) maanden bijeengeroepen op verzoek van:
- a. een van de Kamerfracties van de Partij dan wel de delegatie van de Partij in het Europees Parlement;
 - b. tenminste twee (2) ARV's;
 - c. ten minste vijf (5) procent van de stemgerechtigde leden, of als dit aantal meer is dan 750 leden, ten minste 750 leden;
 - d. de Landelijke Financiële Commissie in het geval een besluit volgens artikel 10.2, derde lid naar het oordeel van de commissie de Partij in financiële problemen kan brengen.
 - e. Indien niet binnen twee (2) weken aan dit verzoek gevolg wordt gegeven, kunnen de verzoekers op kosten van de Partij en met de medewerking van het Landelijk Bureau zelf tot die bijeenroeping overgaan op de wijze waarop het Landelijk Bestuur de Algemene Vergadering bijeenroept.

Artikel 3.4 Voorbereiding Algemene Vergadering

1. Het Landelijk Bestuur bereidt de besluitvorming op de Algemene Vergadering voor en is belast met:
- a. het (doen) vervaardigen van concept voorstellen die aan de Algemene Vergadering worden voorgelegd;
 - b. het tijdig vaststellen en publiceren van een Reglement Algemene Vergadering;
 - c. het tijdig beschikbaar stellen van deze concept voorstellen aan de partijorganen en leden;
 - d. de organisatorische maatregelen die noodzakelijk zijn om een verantwoorde besluitvorming op de Algemene Vergadering te bevorderen, waaronder

begrepen de tijdige consultatie van de Landelijke Besluitvormingscommissie, in het bijzonder voorafgaande aan de vaststelling van het Reglement Algemene Vergadering.

2. Overige bepalingen over besluitvorming op de Algemene Vergadering zijn opgenomen in hoofdstuk 4.

Artikel 3.5 Het Landelijk Bestuur

1. Het Landelijk Bestuur bestaat uit tenminste vijf (5) en ten hoogste elf (11) leden, onder wie in elk geval een voorzitter en een penningmeester.
2. De Penningmeester van het Landelijk Bestuur is tevens de penningmeester van de in artikel 3.7, tweede en derde lid, bedoelde rechtspersonen.
3. Het Landelijk Bestuur bepaalt elk jaar met inachtneming van het eerste lid het aantal leden van het Landelijk Bestuur. Het Landelijk Bestuur regelt de onderlinge taakverdeling van zijn leden en stelt de functieaanduiding van zijn leden vast.
4. Bij tussentijdse vacatures of langdurig ziekteverzuim in het bestuur kan het Landelijk Bestuur, al dan niet uit zijn midden, een functiewaarnemer aanwijzen voor de periode tot de eerstvolgende Algemene Vergadering waarop een nieuw bestuurslid kan worden gekozen of tot wanneer het bestuurslid weer hersteld is.
5. De directeur van het Landelijk Bureau woont q.q. de vergaderingen van het Landelijk Bestuur bij, tenzij het Landelijk Bestuur anders besluit. Het Landelijk Bureau voorziet in het secretariaat van het Landelijk Bestuur.

Artikel 3.6 Taken van het Landelijk Bestuur

1. Het Landelijk Bestuur is verantwoordelijk voor het voorbereiden en voorleggen van voorstellen aan de Algemene Vergadering inzake:
 - a. de organisatie en de reglementen;
 - b. het politieke programma;
 - c. de jaarrekening.
2. Het Landelijk Bestuur is er primair om:
 - a. de organisatie van de Partij goed te laten functioneren;
 - b. initiatieven te nemen en randvoorwaarden te creëren om tot een goed politiek debat te komen;
 - c. de Partij te vertegenwoordigen bij de fractie en de vinger aan de pols te houden in de uitvoering van het verkiezingsprogramma en andere politieke keuzen;
 - d. het bevorderen dat er zich voldoende en goed gekwalificeerde kandidaten voor vacatures binnen en namens de Partij aanmelden.
3. Het Landelijk Bestuur heeft voorts tot taak:
 - a. het (geregeld en tijdig) bijeenroepen van de Algemene Vergadering vanwege organisatorische en politieke aangelegenheden;
 - b. het organiseren van politieke evenementen van algemene strekking, zoals spreekbeurten en verkiezingsbijeenkomsten;
 - c. het verzorgen van de communicatie met de leden enerzijds en andere partijorganen anderzijds;
 - d. zorg te dragen in het geval van deelname aan verkiezingen voor het voeren van een verkiezingscampagne en het daarbij betrekken van de fractie en kandidaten;

- e. zorg te dragen voor het onderhouden van een goede communicatie tussen het Landelijk Bestuur en elk van de regio's;
 - f. jaarlijks een begroting en financieel meerjarenplan op te stellen.
- 4. Het Landelijk Bestuur dient verantwoording af te leggen aan en is aanspreekbaar op de Algemene Vergadering. Met het oog daarop brengt het Landelijk Bestuur jaarlijks gemotiveerd verslag uit van zijn werkzaamheden.

Artikel 3.7 Bevoegdheden van het Landelijk Bestuur

1. Voor zover door Statuten, Huishoudelijk Reglement en de Algemene Vergadering niet beperkt, heeft het Landelijk Bestuur alle bevoegdheden betreffende:
 - a. organisatie op landelijk niveau en coördinatie van activiteiten van regio's en afdelingen;
 - b. het nemen van beleidsbeslissingen en het kenbaar maken van eigen meningen en conclusies als de opvatting van het Landelijk Bestuur;
 - c. het instellen van landelijke bestuurscommissies of projectgroepen met een vaste, dan wel een tijdelijke taakstelling, mede ter ondersteuning van de beleidsvoorbereiding, in elk geval stelt het Landelijk Bestuur de landelijke programmacommissie in;
 - d. het vertegenwoordigen van de Partij binnen verenigingen waarbij de Partij is aangesloten of waarnemer is, waaronder begrepen internationale verenigingen van politieke partijen en Europese politieke partijen;
 - e. het, zo nodig na advisering door de landelijke programmacommissie en/of de adviesraad, indienen van moties, resoluties en amendementen namens de Partij in internationale verenigingen van politieke partijen en Europese politieke partijen waarbij de Partij is aangesloten;
 - f. het (doen) uitgeven van (al dan niet) periodieke publicaties, al dan niet in samenwerking met anderen, waaronder inbegrepen het maken van afspraken met die organen omtrent bevoegdheden en verantwoordelijkheden;
 - g. het (doen) publiceren van een website, al dan niet in samenwerking met anderen, waaronder inbegrepen het maken van afspraken met die organen omtrent bevoegdheden en verantwoordelijkheden.
2. Het Landelijk Bestuur kan uitvoering van (delen van) het politiek wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van de Partij opdragen aan een daartoe ingestelde rechtspersoon. De Statuten en reglementen van deze rechtspersonen behoeven de goedkeuring van het Landelijk Bestuur.
3. Het Landelijk Bestuur kan uitvoering van delen van het internationale beleid van de Partij en overige delen van zijn beleid van de Partij opdragen aan daartoe ingestelde rechtspersonen. De Statuten en reglementen van deze rechtspersonen behoeven de goedkeuring van het Landelijk Bestuur.

Artikel 3.8 Ondersteuning partijorganen

1. Het Landelijk Bestuur voorziet in het secretariaat van het Geschillencollege, het bestuur van de Bestuurdersvereniging, de Landelijke Verkiezingscommissie en de Landelijke Besluitvormingscommissie, alsmede voor ambtelijke ondersteuning van de Landelijke Programmacommissie, de redactieraad van het partijblad en de door de Algemene

Vergadering of het Landelijk Bestuur benoemde permanente organen, door aan deze organen een of meerdere van de medewerkers van het Landelijk Bureau als “ambtelijk secretaris” beschikbaar te stellen.

2. De in het eerste lid genoemde organen hebben hun zetel ten kantore van het Landelijk Bureau.
3. Met inachtneming van het bepaalde in lid 11.1, zesde lid, komen de kosten van de in het eerste lid genoemde organen voor rekening van het Landelijk Bestuur, onder het uitdrukkelijke voorbehoud van goedkeuring vooraf door de penningmeester.
4. Van de vergaderingen van de in het eerste lid genoemde organen worden door de toegevoegd secretaris verslagen gemaakt, die aan de leden van deze organen worden toegezonden. Het overzicht van de genomen besluiten worden gedeeld met het Landelijk Bestuur.

Artikel 3.9 Dispensatiebevoegdheid Landelijk Bestuur

1. Indien er zich een situatie voordoet, die niet in de Statuten of het Huishoudelijk Reglement is geregeld, kan het Landelijk Bestuur dispensatie verlenen, tenzij in het Huishoudelijk Reglement anders is bepaald.
2. Het Landelijk Bestuur kan aanvullende regels opstellen voor het afhandelen van dispensatieverzoeken. Deze eventueel aanvullende regels dient het Landelijk Bestuur op de website of het ledenportaal te publiceren en gelden als aanvullende verplichting voor het lid dat dispensatie vraagt.
3. Ten aanzien van de verplichte lidmaatschapstermijn voorafgaand aan de kandidaatstelling kan het Landelijk Bestuur onder vermelding van uitzonderlijke redenen de betrokken kandidaat dispensatie verlenen. In het geval van een verzoek daartoe en indien er overigens geen redenen zijn om een kandidaat te weigeren, gaat de verkiezingscommissie tot een voorwaardelijke acceptatie van de kandidatuur over.
4. Het schriftelijke en gemotiveerde verzoek dient binnen te zijn uiterlijk tien (10) werkdagen voor sluiting van de kandidaatstelling.
5. Bij een dispensatieverzoek voor een functie op landelijk niveau kan het Landelijk Bestuur andere organen horen, voordat zij een besluit neemt.
6. Het Landelijk Bestuur maakt binnen tien (10) werkdagen na het verzoek zijn beslissing bekend aan de kandidaat. Indien het verzoek wordt afgewezen door het Landelijk Bestuur, is dit grond voor de betrokken verkiezingscommissie om de kandidaatstelling alsnog af te wijzen.
7. De beroepstermijn bedraagt drie (3) dagen na bekendmaking. Het Geschillencollege doet binnen zeven (7) dagen na ontvangst van het beroepschrift uitspraak. Bij een gegrondverklaring van het beroep is de tweede volzin van het zesde lid niet langer van toepassing.

Artikel 3.10 Onwerkbaar situaties op decentraal niveau

1. In het geval van het ontstaan van een onwerkbaar bestuurlijke situatie op decentraal niveau of in een thema-afdeling of netwerk, is het Landelijk Bestuur bevoegd op betreffend niveau:
 - a. een ARV respectievelijk AAV bijeen te roepen. De agenda van die ARV respectievelijk AAV bevat uitsluitend voorstellen van het Landelijk Bestuur om

- een werkbare situatie te bewerkstelligen. Indien de betreffende ARV respectievelijk AAV niet leidt tot een werkbare situatie, heeft het Landelijk Bestuur het recht dwingend een maatregel op te leggen. De beroepstermijn tegen deze maatregel bedraagt twee (2) dagen na bekendmaking van de maatregel. Het beroep kan slechts worden ingesteld op de grond dat de maatregel van het Landelijk Bestuur kennelijk onredelijk is. Het Geschillencollege doet binnen zeven (7) dagen uitspraak.
- b. dwingend een maatregel op te leggen. De betrokken leden worden daarvan direct in kennis gesteld. De beroepstermijn tegen deze maatregel bedraagt twee (2) dagen na bekendmaking van de maatregel. Het beroep kan slechts worden ingesteld op de grond dat de maatregel van het Landelijk Bestuur kennelijk onredelijk is. Het Geschillencollege doet binnen zeven (7) dagen uitspraak.
2. In geval van een onwerkbare situatie op afdelingsniveau kan het Landelijk Bestuur de maatregelen als bedoeld in lid 1 mandateren aan het regiobestuur.
3. Het Landelijk Bestuur kan in geval van aangelegenheden op afdelingsniveau het regiobestuur om advies vragen.

Het Landelijk Bestuursoverleg

Artikel 3.11 Het Landelijk Bestuursoverleg

1. D66 kent een Landelijk Bestuursoverleg.
2. Het Landelijk Bestuursoverleg bestaat uit:
 - a. de leden van het Landelijk Bestuur;
 - b. de laatst verkozen lijsttrekker bij verkiezing voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal, of diens plaatsvervanger;
 - c. de voorzitters van de regio's, of diens plaatsvervangers;
 - d. de voorzitters van de grootste zeven afdelingen in ledenaantal, of diens plaatsvervangers;
 - e. de voorzitter van de Bestuurdersvereniging, of diens plaatsvervanger;
 - f. één (1) afgevaardigde voorzitter namens de geregistreerde thema-afdelingen die zij uit hun midden verkiezen; en
 - g. één (1) afgevaardigde voorzitter namens de geregistreerde netwerken die zij uit hun midden verkiezen.
 - h. de voorzitters van de Landelijke Besluitvormingscommissie, Landelijke Verkiezingscommissie en Landelijke Financiële Commissie, of diens plaatsvervangers.
 - i. Het Landelijk Bestuursoverleg kan besluiten andere leden als toehoorder uit te nodigen voor een vergadering.
3. Het Landelijk Bestuursoverleg wordt bijeengeroepen:
 - a. zo vaak als het Landelijk Bestuur dit wenselijk en/of noodzakelijk acht, maar ten minste tweemaal per jaar;
 - b. door ten minste 50% van de leden van het Landelijk Bestuursoverleg anders dan de leden van het Landelijk Bestuur.

Artikel 3.12 Taken van het Landelijk Bestuursoverleg

1. In het Landelijk Bestuursoverleg wordt besproken:
 - a. de richting van de landelijke vereniging en de politiek voor het komende jaar;
 - b. de belangrijk te vervullen vacatures binnen of namens de vereniging;
 - c. algemene en belangrijke organisatorische en huishoudelijke aangelegenheden;
 - d. elders in dit Reglement genoemde zaken.

Artikel 3.13 Vergaderorde Landelijk Bestuursoverleg

1. De leden van het Landelijk Bestuursoverleg genoemd in artikel 3.11 lid 2 sub a, c en d, stellen, in samenspraak met de Landelijke Verkiezingscommissie, de tijdlijnen en besluiten vast ten behoeve van deelname aan gemeentelijke en provinciale verkiezingen (ook: standaarddeelnamebesluit).
2. Voorafgaand aan een Landelijk Bestuursoverleg wordt een agenda opgemaakt. Besluitvorming, zoals bedoeld in artikel 3.13 lid 1, respectievelijk standpuntbepaling, zoals bedoeld in artikel 3.12 lid, kan enkel plaatsvinden over die zaken die op de agenda staan.
3. Gestemd wordt met een gewone meerderheid, waar elk der aanwezigen leden, behoudens diegenen die als toehoorder zijn uitgenodigd, een gelijke stem heeft.
4. Het Landelijk Bestuursoverleg stelt een vergaderreglement vast waarin aanvullende spelregels worden opgesteld.

Regio's

Artikel 3.14 De Regio

1. D66 kent regio's. De regio kent ten minste als organen de Algemene Regiovergadering (ARV) en het bestuur.
2. Een provincie bestaat minstens uit één (1) regio. Een regio kan het grondgebied van meer dan één (1) provincie omvatten.
3. De leden geregistreerd in een provincie die tot het werkgebied van een regio behoort, zijn lid van die regio.
4. De regio waartoe de meeste leden in een provincie behoren is het orgaan dat de procedures uitvoert die noodzakelijk zijn om mee te doen aan verkiezingen voor de Provinciale Staten.
5. Twee (2) of meer regio's kunnen fuseren door middel van besluiten van de ARV van ieder van de bij de fusie betrokken regio's. Hiervan wordt door de betrokken besturen melding gedaan aan het Landelijk Bestuur.

Artikel 3.15 De Algemene Regiovergadering (ARV)

1. De ARV bestaat uit de stemgerechtigde leden die in de regio wonen en geldt als hoogste besluitvormende orgaan van de regio.
2. De ARV heeft ten minste tot taak:
 - a. het kiezen van de leden van het regiobestuur op een wijze die krachtens dit reglement wordt geregeld;
 - b. het kiezen van leden van commissies van de ARV op een wijze die krachtens dit reglement wordt geregeld;

- c. het vaststellen van de verkiezingsprogramma's voor de Provinciale Statenverkiezing;
 - d. het goedkeuren van de begroting van de regio en de jaarrekening van de regio;
 - e. het nemen van andere besluiten aangaande de regio.
- 3. De ARV verkiest een permanente kascommissie, bestaande uit een oneven en ten minste drie (3) leden. De voorzitter van de kascommissie wordt in functie verkozen.
- 4. De ARV verkiest een permanente verkiezingscommissie. De voorzitter van de verkiezingscommissie wordt in functie verkozen.
- 5. De ARV kan permanente commissies instellen. De voorzitter van een permanente commissie wordt in functie verkozen. De ARV kan op basis van een verzoek van het bestuur besluiten om alleen de voorzitter van een permanente commissie, anders dan de kascommissie en verkiezingscommissie, in functie te verkiezen en het bestuur te machtigen de overige leden te benoemen.
- 6. De ARV kan een ad hoc commissie instellen. De ARV bepaalt de taakomschrijving van deze commissie, de duur van deze commissie en of leden van deze commissie worden benoemd door het bestuur of worden verkozen door de ARV.
- 7. Iedere ARV kan in aanvulling op dit reglement een regioreglement opstellen. Hierbij geldt dat:
 - a. het regioreglement niet in strijd mag zijn met de Statuten en/of het Huishoudelijk Reglement;
 - b. het regiobestuur er zorg voor draagt dat het vastgestelde regioreglement beschikbaar wordt gesteld via de regiowebsite;
 - c. het bestuur van de regio het vastgestelde reglement binnen veertien (14) dagen na vaststelling aan het Landelijk Bureau stuurt;
 - d. het Landelijk Bestuur bevoegd is het regioreglement te vernietigen indien dit reglement in strijd is met de letter of strekking van de Statuten en/of het Huishoudelijk Reglement.
 - e. de ARV minimaal eens per vier (4) jaar, of zoveel vaker als nodig, haar regioreglement vaststelt, bij voorkeur voorafgaand aan het deelnamebesluit voor de Provinciale Statenverkiezing.
 - f. indien de ARV niet binnen vier (4) jaar nadat het regioreglement is vastgesteld, het regioreglement opnieuw vaststelt, het regioreglement komt te vervallen.
- 8. Onverminderd het bepaalde in het elfde lid eindigt het lidmaatschap van bovenstaande organen (regiobestuur en commissies van de ARV):
 - a. door verloop van de zittingsduur;
 - b. doordat het lid voor het lidmaatschap van het orgaan bedankt;
 - c. doordat het lidmaatschap van de partij eindigt of wordt opgeschort;
 - d. doordat het Landelijk Bestuur besluit een functie te beëindigen indien daar aanleiding voor is;
 - e. (in het geval van een bestuursfunctie) doordat het regiobestuur, in overleg met het Landelijk Bestuur, met ten minste twee-derde meerderheid besluit een bestuursfunctie te beëindigen;
- 9. Bij tussentijdse vacatures in deze organen wijst het betrokken orgaan, bij besturen al dan niet uit hun midden, een functiewaarnemer aan voor de periode tot de eerstvolgende ARV waarop de vacature kan worden vervuld.

10. Een orgaan kan uit zijn midden een of meer plaatsvervangend voorzitters aanwijzen. Indien de voorzitter van een orgaan tussentijds aftreedt, neemt de (eerste) plaatsvervangend voorzitter zijn taken waar, totdat door de eerstvolgende ARV een nieuwe voorzitter is gekozen.
11. De ARV kan een motie van wantrouwen aannemen tegen een lid van een orgaan, dat dan onverwijld dient af te treden. Dat aftreden wordt beschouwd als “tussentijds vacant worden”, zoals bedoeld in het negende lid en dienovereenkomstig behandeld. Neemt de ARV een motie van wantrouwen aan tegen een orgaan in zijn geheel, dan dient dit onverwijld in zijn geheel af te treden. De dagelijkse gang van zaken wordt afgehandeld door het afgetreden orgaan. Het desbetreffende orgaan roept binnen drie (3) maanden een ARV bijeen om de ontstane vacatures te vervullen.

Artikel 3.16 Het bijeenroepen van de ARV

1. De ARV wordt ten minste éénmaal per jaar, of zoveel vaker als noodzakelijk, door het regiobestuur bijeengeroepen, waarbij geldt:
 - a. de ARV wordt uiterlijk dertig (30) dagen van tevoren per e-mail en op de regiowebsite aangekondigd;
 - b. de ARV ontvangt uiterlijk veertien (14) dagen van tevoren de benodigde bescheiden, zoals agenda, besluit- of bespreekstukken en conceptverslag van de vorige vergadering;
 - c. ieder stemgerechtigd lid tot aanvang van de ARV, of zoveel eerder als het regiobestuur vaststelt in de aankondiging, amendementen en moties kan indienen betreffende de agenda of agendapunten, of betreft politieke of huishoudelijke aangelegenheden;
 - d. het regiobestuur middels de aankondiging kan vaststellen dat ook staande een ARV moties en/of amendementen ingediend kunnen worden;
 - e. de ARV, inclusief alle agendapunten, openbaar zijn, tenzij het bestuur of de ARV anders besluit;
 - f. besluitvorming alleen kan plaatsvinden bij een agendapunt zodra dit expliciet is vermeld op de agenda, als ook over moties en amendementen die staande de vergadering zijn ingediend;
 - g. dat indien de actualiteit dit vereist een ARV ad hoc bijeengeroepen kan worden. In dat geval mag worden afgeweken van de termijnen in sub a en b. De actualiteit is in dit geval het enige agendapunt.
2. De ARV kan bijeengeroepen worden door middel van een schriftelijk verzoek aan het bestuur. Dit verzoek wordt ingediend door:
 - a. (één van) de D66-fractie(s) in de Provinciale Staten in het werkgebied van de regio; of
 - b. ten minste tien procent (10%) van de stemgerechtigde leden in de regio, of als dit aantal meer is dan 50, ten minste 50 leden.
3. Het regiobestuur dient binnen veertien (14) dagen gevolg te geven aan het schriftelijke verzoek zoals bedoeld in het vijfde lid. Indien dit niet gebeurt, kunnen de verzoekers hulp inschakelen van het Landelijk Bureau, waarbij de kosten die gemaakt worden voor het organiseren van de ARV alsnog gelden als kosten van de regio. Het op verzoek

bijeenroepen van een ARV geldt als ARV ad-hoc, zoals bedoeld in het eerste lid, sub g van dit artikel.

Artikel 3.17 Het regiobestuur

1. Het regiobestuur bestaat bij voorkeur uit een oneven aantal, en bestaat tenminste uit een voorzitter, secretaris en penningmeester. De voorzitter, secretaris en penningmeester worden in functie verkozen. Het bestuur regelt de onderlinge taakverdeling van de bestuursleden en stelt de functieaanduiding van de bestuursleden leden vast.
2. Het regiobestuur heeft ten minste de volgende taken:
 - a. het organiseren van deelname aan de Provinciale Statenverkiezing;
 - b. het voorbereiden en voorleggen van voorstellen aan de ARV, inzake onder andere:
 - i. verkiezingsprogramma's ten behoeve van de Provinciale Statenverkiezing. De ARV kan het bestuur machtigen bedoelde ontwerp teksten ter goedkeuring in plaats van ter vaststelling aan haar voor te leggen. Indien een door de regio vastgesteld verkiezingsprogramma in strijd is met de hoofdlijnen van het geldend landelijk verkiezingsprogramma, dan geldt dit landelijk verkiezingsprogramma;
 - ii. de financiën, waaronder een begroting en jaarrekening;
 - c. het bevorderen dat fractie(s) uitvoering geven aan de verkiezingsprogramma's;
 - d. het bevorderen dat zich voldoende en goed gekwalificeerde kandidaten voor vacatures binnen en namens de Partij aanmelden, het uitvoeren van vrijwilligersmanagement, talentscouting en ledenwerving;
 - e. het organiseren van (politieke) evenementen, zoals een politiek debat, verkiezingsbijeenkomsten en andere evenementen, alsmede het faciliteren daarvan;
 - f. het verzorgen van de communicatie met de leden en andere partijorganen;
 - g. het instellen van commissies van het bestuur;
 - h. het voeren van en mobiliseren tijdens verkiezingscampagnes voor zowel Europese, landelijke, provinciale als (deel)gemeentelijke verkiezingen;
 - i. het vertegenwoordigen van de regio, zowel binnen de Partij als daarbuiten;
 - j. het verrichten van andere noodzakelijke (bestuurlijke) activiteiten.
3. Het regiobestuur heeft de volgende taken en bevoegdheden in relatie tot de in het werkgebied van de regio bestaande afdelingen:
 - a. het ondersteunen van afdelingen in de regio;
 - b. het begeleiden van (de oprichting van) nieuwe afdelingen;
 - c. het begeleiden van fusie van bestaande afdelingen;
 - d. het aanpassen van de afdelingsgrenzen ingeval gemeentelijke herindelingen.
4. Het regiobestuur legt verantwoording af aan de ARV, middels in ieder geval:
 - a. een schriftelijke verantwoording over de door haar uitgevoerde werkzaamheden in het voorgaande jaar;
 - b. de financiële verantwoording.

Artikel 3.18 Samengestelde regio's

1. Bij een regio bestaande uit twee (2) of meer provincies hebben bij de voorbereidingen van de Provinciale Statenverkiezingen enkel die leden stemrecht die woonachtig zijn in de betreffende provincie. Dit betreft:
 - a. het vaststellen van het deelnamebesluit inclusief instellingsbesluiten en alle andere besluiten aangaande deelname;
 - b. de verkiezingen voor de kandidatenlijst; en
 - c. het vaststellen van het programma voor de Provinciale Statenverkiezing.
2. Indien een afdeling geografisch over meerdere provincies verspreid is, kun de leden op provinciaal niveau hun lidmaatschapsrechten uitoefenen in de provincie waar zij woonachtig zijn, bij de voorbereidingen van de Provinciale Statenverkiezingen. Dit betreft:
 - a. het vaststellen van het deelnamebesluit inclusief instellingsbesluiten en alle andere besluiten aangaande deelname;
 - b. kandidaat staan en (indien van toepassing) ondersteuningsverklaringen afgeven;
 - c. de verkiezingen voor de kandidatenlijst; en het vaststellen van het programma voor de Provinciale Statenverkiezingen.

Afdelingen

Artikel 3.19 De Afdeling

1. D66 kent afdelingen. De afdeling kent ten minste als organen de Algemene Afdelingsvergadering (AAV) en het bestuur.
2. In een gemeente kan één afdeling bestaan. Een afdeling kan het grondgebied van meer dan één gemeente omvatten.
3. De leden geregistreerd in een gemeente die tot het werkgebied van een afdeling behoort, zijn lid van die afdeling. De grenzen van een afdeling dienen samen te vallen met de grenzen van één of meer gemeenten.
4. Een nieuwe afdeling kan worden opgericht door een besluit van tenminste 50 in het werkgebied van de op te richten afdeling geregistreerde stemgerechtigde leden in vergadering bijeen.
 - a. Het bestaan van een nieuwe afdeling wordt vastgesteld door het regiobestuur naar aanleiding van een door tenminste vijftig (50), in de bewuste afdeling, geregistreerde stemgerechtigde leden die samen de meerderheid vormen van het aantal leden dat binnen de grenzen van de bewuste afdeling is geregistreerd, ondertekend verzoek.
 - b. Het regiobestuur toetst in dit verband slechts of het verzoek voldoet aan bovenstaande vereisten.
5. Twee (2) of meer afdelingen kunnen fuseren door middel van besluiten van de AAV van ieder van de bij de fusie betrokken afdeling. Hiervan wordt door de betrokken besturen melding gedaan aan het regiobestuur en het Landelijk Bestuur.
6. In het geval van gemeentelijke herindeling past het regiobestuur de grenzen van de afdeling aan de herindeling aan en voegt zo nodig afdelingen samen. Het regiobestuur doet hiervan mededeling aan de betrokken besturen en het Landelijk Bestuur.

7. Binnen een afdeling kunnen deelafdelingen bestaan. Een deelafdeling omvat het grondgebied van een of meer decentrale bestuursorganen, bij voorkeur binnen een gemeente. De leden geregistreerd in een decentraal bestuursorgaan die tot het werkgebied van een deelafdeling behoort, zijn lid van die deelafdeling. Per afdelingsreglement worden de voorwaarden voor oprichting en opheffing, de taken en bevoegdheden van de deelafdelingen geregeld en de samenstelling, taken en bevoegdheden van het deelafdelingsbestuur geregeld.

Artikel 3.20 De Algemene Afdelingsvergadering (AAV)

1. De AAV bestaat uit de stemgerechtigde leden die in de afdeling wonen en geldt als hoogste besluitvormende orgaan van de afdeling.
2. De AAV heeft ten minste tot taak:
 - a. het kiezen van de leden van het afdelingsbestuur op een wijze die krachtens dit reglement wordt geregeld;
 - b. het kiezen van leden van commissies van de AAV op een wijze die krachtens dit reglement wordt geregeld;
 - c. het vaststellen van de verkiezingsprogramma's voor de Gemeenteraadsverkiezing;
 - d. het goedkeuren van de begroting van de afdeling en de jaarrekening van de afdeling;
 - e. het nemen van andere besluiten aangaande de afdeling.
3. De AAV verkiest een permanente kascommissie, bestaande uit een oneven aantal en ten minste drie (3) leden. De voorzitter van de kascommissie wordt in functie verkozen.
4. De AAV kan permanente commissies instellen. De voorzitter van een permanente commissie wordt in functie verkozen. De AAV kan op basis van een verzoek van het bestuur besluiten om alleen de voorzitter van een commissie in functie te benoemen en het bestuur te machtigen de overige leden aan te wijzen, met uitzondering van de kascommissie.
5. De AAV kan een ad hoc commissie instellen. De AAV bepaalt de taakomschrijving van deze commissie, de duur van deze commissie en of leden van deze commissie worden benoemd door het bestuur of worden verkozen door de AAV.
6. Iedere AAV kan in aanvulling op dit reglement een afdelingsreglement opstellen. Hierbij geldt dat:
 - a. het afdelingsreglement niet in strijd mag zijn met de Statuten en/of het Huishoudelijk Reglement;
 - b. het afdelingsbestuur er zorg voor draagt dat het vastgestelde afdelingsreglement beschikbaar wordt gesteld via de afdelingswebsite;
 - c. het bestuur van de afdeling het vastgestelde reglement binnen veertien dagen na vaststelling aan het Landelijk Bureau stuurt;
 - d. het Landelijk Bestuur bevoegd is het afdelingsreglement te vernietigen indien dit reglement in strijd is met de letter of strekking van de Statuten en/of het Huishoudelijk Reglement.
 - e. de AAV minimaal eens per vier (4) jaar, of zoveel vaker als nodig, haar afdelingsreglement vaststelt, bij voorkeur voorafgaand aan het deelnamebesluit voor de Gemeenteraadsverkiezing.

- f. indien de AAV niet binnen vier (4) jaar nadat het afdelingsreglement is vastgesteld, het afdelingsreglement opnieuw vaststelt, het afdelingsreglement komt te vervallen.
- 7. Onverminderd het bepaalde in het tiende lid eindigt het lidmaatschap van bovenstaande organen (afdelingsbestuur en commissies van de AAV):
 - a. door verloop van de zittingsduur;
 - b. doordat het lid voor het lidmaatschap van het orgaan bedankt;
 - c. doordat het lidmaatschap van de partij eindigt of wordt opgeschort;
 - d. doordat het Landelijk Bestuur besluit een functie te beëindigen indien daar aanleiding voor is;
 - e. (in het geval van een bestuursfunctie) doordat het afdelingsbestuur, in overleg met het Landelijk Bestuur, met ten minste twee-derde meerderheid besluit een bestuursfunctie te beëindigen;
- 8. Bij tussentijdse vacatures in deze organen wijst het betrokken orgaan, bij besturen al dan niet uit hun midden, een functiewaarnemer aan voor de periode tot de eerstvolgende AAV waarop de vacature kan worden vervuld.
- 9. Een orgaan kan uit zijn midden een of meer plaatsvervangend voorzitters aanwijzen. Indien de voorzitter van een orgaan tussentijds aftreedt, neemt de (eerste) plaatsvervangend voorzitter zijn taken waar, totdat door de eerstvolgende AAV een nieuwe voorzitter is gekozen.
- 10. De AAV kan een motie van wantrouwen aannemen tegen een lid van een orgaan, dat dan onverwijld dient af te treden. Dat aftreden wordt beschouwd als “tussentijds vacant worden”, zoals bedoeld in het achtste lid en dienovereenkomstig behandeld. Neemt de AAV een motie van wantrouwen aan tegen een orgaan in zijn geheel, dan dient dit onverwijld in zijn geheel af te treden. De dagelijkse gang van zaken wordt afgehandeld door het afgetreden orgaan. Het desbetreffende orgaan roept binnen drie (3) maanden een AAV bijeen om de ontstane vacatures te vervullen.

Artikel 3.21 Het bijeenroepen van de AAV

- 1. De AAV wordt ten minste éénmaal per jaar, of zoveel vaker als noodzakelijk, door het afdelingsbestuur bijeengeroepen, waarbij geldt:
 - a. de AAV wordt uiterlijk dertig (30) dagen van tevoren per e-mail en op de afdelingswebsite aangekondigd;
 - b. de AAV ontvangt uiterlijk veertien (14) dagen van tevoren de benodigde bescheiden, zoals agenda, besluit- of bespreekstukken en conceptverslag van de vorige vergadering;
 - c. ieder stemgerechtigd lid tot aanvang van de AAV, of zoveel eerder als het regiobestuur vaststelt in de aankondiging, amendementen en moties kan indienen betreffende de agenda of agendapunten, of betreft politieke of huishoudelijke aangelegenheden;
 - d. het afdelingsbestuur middels de aankondiging kan vaststellen dat ook staande een AAV moties en/of amendementen ingediend kunnen worden;
 - e. de AAV, inclusief alle agendapunten, openbaar zijn, tenzij het bestuur of de AAV anders besluit;

- f. besluitvorming alleen kan plaatsvinden bij een agendapunt zodra dit expliciet is vermeld op de agenda, als ook over moties en amendementen die staande de vergadering zijn ingediend;
 - g. dat indien de actualiteit dit vereist een AAV ad hoc bijeengeroepen kan worden. In dat geval mag worden afgeweken van de termijnen in sub a en b. De actualiteit is in dit geval het enige agendapunt.
- 2. De AAV kan bijeengeroepen worden door middel van een schriftelijk verzoek aan het bestuur. Dit verzoek wordt ingediend door:
 - a. (één van) de D66-fractie(s) in het werkgebied van de afdeling;
 - b. ten minste tien procent (10%) van de stemgerechtigde leden in de afdeling, of als dit aantal meer is dan 50, ten minste 50 leden.
- 3. Het bestuur dient binnen veertien dagen gevolg te geven aan het schriftelijke verzoek zoals bedoeld in het tweede lid. Indien dit niet gebeurt, kunnen de verzoekers hulp inschakelen van het Landelijk Bureau, waarbij de kosten die gemaakt worden voor het organiseren van de AAV alsnog gelden als kosten van de afdeling. Het op verzoek bijeenroepen van een AAV geldt als AAV ad-hoc, zoals bedoeld in het eerste lid, sub g van dit artikel.

Artikel 3.22 Het afdelingsbestuur

- 1. Het afdelingsbestuur bestaat bij voorkeur uit een oneven aantal, en bestaat tenminste uit een voorzitter, secretaris en penningmeester. De voorzitter, secretaris en penningmeester worden in functie verkozen. Het bestuur regelt de onderlinge taakverdeling van de bestuursleden en stelt de functieaanduiding van de bestuursleden leden vast.
- 2. Het afdelingsbestuur heeft ten minste de volgende taken:
 - a. het organiseren van deelname aan de (deel)gemeenteraadsverkiezing;
 - b. het voorbereiden en voorleggen van voorstellen aan de AAV, inzake onder andere:
 - i. verkiezingsprogramma's ten behoeve van de Gemeenteraadsverkiezing. De AAV kan het bestuur machtigen bedoelde ontwerp teksten ter goedkeuring in plaats van ter vaststelling aan haar voor te leggen. Indien een door de AAV vastgesteld verkiezingsprogramma in strijd is met de hoofdlijnen van het geldend landelijk of provinciaal verkiezingsprogramma, dan geldt dit landelijk respectievelijk provinciaal programma.
 - ii. de financiën, waaronder een begroting en jaarrekening;
 - c. het bevorderen dat fractie(s) uitvoering geven aan de verkiezingsprogramma's;
 - d. het bevorderen dat zich voldoende en goed gekwalificeerde kandidaten voor vacatures binnen en namens de Partij aanmelden, het uitvoeren van vrijwilligersmanagement, talentscouting en ledenwerving;
 - e. het organiseren van (politieke) evenementen, zoals een politiek debat, verkiezingsbijeenkomsten en andere evenementen, alsmede het faciliteren daarvan;
 - f. het verzorgen van de communicatie met de leden en andere partijorganen;
 - g. het instellen van commissies van het bestuur;

- h. het voeren van en mobiliseren tijdens verkiezingscampagnes voor zowel Europese, landelijke, provinciale als (deel)gemeentelijke verkiezingen;
 - i. het vertegenwoordigen van de afdeling, zowel binnen de Partij als daarbuiten;
 - j. het verrichten van andere noodzakelijke (bestuurlijke) activiteiten.
- 3. Het afdelingsbestuur legt verantwoording af aan de AAV, middels in ieder geval:
 - a. een schriftelijke verantwoording over de door haar uitgevoerde werkzaamheden in het voorgaande jaar;
 - b. de financiële verantwoording.

Artikel 3.23 Samengestelde afdelingen

- 1. Bij een afdeling bestaande uit twee (2) of meer gemeenten hebben bij de voorbereidingen van de Gemeenteraadsverkiezingen enkel die leden stemrecht die woonachtig zijn in de betreffende gemeente. Dit betreft:
 - a. het vaststellen van deelname inclusief instellingsbesluiten en alle andere besluiten aangaande deelname;
 - b. de verkiezingen voor de kandidatenlijst; en
 - c. het vaststellen van het programma voor de gemeenteraadsverkiezingen.

Leden in het buitenland

Artikel 3.24 Leden in het buitenland

- 1. D66 kent de regio Buitenland. De regio Buitenland geldt als bijzondere regio en kent ten minste als organen de Algemene Regiovergadering (ARV) en het bestuur.
- 2. Alle leden woonachtig buiten Nederland vormen de regio Buitenland.
- 3. De regio Buitenland kent afdelingen die een duidelijk territoriaal afgebakend gebied omvatten. Hierbij geldt dat:
 - a. afdelingen kunnen worden opgericht door leden uit dit territoriaal afgebakende gebied, met toestemming van het bestuur van de regio of op verzoek van de ARV;
 - b. de rol en taak van de afdelingen in de regio Buitenland worden vastgelegd in het reglement van de regio Buitenland.

Artikel 3.25 De Algemene Regiovergadering (ARV)

- 1. De ARV bestaat uit de stemgerechtigde leden die in de regio wonen en geldt als hoogste besluitvormende orgaan van de regio.
- 2. De ARV heeft ten minste tot taak:
 - a. het kiezen van de leden van het regiobestuur op een wijze die krachtens dit reglement wordt geregeld;
 - b. het nemen van besluiten rondom deelname aan de verkiezing voor het Kiescollege Niet-Ingezetenen.
 - c. het eens per vier (4) jaar, bij voorkeur een jaar voor de verkiezing van het Kiescollege Niet-Ingezetenen, vaststellen van het reglement Regio Buitenland, welke ten minste ingaat op:
 - i. onder welke voorwaarden afdelingen mogen worden opgericht;
 - ii. onder welke voorwaarden afdelingen mogen worden opgeheven;

- iii. op welke wijze afdelingen in de regio Buitenland worden georganiseerd, inclusief taken en bevoegdheden van het bestuur van deze afdelingen;
- iv. de wijze waarop de leden voor de kandidatenlijst Kiescollege Niet-Ingezetenen worden verkozen.

Artikel 3.26 Het bijeenroepen van de ARV

1. De ARV wordt ten minste éénmaal per jaar, of zoveel vaker als noodzakelijk, door het regiobestuur bijeengeroepen, waarbij geldt dat:
 - a. de ARV wordt uiterlijk dertig (30) dagen van tevoren per e-mail en op de regiowebsite aangekondigd;
 - b. de ARV ontvangt uiterlijk veertien (14) dagen van tevoren de benodigde bescheiden, zoals agenda, besluit- of bespreekstukken en conceptverslag van de vorige vergadering;
 - c. ieder stemgerechtigd lid tot aanvang van de ARV, of zoveel eerder als het regiobestuur vaststelt in de aankondiging, amendementen en moties kan indienen betreffende de agenda of agendapunten, of betreft politieke of huishoudelijke aangelegenheden;
 - d. het regiobestuur middels de aankondiging kan vaststellen dat ook staande een ARV moties en/of amendementen ingediend kunnen worden;
 - e. de ARV, inclusief alle agendapunten, openbaar zijn, tenzij het bestuur of de ARV anders besluit;
 - f. besluitvorming alleen kan plaatsvinden bij een agendapunt zodra dit expliciet is vermeld op de agenda, als ook over moties en amendementen die staande de vergadering zijn ingediend;
 - g. dat indien de actualiteit dit vereist een ARV ad hoc bijeengeroepen kan worden. In dat geval mag worden afgeweken van de termijnen in sub a en b. De actualiteit is in dit geval het enige agendapunt.

Artikel 3.27 Bestuur van de regio buitenland

1. Het bestuur van de regio buitenland bestaat bij voorkeur uit een oneven aantal, oneven aantal, en bestaat tenminste uit een voorzitter, secretaris en penningmeester. De voorzitter, secretaris en penningmeester worden in functie verkozen. Het bestuur regelt de onderlinge taakverdeling van de bestuursleden en stelt de functieaanduiding van de bestuursleden leden vast.
2. Het bestuur van de regio buitenland heeft ten minste de volgende taken:
 - a. het organiseren van de verkiezingen voor het Kiescollege Niet-Ingezetenen;
 - b. het organiseren van (politieke) evenementen, zoals een politiek debat, verkiezingsbijeenkomsten en andere evenementen, alsmede het faciliteren daarvan;
 - c. het verzorgen van de communicatie met de leden en andere partijorganen;
 - d. het voorleggen van ontwerp teksten voor een reglement Regio Buitenland aan de ARV.

Bestuurdersvereniging

Artikel 3.28 De Bestuurdersvereniging

1. De Bestuurdersvereniging is een bijzonder netwerk van de Partij.
2. Lid van de Bestuurdersvereniging zijn van rechtswege die leden van de Partij, die een verkozen of politiek benoemde functie in het openbaar bestuur in Nederland of Europa vervullen.
3. Aan het lidmaatschap is geen afzonderlijke contributieverplichting verbonden.

Artikel 3.29 De ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging

1. De leden van de Bestuurdersvereniging vormen tezamen de ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging.
2. De ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging heeft ten minste tot taak:
 - a. het kiezen van de leden van het bestuur van de Bestuurdersvereniging op een wijze die krachtens dit reglement wordt geregeld;
 - b. het vaststellen van het jaarverslag van de Bestuurdersvereniging.
 - c. het nemen van andere besluiten aangaande de Bestuurdersvereniging.
3. Leden van de Bestuurdersvereniging kunnen Portefeuillenetwerken rond specifieke onderwerpen oprichten. Deze oprichting geschiedt in overleg met het bestuur van de Bestuurdersvereniging. Het bestuur van de Bestuurdersvereniging kan toestemming aan de oprichting onthouden indien er zwaarwegende argumenten zijn.

Artikel 3.30 Bijeenroepen van de ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging

1. De ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging wordt ten minste eenmaal per jaar door het bestuur bijeengeroepen, waarbij geldt:
 - a. de ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging wordt uiterlijk 30 dagen van tevoren per e-mail en op de regiowebsite aangekondigd;
 - b. de ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging ontvangt uiterlijk 14 dagen van tevoren de benodigde bescheiden, zoals agenda, besluit- of bespreekstukken en conceptverslag van de vorige vergadering;
 - c. ieder stemgerechtigd lid tot aanvang van de ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging, of zoveel eerder als het regiobestuur vaststelt in de aankondiging, amendementen en moties kan indienen betreffende de agenda of agendapunten, of betreft politieke of huishoudelijke aangelegenheden;
 - d. het regiobestuur middels de aankondiging kan vaststellen dat ook staande een ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging moties en/of amendementen ingediend kunnen worden;
 - e. de ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging, inclusief alle agendapunten, openbaar zijn, tenzij het bestuur of de ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging anders besluit;
 - f. besluitvorming alleen kan plaatsvinden bij een agendapunt zodra dit expliciet is vermeld op de agenda, als ook over moties en amendementen die staande de vergadering zijn ingediend;
 - g. dat indien de actualiteit dit vereist een ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging ad hoc bijeengeroepen kan worden. In dat geval mag

worden afgeweken van de termijnen in sub a en b. De actualiteit is in dit geval het enige agendapunt.

2. De ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging kan bijeengeroepen worden door middel van een schriftelijk verzoek aan het bestuur van de Bestuurdersvereniging. Dit verzoek wordt ingediend door ten minste tien procent (10%) van de stemgerechtigde leden in de Bestuurdersvereniging, of als dit aantal meer is dan 50, ten minste 50 leden.
3. Het bestuur dient binnen veertien dagen gevolg te geven aan het schriftelijke verzoek zoals bedoeld in het tweede lid. Indien dit niet gebeurt, kunnen de verzoekers hulp inschakelen van het Landelijk Bureau, waarbij de kosten die gemaakt worden voor het organiseren van de ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging alsnog gelden als kosten van de Bestuurdersvereniging. Het op verzoek bijeenroepen van een ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging geldt als ledenvergadering ad-hoc, zoals bedoeld in het eerste lid, sub g van dit artikel.

Artikel 3.31 Het bestuur van de Bestuurdersvereniging

1. Het bestuur van de Bestuurdersvereniging bestaat uit een oneven aantal leden, ten minste vijf (5). Twee (2) leden worden door het Landelijk Bestuur van de Partij benoemd. Het Landelijk Bestuurslid met de portefeuille 'Talentontwikkeling' en/of 'Vereniging' maakt q.q. onderdeel uit van het bestuur van de Bestuurdersvereniging.
2. Het bestuur van de Bestuurdersvereniging werkt in overeenstemming met het Landelijk Bestuur.
3. Leden van het bestuur van de Bestuurdersvereniging worden ter vergadering, dan wel middels digitale stemming door de leden gekozen, met uitzondering van de door het Landelijk Bestuur benoemde leden. Hierbij geldt dat:
 - a. de voorzitter in functie wordt gekozen. De voorzitter van het bestuur voert namens de Bestuurdersvereniging het overleg met het Landelijk Bestuur.
 - b. de overige bestuursleden worden gekozen als Algemeen Bestuurslid. Het bestuur verdeelt onderling de benodigde portefeuilles.
4. De bestuursvergaderingen zijn in beginsel openbaar voor de leden van de Bestuurdersvereniging.
5. Het bestuur van de Bestuurdersvereniging heeft tenminste tot taak:
 - a. het opstellen van een jaarprogramma van activiteiten die bijdragen aan het bereiken van de doelstellingen van de Bestuurdersvereniging;
 - b. het voeren van overleg met het Landelijk Bestuur, tenminste over het jaarprogramma en de afstemming daarvan met het jaarprogramma en activiteiten van de Partij;
 - c. het bijeenroepen en voorbereiden van de ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging;
 - d. het tijdig en op geschikte wijze publiceren van de agenda van een ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging en de bijbehorende voorstellen;
 - e. het vaststellen van de profielen voor de leden van het bestuur van de Bestuurdersvereniging;
 - f. het organiseren van de in het jaarprogramma opgenomen activiteiten, waaronder het ten behoeve van de leden faciliteren van communicatie, afstemming en interactie onder de leden;

- g. het behartigen van de belangen van de leden in relatie tot eventuele derden;
- h. verantwoording af te leggen aan de ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging. Het bestuur brengt jaarlijks schriftelijk verslag uit van zijn werkzaamheden in het voorafgaande jaar.

Overige gremiatypen

Artikel 3.32 Thema-afdeling

1. D66 kent thema-afdelingen.
2. Leden van de Partij kunnen een (aspirant) thema-afdeling vormen. De thema-afdeling kent tenminste als organen de Algemene Thema-Afdelingsvergadering (AAV) en het bestuur. Slechts leden van de partij die stemgerechtigd zijn binnen de Partij zijn stemgerechtigd in de AAV en kunnen gekozen worden tot lid van het bestuur van het thema-afdeling. De AAV heeft tot primaire taak om het bestuur van de thema-afdeling te verkiezen.
3. Ten minste 0,5% van de stemgerechtigde leden van de Partij, of als dit aantal meer is dan 75, ten minste 75 stemgerechtigde leden van de Partij kunnen een aspirant thema-afdeling oprichten.
4. Een aspirant thema-afdeling krijgt deze status voor 12 maanden. Het Landelijk Bestuur kan besluiten de aspirant status met eenzelfde periode eenmalig te verlengen.
5. Na deze periode kan de aspirant thema-afdeling het Landelijk Bestuur verzoeken om hun status om te zetten naar een thema-afdeling. Het Landelijk Bestuur kan besluiten om de aspirant thema-afdeling de status van thema-afdeling te verlenen indien:
 - a. de aspirant thema-afdeling een door haar leden vastgesteld oprichtingsplan heeft overlegd, die voldoet aan door het Landelijk Bestuur nader geformuleerde criteria;
 - b. er ten minste 0,5% van de stemgerechtigde leden van de Partij, of als dit aantal meer is dan 75, ten minste 75 stemgerechtigde leden van de Partij lid zijn geworden van de aspirant thema-afdeling;
 - c. er een bestuur van ten minste drie (3) personen door de leden van de aspirant thema-afdeling is verkozen;
6. Het Landelijk Bestuur kan besluiten de aspirant thema-afdeling geen permanente status te verlenen indien het thema geheel of grotendeels onder een bestaande thema-afdeling valt.
7. Indien niet aan de in de voorwaarden van lid 4, gestelde voorwaarden wordt voldaan kan het Landelijk Bestuur besluiten om:
 - a. de aspirant status eenmalig te verlengen met een maximum van nog eens zes (6) maanden;
 - b. de aspirant thema-afdeling niet de status van thema-afdeling te verlenen. Het Landelijk Bestuur brengt de initiatiefnemers schriftelijk op de hoogte van dit besluit.
8. De thema-afdeling zendt het Landelijk Bestuur jaarlijks een jaarplan en een jaarverslag toe en kan hierdoor aanspraak maken op een door het Landelijk Bestuur vastgesteld budget. Hierbij dient de thema-afdeling de kaders te volgen zoals deze door het Landelijk Bestuur zijn vastgesteld.

9. Een thema-afdeling kan door het Landelijk Bestuur worden opgeheven indien deze thema-afdeling minimaal één jaar achtereen geen jaarplan en jaarverslag heeft ingediend bij het Landelijk Bestuur dan wel geen activiteiten heeft ondernomen. Het Landelijk Bestuur neemt deze beslissing uitsluitend nadat het bestuur van de thema-afdeling hierover gehoord is.

Artikel 3.33 Netwerken

1. D66 kent netwerken.
2. Een netwerk wordt opgericht door een besluit van het Landelijk Bestuur. Dit besluit wordt genomen op basis van ten minste een oprichtingsplan. Dit oprichtingsplan kan op initiatief van leden van de Partij worden ingediend als ook op initiatief van het Landelijk Bestuur volgens een door het Landelijk Bestuur vastgesteld model.
3. Een netwerk kent ten minste als orgaan een bestuur. Slechts leden die lid zijn van de Partij kunnen worden gekozen tot lid van het bestuur van het netwerk.
4. Het bestuur van een netwerk wordt verkozen door de leden van het netwerk op de door in het Huishoudelijk Reglement voorgeschreven wijzen. Het bestuur bestaat ten minste uit een voorzitter en een penningmeester, welke in functie worden verkozen. Het bestuur van een netwerk wordt, bij het oprichten van dit netwerk, benoemd door het Landelijk Bestuur voor een periode van ten hoogste 1 jaar.
5. Een netwerk zendt het Landelijk Bestuur jaarlijks een jaarplan en jaarverslag toe op een door het Landelijk Bestuur vastgestelde wijze en kan hierdoor aanspraak maken op een door het Landelijk Bestuur vastgesteld budget.
6. Een netwerk kan door het Landelijk Bestuur worden opgeheven indien deze minimaal één jaar achtereen geen jaarplan en jaarverslag heeft ingediend, zich niet houdt aan de door het Landelijk Bestuur vastgestelde regels, dan wel geen activiteiten heeft ondernomen. Het Landelijk Bestuur neemt deze beslissing nadat het bestuur van het netwerk hierover is gehoord.

Artikel 3.34 Projectgroepen

1. D66 kent projectgroepen. Projectgroepen worden ingesteld door een besluit van het Landelijk Bestuur. Projectgroepen houden zich bezig met een specifiek project of het ontwikkelen van een specifiek product.
2. Het Landelijk Bestuur stelt nadere regels vast waarbinnen deze projectgroep kan en mag opereren. In deze regels wordt ten minste ingegaan op de datum dat het project wordt afgesloten of het product wordt afgeleverd.

Hoofdstuk 4 De Algemene Vergadering

De Landelijke Besluitvormingscommissie

Artikel 4.1 De Landelijke Besluitvormingscommissie

1. De Landelijke Besluitvormingscommissie heeft tot taak:
 - a. het adviseren van het Landelijk Bestuur omtrent op te nemen agendapunten op de Algemene Vergadering;
 - b. het bewaken van procedures inzake besluitvorming, zoals tijdige publicatie van stukken voor de Algemene Vergadering;
 - c. het toetsen van technische conformiteit van moties en amendementen aan voorschriften die het Huishoudelijk Reglement ter zake stelt;
 - d. het vaststellen van besluiten van de Algemene Vergadering;
 - e. het bewaken van de uitvoering van besluiten van de Algemene Vergadering door het Landelijk Bestuur.
2. De commissie heeft bovendien tot taak:
 - a. het instrueren van regio's en afdelingen omtrent besluitvormingsprocedures, zoals zorg dragen, dat amendementen zich richten op essentiële punten van besluitvorming;
 - b. het bewaken van de samenhang tussen Statuten en Huishoudelijk Reglement.

Artikel 4.2 Bevoegdheden Landelijke Besluitvormingscommissie

1. De Landelijke Besluitvormingscommissie heeft het recht om:
 - a. indieners van moties en amendementen met gelijke strekking of die zich in dezelfde richting uitlaten, de opdracht geven deze moties en amendementen ineen te voegen ten behoeve van een verantwoorde besluitvorming. De Besluitvormingscommissie kan een termijn stellen aan het vervullen van deze opdracht. Indien niet aan deze opdracht wordt voldaan, mag de Besluitvormingscommissie de betreffende amendementen en moties op eigen initiatief technisch ineenvoegen;
 - b. de volgorde waarin de moties en amendementen op de voorliggende voorstellen in behandeling en stemming worden genomen aan te geven, zowel digitaal als tijdens de Algemene Vergadering.
 - c. amendementen als redactioneel voor te leggen aan de Algemene Vergadering;
 - d. de Algemene Vergadering te adviseren.
2. Indien de Algemene Vergadering een besluit neemt dat naar oordeel van de Landelijke Besluitvormingscommissie in strijd is met de Statuten of het Huishoudelijk Reglement, dan schorst de commissie dit besluit.
 - a. Een schorsing van een besluit wordt binnen een (1) week na het besluit op de website gepubliceerd.
 - b. De indiener van het voorstel wordt hiervan eveneens binnen een (1) week na het besluit op de hoogte gesteld.
 - c. Beroep staat uitsluitend open voor indieners van het voorstel dat leidde tot het geschorst besluit.

- d. Indien de termijn, als bedoeld in artikel 11.2, eerste lid, is verstreken en geen beroep is aangetekend, dan is het besluit van de Algemene Vergadering nietig verklaard.
3. Onverminderd het bepaalde in artikel 4.10, vierde lid, kunnen leden van de commissie zelf geen moties en/of amendementen op voorstellen indienen.

Indienen voorstellen, moties en amendementen

Artikel 4.3 Voorstellen

1. Het Landelijk Bestuur heeft het recht om voorstellen ter goedkeuring, ter vaststelling of ter kennisname naar de Algemene Vergadering te sturen, uiterlijk op of voor de in het Reglement Algemene Vergadering bepaalde tijdstip.
2. Het Landelijk Bestuur heeft het recht naar aanleiding van de discussie op de Algemene Vergadering voorstellen te formuleren en aan diezelfde Algemene Vergadering ter besluitvorming voor te leggen.
3. Voorstellen kunnen behalve door het Landelijk Bestuur ook worden ingediend bij besluit van een (deel)afdeling, regio of geregistreerd thema-afdeling. De minimale opkomst, zoals bedoeld in artikel 4.4 lid 3 sub b, is van overeenkomstige toepassing.
4. Een voorstel als bedoeld in het derde lid dient uiterlijk tien weken voor de Algemene Vergadering bij het Landelijk Bestuur binnen te zijn. Het Landelijk Bestuur draagt zorg voor agendering, maar kan aan de Algemene Vergadering voorstellen een dergelijk voorstel niet of op een latere Algemene Vergadering in behandeling te nemen.

Artikel 4.4 Indienen algemene moties en amendementen

1. Op alle voorstellen die ter vaststelling voorliggen kunnen moties en amendementen worden ingediend op een door de Besluitvormingscommissie voorgeschreven wijze binnen de in het Reglement Algemene Vergadering opgenomen periode.
2. De moties en de amendementen dienen te worden opgesteld volgens een in het Reglement Algemene Vergadering vastgelegd model, waarbij geldt dat:
 - a. moties niet langer mogen zijn dan 300 woorden;
 - b. de toelichting op een amendement niet langer mag zijn dan 100 woorden.
 - c. Algemeen Organisatorische Moties die bij aanname als gevolg hebben dat een begrotingspost wordt overschreden vergezeld dienen te gaan van een amendement op de begroting dan wel een voorstel tot wijziging van de begroting.
3. Algemeen Politieke Moties, Algemeen Organisatorische Moties en amendementen kunnen worden ingediend:
 - a. door ten minste 0,125% van de stemgerechtigde leden;
 - b. bij besluit van een ledenvergadering van een regio (ARV), (deel)afdeling of geregistreerde thema-afdeling (AAV). Dit besluit dient in een ARV respectievelijk AAV of na digitale stemming tot stand te zijn gekomen. Een proces-verbaal van de besluitvorming dient te worden overlegd. De opkomst tijdens deze stemming dient ten minste 4% van de stemgerechtigde leden van de betreffende regio, (deel)afdeling of geregistreerde thema-afdeling te zijn, of indien dit aantal meer

is dan het aantal zoals bedoeld in sub a, ten minste het aantal zoals bedoeld in sub a te zijn;

- c. door het Landelijk Bestuur en het Landelijk Bestuursoverleg.

De peildatum voor het aantal stemgerechtigde leden is 1 januari van het jaar waarin de Algemene Vergadering plaatsvindt. Het exacte aantal wordt uiterlijk bij het openstellen van de indieningstermijn voor moties en amendementen op de website gepubliceerd.

Artikel 4.5 Indienen Actueel Politieke Moties

1. Actueel Politieke Moties kunnen op elke Algemene Vergadering worden ingediend op een in het Reglement Algemene Vergadering bepaald tijdstip en volgens een in het Reglement Algemene Vergadering bepaalde wijze.
 - a. De onderbouwing voor beide criteria, zoals bedoeld in artikel 1.1 lid 4 sub a, dient door de indiener te worden aangedragen in de overwegingen of constatering van de motie.
 - b. Een Actuele Politieke Motie dient te worden ondersteund door tenminste vijftien (15) stemgerechtigde leden van de Partij of te zijn aangenomen door een ARV of AAV.
 - c. De vereisten voor een motie, zoals opgenomen in artikel 4.4 lid 2, zijn van overeenkomstige toepassing.
 - d. Over geagendeerde voorstellen kunnen geen actuele politieke moties worden ingediend.

Verwerking en publicatie voorstellen, moties en amendementen

Artikel 4.6 Beoordeling Landelijke Besluitvormingscommissie

1. De Landelijke Besluitvormingscommissie heeft het recht om:
 - a. amendementen en moties te weigeren, omdat ze niet aan de technische voorschriften voldoen, zoals vormgeving, sluitingstermijn of wanneer amendementen als moties worden ingediend;
 - b. moties te weigeren, al dan niet op advies van het Landelijk Bestuur, omdat ze niet voldoen aan de voorwaarde opgenomen in artikel 4.4 lid 2 sub c. De Landelijke Besluitvormingscommissie kan aan de indieners een termijn stellen om alsnog aan die voorwaarde te voldoen;
 - c. moties te weigeren waarin oproepen worden gedaan aan of ten aanzien van personen waarover de Algemene Vergadering geen zeggenschap heeft;
 - d. Actueel Politieke Moties te weigeren, omdat zij niet aan de voorwaarden opgenomen in artikel 4.5 voldoen.
2. Indien een Politieke Motie, Algemeen Organisatorische Motie of Amendement door de Besluitvormingscommissie wordt geweigerd, dan bericht zij binnen zeven (7) dagen na sluiting van de indieningstermijn de indieners. Deze hebben drie (3) dagen om tegen dit besluit in beroep te gaan, waarna het Geschillencollege binnen zeven (7) dagen uitspraak dient te doen.

3. Indien een Actueel Politieke Motie door de Besluitvormingscommissie wordt geweigerd, dan bericht zij binnen één (1) dag na sluiting van de indieningstermijn de indieners. Deze hebben één (1) dag om tegen dit besluit in beroep te gaan, waarna het Geschillencollege binnen twee (2) dagen uitspraak dient te doen.

Artikel 4.7 Verwerken ingediende moties en amendementen

1. Moties die naar het oordeel van de Besluitvormingscommissie de strekking van een amendement hebben, worden als amendement in behandeling genomen. Zo nodig geeft zij de indieners de gelegenheid om hun voorstel te herformuleren binnen een door de commissie te stellen termijn. Voorstellen om agendapunten te schrappen zijn buiten de orde.
2. Het Landelijk Bestuur heeft de bevoegdheid aangenomen amendementen, die qua taal en stijl niet passen binnen de tekst van een politiek voorstel, aan te passen zonder dat de inhoud gewijzigd wordt. Het Landelijk Bestuur heeft voorts de opdracht om de volgens dit reglement niet-amendeerbare tekstdelen van het verkiezingsprogramma aan te passen op basis van de besluitvorming door de Algemene Vergadering voor de aldus aangepaste tekst. Deze bevoegdheid kan het Landelijk Bestuur mandateren aan de Landelijke Programmacommissie.
3. Het Landelijk Bestuur heeft het recht om naar aanleiding van ingediende moties en amendementen moties en amendementen in te dienen. De Besluitvormingscommissie heeft het recht om naar aanleiding van ingediende moties en amendementen moties en amendementen in te dienen ten behoeve van heldere besluitvorming.
4. De door de indieners van moties en amendementen aangewezen contactpersonen dienen tussen de sluitingsdatum voor indiening en de aanvang van de Algemene Vergadering telefonisch en per e-mail bereikbaar te zijn voor overleg met de Besluitvormingscommissie en het Landelijk Bestuur.

Artikel 4.8 Publicatie moties en amendementen

1. De niet geweigerde moties en amendementen worden uiterlijk drie (3) dagen voor aanvang van de Algemene Vergadering gepubliceerd op de website. Door of namens het Landelijk Bestuur en, indien van toepassing, de Landelijke Financiële Commissie kan bij publicatie van de amendementen worden aangegeven, waar het zwaartepunt van de discussie ligt. Bij de publicatie van moties en amendementen kan het Landelijk Bestuur een advies vermelden.
2. De Besluitvormingscommissie beslist over nummering en volgorde van behandeling van moties en amendementen.
 - a. Bij Politieke Moties wordt de volgorde bepaald gehoord het Landelijk Bestuur en de Tweede Kamerfractie en waar van toepassing de delegatie in het Europees Parlement.
 - b. Bij Algemeen Organisatorische Moties wordt de volgorde bepaald gehoord het Landelijk Bestuur.

Behandeling van en stemming over voorstellen, moties en amendementen

Artikel 4.9 Voorzitters van de Algemene Vergadering

1. De Algemene Vergadering wordt geleid door een oneven aantal voorzitters, die door het Landelijk Bestuur zijn aangewezen.
2. Bij de behandeling van een onderwerp waarbij een der voorzitters uit hoofde van enigerlei partijfunctie persoonlijk is betrokken, treedt deze niet op als fungerend voorzitter zolang deze behandeling duurt.
3. In de gevallen betreffende de gang van zaken op de Algemene Vergadering waarin het Huishoudelijk Reglement niet voorziet, beslissen de gezamenlijke voorzitters.
4. De fungerend voorzitter van de Algemene Vergadering heeft het recht spreektijd te verdelen en te beperken.
5. De beslissingen van de voorzitters zijn bindend behoudens onmiddellijk beroep op de Algemene Vergadering, die daarover stemt zonder discussie.

Artikel 4.10 Behandelen van algemeen politieke en organisatorische moties

1. De Landelijke Besluitvormingscommissie kan besluiten om (een deel van) de behandeling van Algemeen Politieke en Organisatorische Moties digitaal te doen plaatsvinden, indien er op de Algemene Vergadering mogelijk onvoldoende tijd is voor een fysieke behandeling van alle Algemeen Politieke en Organisatorische Moties. Hierbij kan zij gebruikmaken van:
 - a. een peiling voorafgaand aan de stemming, waarmee leden bepalen welke Algemeen Politieke en Organisatorische Moties digitaal en welke fysiek worden behandeld. Nadere spelregels met betrekking tot deze peiling, als ook de digitale behandeling van de Algemeen Politieke en Organisatorische Moties, worden per Reglement Algemene Vergadering geregeld;
 - b. (verscheidene) digitale deelsessies, zoals bedoeld in lid 2.
2. De Landelijke Besluitvormingscommissie kan besluiten de bespreking van Algemeen Politieke en Organisatorische Moties te doen door middel van (digitale) deelsessies. Deze werkwijze wordt dan vermeld in het Reglement Algemene Vergadering. De wijze van behandeling geschiedt conform artikel 4.12 waarbij:
 - a. de voorzitters van de Algemene Vergadering, zoals bedoeld in artikel 4.9, optreden als sessievoorzitters, dan wel sessievoorzitters aanwijzen;
 - b. de Landelijke Besluitvormingscommissie een afvaardiging per sessie stuurt;
 - c. na bespreking van de betreffende motie de sessievoorzitter de motie in stemming zal brengen.
 - d. Indien de motie door 60% of meer van de aanwezigen wordt gesteund, dan wordt deze motie aan de plenaire vergadering voorgelegd als hamerstuk zijnde aangenomen;
 - e. Indien de motie door minder dan 40% van de aanwezigen wordt gesteund, dan wordt deze motie aan de plenaire vergadering voorgelegd als hamerstuk zijnde verworpen;

- f. Indien 40% of meer, maar minder dan 60%, van de aanwezigen de motie steunt, dan zal de motie in de plenaire sessie behandeld worden, voordat deze in stemming wordt gebracht.
 - g. Het Landelijk Bestuur kan, beargumenteerd, voorstellen om een motie in de plenaire sessie alsnog te behandelen.
3. De Landelijke Besluitvormingscommissie kan beargumenteerd, in samenspraak met het Landelijk Bestuur, besluiten om bepaalde Algemeen Politieke en Organisatorische Moties digitaal in stemming te brengen zonder voorafgaande behandeling. Zij beargumenteren de reden in het Reglement Algemene Vergadering en vermelden hier tevens om welke Algemeen Politieke en Organisatorische Moties dit gaat. Nadere regels over deze digitale stemming worden in het Reglement Algemene Vergadering vermeld.
 4. De Landelijke Besluitvormingscommissie heeft het recht om voor een heldere besluitvorming tijdens de Algemene Vergadering moties en amendementen in te dienen. Het Landelijk Bestuur heeft het recht om, gehoord de discussie, tijdens de Algemene Vergadering moties en amendementen in te dienen.
 5. Indien er onvoldoende tijd blijkt te zijn om alles te behandelen, kunnen de voorzitters van de Algemene Vergadering besluiten de behandeling van Algemeen Politieke en Organisatorische Moties, die ter behandeling geagendeerd staan op de agenda en waar op de Algemene Vergadering over zou worden gestemd, door te schuiven naar een volgende Algemene Vergadering, of direct zonder behandeling in stemming te brengen.

Artikel 4.11 Wijzigen van voorstellen tijdens de Algemene Vergadering

1. Wanneer indieners van moties en/of amendementen wijzigingen aanbrengen in hun voorstellen, dienen zij de Landelijke Besluitvormingscommissie hiervan direct in kennis te stellen. De Algemene Vergadering beslist, eventueel op advies van de Landelijke Besluitvormingscommissie en/of het Landelijk Bestuur, of deze wijziging wordt doorgevoerd of dat het ongewijzigde voorstel wordt behandeld. Het Landelijk Bestuur kan desgewenst de appreciatie aanpassen.
2. Wanneer indieners van moties en/of amendementen besluiten hun voorstel in te trekken, dienen zij de Landelijke Besluitvormingscommissie hiervan direct in kennis te stellen.

Artikel 4.12 De wijze van behandeling

1. De behandeling van moties en amendementen op de Algemene Vergadering, geschiedt als volgt:
 - a. de door de indieners aangewezen woordvoerder geeft desgewenst een beknopte toelichting;
 - b. door of namens het Landelijk Bestuur wordt desgewenst een advies over het voorstel gedaan;
 - c. de voorzitters van de Algemene Vergadering verlenen gedurende een door hen te bepalen tijd het woord aan anderen dan de woordvoerders of het Landelijk Bestuur die zich vóór een door hen te bepalen tijdstip als spreker hebben aangemeld. De voorzitters van de Algemene Vergadering kunnen hiervoor sprekerslijsten hanteren;

- d. de voorzitters van de Algemene Vergadering geeft desgewenst de woordvoerder van de indieners de gelegenheid tot een reactie op hetgeen over het voorstel naar voren is gebracht;
- e. indien naar het oordeel van de voorzitters van de Algemene Vergadering noodzakelijk krijgt ook het Landelijk Bestuur de gelegenheid tot een reactie;

Artikel 4.13 Stemmingen op de Algemene Vergadering

1. Stemming over personen geschiedt op een wijze vastgesteld door de Landelijke Verkiezingscommissie, conform artikel 5.7.
2. Over zaken wordt gestemd op een door de Landelijke Besluitvormingscommissie voorgeschreven en de voorzitters van de Algemene Vergadering te bepalen wijze. Indien geen der aanwezige leden stemming wenst, kan de Algemene Vergadering bij acclamatie een besluit nemen.
3. De Landelijke Besluitvormingscommissie registreert de uitgebrachte stemmen, beslist zonder beroep over de geldigheid van de uitgebrachte stemmen, constateert de uitslag van de stemming en legt de uitslag van de stemming vast in een proces-verbaal. De Landelijke Besluitvormingscommissie kan besluiten tot herstemming over te gaan.
4. Over niet in de agenda opgenomen onderwerpen kunnen geen besluiten worden genomen.

Vergaderorde en notulen

Artikel 4.14 Voorstellen van orde

1. Voorstellen van orde kunnen tijdens de Algemene Vergadering uitsluitend worden ingediend omtrent:
 - a. verdeling spreektijd;
 - b. de wijze van behandeling van en besluitvorming over agendapunten, en daarbinnen de subagendapunten, alsmede over beslispunten, en daarbinnen de sub-beslispunten;
 - c. vaststelling of een agendapunt, dan wel een subagendapunt, een beslispunt dan wel een subbeslispunt, voldoende is behandeld en rijp voor besluitvorming is.
2. Ieder lid kan voorts op de volgende gronden een ordevoorstel indienen om een actuele politieke motie niet in behandeling te nemen:
 - a. naar de mening van het lid betreft de actuele politieke motie geen actuele zaak, dat wil zeggen het betreft geen zaak die op de volgende Algemene Vergadering naar verwachting achterhaald zou zijn;
 - b. naar de mening van het lid betreft de actuele politieke motie een zaak waarover voorstudie gewenst is, alvorens tot besluitvorming in een Algemene Vergadering te komen.
3. Voorstellen van orde worden – eventueel na een procedurele toelichting van de Landelijke Besluitvormingscommissie – direct en zonder discussie in stemming gebracht. Voorstellen van orde die een reeds aangenomen voorstel van orde direct ongedaan proberen te maken, worden in beginsel niet geaccepteerd.

4. In alle gevallen betreffende de gang van zaken tijdens de Algemene Vergadering, waarin de Statuten en het Huishoudelijk Reglement niet voorzien, beslissen de voorzitters van de Algemene Vergadering.

Artikel 4.15 De notulen van de Algemene Vergadering

1. Een geluidsopname van de Algemene Vergadering is een (1) week na de Algemene Vergadering beschikbaar en kan gedurende zes (6) maanden op het Landelijk Bureau ter raadpleging worden nageluisterd.
2. De Landelijke Besluitvormingscommissie publiceert zo spoedig mogelijk na de Algemene Vergadering op de website een overzicht van de besproken stukken en een overzicht van aangenomen en verworpen voorstellen, moties en amendementen.
3. De Landelijke Verkiezingscommissie publiceert een overzicht van de vervulde vacatures en de uitslag van de stemming bij deze betreffende vacatures.

Verkiezingsprogramma's

Voor het vaststellen van verkiezingsprogramma's voor de verkiezingen van de Tweede Kamer der Staten Generaal en het Europees Parlement geldt een afwijkend proces.

Artikel 4.16 Amendementen landelijke verkiezingsprogramma's

1. Uiterlijk tien (10) weken voorafgaand aan de Algemene Vergadering wordt het conceptverkiezingsprogramma door de programmacommissie gepubliceerd. Tegelijk start de periode waarbinnen moties en amendementen kunnen worden ingediend.
2. De periode om moties en amendementen in te dienen bedraagt ten minste vier (4) weken.

Artikel 4.17 Beoordeling moties en amendementen op het conceptprogramma

1. Na sluiting van deze termijn beoordeelt de Besluitvormingscommissie de ontvangen moties conform artikel 4.6, waarbij tevens geldt dat:
 - a. moties op het verkiezingsprogramma enkel mogen toezien op het meegeven van punten die extra aandacht behoeven; en
 - b. niet mogen toezien op de daadwerkelijke inhoud van het definitieve verkiezingsprogramma.
2. Na sluiting van deze termijn beoordeelt de Besluitvormingscommissie de ontvangen amendementen conform artikel 4.6. De geaccepteerde amendementen worden vervolgens door de Besluitvormingscommissie in categorieën ingedeeld:
 - a. amendementen die alleen tekstueel van aard zijn;
 - b. amendementen die inhoudelijk zijn van aard, maar niet op punten die zeer bepalend zijn voor de Partij, dan wel de koers van het programma ingrijpend wijzigen;
 - c. amendementen op punten die zeer bepalend zijn voor de Partij, dan wel de koers van het programma ingrijpend wijzigen.
3. De Besluitvormingscommissie maakt binnen 14 dagen na sluiting van de periode om amendementen in te dienen aan de indieners bekend in welke categorie hun amendementen vallen. Uiterlijk tegelijkertijd wordt aan de indieners bekendgemaakt of hun motie of amendement is geaccepteerd.

Artikel 4.18 Behandelen moties en amendementen op het conceptprogramma

1. De geaccepteerde moties worden als verzoek doorgeleid naar het Landelijk Bestuur en de programmacommissie. Zij voorzien de motie van een bindende appreciatie en verwerken deze naar gelang van de appreciatie.
2. De amendementen die alleen tekstueel van aard zijn worden aan de programmacommissie aangeboden, die deze voorziet van een bindende appreciatie en naar gelang van de appreciatie verwerkt.
3. Amendementen als bedoeld in artikel 4.17 lid 2 sub c worden ter behandeling aan de Algemene Vergadering voorgelegd.
4. Amendementen zoals bedoeld in artikel 4.17 lid 2 sub b worden in een digitale stemming aan de leden voorgelegd zoals bedoeld in het vijfde lid. De Besluitvormingscommissie kan ook besluiten alle amendementen op de Algemene Vergadering te behandelen. Nadere regels worden in het Reglement Algemene Vergadering gesteld.

5. De amendementen die via digitale stemming aan de leden worden voorgelegd worden door het Landelijk Bestuur voorzien van een advies en kan dit advies voorzien van een motivatie van maximaal 100 woorden. De indieners kunnen in maximaal 100 woorden een reactie geven op het advies. De Besluitvormingscommissie stelt termijnen vast waarbinnen deze toelichtingen dienen te worden ingediend.
 - a. In de digitale stemming wordt de stemgerechtigde leden gevraagd of zij voor of tegen het betreffende amendement zijn, waarbij geldt dat minimaal 1% van de stemgerechtigde leden aan de stemming op het specifieke amendement moet hebben deelgenomen. Indien de opkomst van 1% bij een specifiek amendement niet gehaald wordt, vervalt het amendement. Er wordt gestemd met een gewone meerderheid.
 - b. Binnen één (1) dag na sluiting van de digitale stemming wordt de uitslag in een zitting door de Besluitvormingscommissie vastgesteld. De uitslag wordt binnen één (1) dag na de zitting op de website gepubliceerd.
 - c. Als een lid diens stem niet kan uitbrengen of onregelmatigheden constateert die van invloed kunnen zijn op de uitslag, dan dient het lid dit direct te melden bij de Besluitvormingscommissie. Als de Besluitvormingscommissie naar de mening van het lid onvoldoende adequaat reageert en/of handelt, kan het lid gemotiveerd een beroep indienen bij het Geschillencollege. Het Geschillencollege doet binnen 3 dagen uitspraak.
6. Amendementen die op de Algemene Vergadering behandeld worden, worden behandeld conform artikel 4.12.

Tussentijdse en vervroegde verkiezingen

Artikel 4.19 Tussentijdse en vervroegde verkiezingen

Indien in het geval van tussentijdse en vervroegde verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal geregelde procedures wegens spoedeisendheid niet kunnen worden gevolgd, stelt het Landelijk Bestuur, in samenspraak met de Landelijke Besluitvormingscommissie en het Landelijk Bestuursoverleg een verkiezingsreglement vast, waarin in ieder geval bepalingen zijn opgenomen over het vaststellen van het verkiezingsprogramma, de geldende termijnen voor indiening van moties en amendementen, zaken zoals een digitale stemming en/of peiling die wegens spoedeisendheid anders moeten of niet georganiseerd kunnen worden en verdere bepalingen over de Algemene Vergadering waaronder in ieder geval het publicatiemoment van het Reglement Algemene Vergadering. Tegen deze besluiten staat geen beroep open bij het Geschillencollege.

Hoofdstuk 5 Kandidaatstelling en verkiezingen

Landelijke Verkiezingscommissie

Artikel 5.1 Taken van de Landelijke Verkiezingscommissie

1. De Landelijke Verkiezingscommissie heeft als taak:
 - a. het vaststellen van de te gebruiken stembiljetten voor elk van de personenstemmingen voor alle niveaus in de partij;
 - b. de controle en verificatie van de informatie van de kandidaten en de informatieverstrekking over de kandidaten aan de leden voor alle stemmingen op landelijk niveau, en is belast met het vaststellen van de stemmingen en het bekendmaken van de uitslag van deze stemmingen op landelijk niveau;
 - c. op onpartijdige wijze de goede voortgang van de kandidaatstellingsprocedure voor de verkiezingen op landelijk en Europees niveau voor de vertegenwoordigende lichamen, besturen, bijzondere organen, commissies en raden volgens de bepalingen van het Huishoudelijk Reglement te bewerkstelligen.
 - d. de kandidaatstellings- en verkiezingsprocedures organiseren op Europees en landelijk niveau in het algemeen;
 - e. te zorgen dat slechts die kandidaten op vertegenwoordigende lijsten worden geplaatst die voldoen aan de wettelijke vereisten voor verkiezingen van vertegenwoordigende lichamen;
 - f. het doen van voorstellen aan de Algemene Vergadering met betrekking tot kandidaatstellings- en verkiezingsprocedures.
2. De commissie draagt tevens zorg voor de indiening van de kandidatenlijst(en) voor de verkiezingen voor de landelijke vertegenwoordigende lichamen op de wijze als door de Kieswet is voorgeschreven.

Artikel 5.2 Bevoegdheden van de Landelijke Verkiezingscommissie

1. De Landelijke Verkiezingscommissie heeft op ieder niveau de bevoegdheid om ambtshalve dan wel op verzoek van het betrokken bestuur of het Landelijk Bestuur:
 - a. een besluit tot herstemming te nemen;
 - b. een verkiezing stil te leggen;
 - c. de werkzaamheden van een afdelings- of regionale verkiezingscommissie over te nemen;
 - d. een uitslag te corrigeren indien blijkt dat de uitslag niet goed is berekend.

Deze besluiten worden slechts genomen indien door procedurele fouten of door onjuist gebleken informatie over, dan wel late terugtrekking van kandidaten, de belangen van één of meer andere kandidaten ernstig geschaad zijn. De beroepstermijn bedraagt één (1) dag nadat de beslissing per e-mail aan de betrokkenen is kenbaar gemaakt. Het Geschillencollege doet binnen drie (3) dagen uitspraak.

2. De Landelijke Verkiezingscommissie is tevens belast met het geven van dwingende aanwijzingen met betrekking tot de uitleg en de toepassing van de reglementen en het

- houden van toezicht op de verkiezingen. Tegen een dwingende aanwijzing is beroep mogelijk. Het Geschillencollege doet binnen drie (3) dagen uitspraak.
3. Indien een beroep wordt ingesteld tegen een beslissing die verband houdt met de kandidaatstelling, is de Landelijke Verkiezingscommissie niet bevoegd tot het nemen van besluiten als bedoeld in het eerste lid, totdat het Geschillencollege uitspraak heeft gedaan.
 4. De Landelijke Verkiezingscommissie heeft tot uiterlijk zeven (7) dagen voor de dag van aanvang van de stemming voor kandidatenlijsten voor vertegenwoordigende lichamen op alle niveaus de bevoegdheid kandidaten te schrappen op aanbeveling van het verantwoordelijke bestuur – in samenspraak met het Landelijk Bestuur – of het Landelijk Bestuur.
 - a. De Landelijke Verkiezingscommissie neemt een besluit tot schrapping uitsluitend wanneer er feiten en omstandigheden aan het licht komen, die op het moment van acceptatie van de kandidaat niet of onvoldoende bekend waren en die naar het oordeel van de Landelijke Verkiezingscommissie:
 - i. redelijkerwijs tot een ander besluit had geleid over het wel of niet accepteren van de kandidaat;
 - ii. een kandidaat dan wel de partij ernstig in diskrediet brengen.
 - b. Van het besluit tot schrapping van een kandidaat van de kandidatenlijst wordt de kandidaat schriftelijk op de hoogte gesteld met opgave van reden.
 5. De Landelijke Verkiezingscommissie heeft tot uiterlijk eenentwintig (21) dagen voorafgaand aan de Dag van Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet de bevoegdheid kandidaten van de kandidatenlijst voor vertegenwoordigende lichamen te schrappen op aanbeveling van het verantwoordelijke bestuur – in samenspraak met het Landelijk Bestuur – of het Landelijk Bestuur.
 - a. De Landelijke Verkiezingscommissie neemt een besluit tot schrapping uitsluitend wanneer er feiten en omstandigheden aan het licht komen, die op het moment van kiezen niet of onvoldoende bekend waren en die naar het oordeel van de Landelijke Verkiezingscommissie:
 - i. redelijkerwijs tot een aanmerkelijk andere uitslag zouden kunnen leiden;
 - ii. een kandidaat dan wel de partij ernstig in diskrediet brengen.
 - b. Van het besluit tot schrapping van een kandidaat van de kandidatenlijst wordt de kandidaat schriftelijk op de hoogte gesteld met opgave van reden.
 6. Kandidaten hebben bij besluiten zoals bedoeld in lid 5 en 6 tot één (1) dag nadat de beslissing per e-mail aan de betrokkenen is kenbaar gemaakt de tijd om in beroep te gaan bij het Geschillencollege dat binnen drie (3) dagen uitspraak doet.

Kandidaatstellen

Artikel 5.3 Het kandidaatstellingsformulier

De Landelijke Verkiezingscommissie stelt een model-kandidaatstellingsformulier vast, welke wordt aangevuld met standaard (integriteits)vragen die zijn vastgesteld door het Landelijk Bestuursoverleg.

Artikel 5.4 Vereisten voor kandidaatstellen

1. Voor kandidaatstelling op landelijk niveau dient een kandidaat ten minste één (1) jaar aaneengesloten lid te zijn van de Partij bij sluiting van de kandidaatstelling en uiterlijk bij sluiting van de kandidaatstelling aan de contributieverplichting te hebben voldaan en tevens niet de maximale zittingstermijn te hebben overschreden.
2. Voor kandidaatstelling op decentraal niveau dient een kandidaat ten minste een halfjaar aaneengesloten lid te zijn van de Partij bij sluiting van de kandidaatstelling en uiterlijk bij sluiting van de kandidaatstelling aan de contributieverplichting te hebben voldaan en tevens niet de maximale zittingstermijn te hebben overschreden.
3. Op de Dag van Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet dient de kandidaat te voldoen aan de wettelijk vereiste voorwaarden om in het vertegenwoordigende lichaam te worden gekozen, met dien verstande dat aan de wettelijke voorschriften met betrekking tot de minimumleeftijd op de dag van de verkiezing moet zijn voldaan.

Artikel 5.5 Kandidaatstellen, acceptatie van kandidatuur en terugtreden als (aspirant-)kandidaat

1. Kandidaatstellen gebeurt via de door het bevoegde orgaan voorgeschreven wijze.
2. De kandidaat dient bij iedere aanmelding:
 - a. te voldoen aan de voorwaarden genoemd in de Statuten, het Huishoudelijk Reglement en de van toepassing zijnde reglementen;
 - b. een verklaring te ondertekenen, waaruit blijkt dat de kandidaat niet betrokken is geweest bij handelingen, uitingen of voorvallen, waaruit een fascistische, racistische, seksistische of anderszins discriminatoire gezindheid blijkt;
 - c. te verklaren geen lid te zijn van een andere politieke partij;
 - d. een aantal persoonlijke gegevens en gegevens over huidige en vorige partijfuncties te verstrekken. De Landelijke Verkiezingscommissie stelt de wijze waarop de toelichting kan worden gegeven vast. Deze toelichting mag geen verklaringen bevatten, die strijdig zijn met de overige bij de kandidaatstelling gevraagde verklaringen en hierin mogen geen namen van andere leden of van partijorganen als referentie worden vermeld;
 - e. te verklaren of de kandidaat zich kandidaat heeft gesteld voor andere vertegenwoordigende lichamen, en zo ja, voor welke;
 - f. aan te geven of voor een andere partij dan de Partij vertegenwoordigende functies dan wel partijfuncties zijn vervuld;
 - g. de 'Code voor goed gedrag' te ondertekenen;
 - h. te verklaren bereid te zijn om bij verkiezing of opvolging de functie te aanvaarden en de volle zittingstermijn te vervullen;
 - i. (indien van toepassing) voldoende ondersteuningsverklaringen aan te leveren;
 - j. afstand te doen van alle door of op grond van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement als onverenigbaar aangemerkte functies;
 - k. bereid zijn toepassing te geven aan een bij of krachtens het Huishoudelijk Reglement voorziene Regeling Voorkeursacties.

en in het geval van kandidaatstelling voor een plaats op een lijst voor een vertegenwoordigend lichaam:

- l. te verklaren bereid te zijn om na verkiezing de vertegenwoordigende taak naar behoren te vervullen, desgevraagd verantwoording af te leggen tegenover de leden en de verplichting op zich te nemen de zetel ter beschikking te stellen wanneer het lidmaatschap van de Partij eindigt;
 - m. een opgave te verstrekken van een of meer beleidsonderdelen waarmee de kandidaat zich na verkiezing in het bijzonder wil belasten;
 - n. een verklaring te ondertekenen, waaruit de bereidheid blijkt te gaan voldoen aan de van toepassing zijnde afdrachtsregeling.
3. Het orgaan dat een kandidaatstellingsformulier ontvangt bevestigt de ontvangst per omgaande.
 4. Het bestuur op overeenkomstig niveau heeft inzage in de kandidaatstellingen.

Artikel 5.6 Beoordeling kandidaatstellingen door de verkiezingscommissie

1. In een zitting binnen twee (2) dagen na sluiting van de aanmeldingstermijn bepaalt de verkiezingscommissie welke kandidaten worden geaccepteerd en welke afgewezen. Van deze zitting wordt proces-verbaal opgemaakt. De commissie is gehouden na te gaan of aan de voor de kandidaatstelling geldende voorwaarden wordt voldaan. Een aanmelding wordt geweigerd indien:
 - a. de feitelijke gegevens, bedoeld in dit hoofdstuk onjuist of onvolledig zijn;
 - b. de verkiezingscommissie beschikt over schriftelijke aanwijzingen die ernstige twijfels oproepen over de juistheid van de afgelegd verklaringen;
 - c. de aanmelding na het gepubliceerde sluitingstijdstip wordt ontvangen.
2. Voorts kan een kandidaat geweigerd worden indien:
 - a. de kandidaat niet heeft voldaan aan de contributieplicht, alsmede andere financiële verplichtingen aan de Partij;
 - b. de kandidaat niet heeft voldaan aan de gestelde lidmaatschapstermijn op het moment van de sluiting van de kandidaatstelling;
 - c. (indien van toepassing) een kandidaat niet voldoende ondersteuningsverklaringen heeft aangeleverd;
 - d. (indien van toepassing) een kandidaat de maximale zittingstermijn heeft overschreden en hiervoor geen dispensatie heeft ontvangen van het Landelijk Bestuur;
3. Uiterlijk de tweede werkdag na sluiting van de kandidaatstelling wordt door de verkiezingscommissie aan de kandidaat bericht van (niet)-acceptatie verzonden. Uiterlijk drie (3) dagen na verzending van het bericht van niet-acceptatie kan beroep worden ingesteld bij het Geschillencollege, dat uiterlijk binnen zeven (7) dagen uitspraak doet. Indien de aanmelding wordt aanvaard, wordt de betreffende kandidaat een acceptatiebevestiging gezonden. Indien de aanmelding wordt geweigerd, zendt de verkiezingscommissie hiervan bericht aan de kandidaat met opgave van redenen.
4. In het geval van afwijzing van kandidaten voor het lidmaatschap van een bestuur, commissie van de ledenvergadering op decentraal niveau of voor het Geschillencollege bedraagt de beroepstermijn drie (3) dagen na de sluiting van de aanmeldingstermijn en doet het Geschillencollege uiterlijk één dag voor de aanvang van de ledenvergadering uitspraak. Indien het Geschillencollege niet in staat is te beslissen, wordt de verkiezing opgeschort tot een eerstvolgende ledenvergadering.

5. Een (aspirant-)kandidaat die zich terugtrekt, dient dit onverwijld schriftelijk aan het orgaan dat de kandidaatstelling in ontvangst heeft genomen te melden.

Wijze van verkiezingen personen

Artikel 5.7 Verkiezen van personen

1. Ongeacht of er voor interne partijfuncties één of meerdere kandidaten beschikbaar zijn, vindt altijd stemming plaats op de in artikelen 5.9 t/m 5.11 voorgeschreven wijze.
 - a. Artikel 5.9 is van toepassing op het verkiezen van personen op elk organisatieniveau in de partij indien er sprake is van meerdere gelijke vacatures met meer kandidaten dan vacatures.
 - b. Artikel 5.10 is van toepassing op het verkiezen van personen op elk organisatieniveau in de partij indien er sprake is van meer kandidaten op één (1) vacature.
 - c. Artikel 5.11 is van toepassing op het verkiezen van personen op elk organisatieniveau in de partij indien er sprake is van een gelijk aantal vacatures aan het aantal kandidaten voor die vacatures.
2. Het desbetreffende orgaan heeft het recht een schriftelijk en gemotiveerd advies te doen aan de ledenvergadering met betrekking tot de vervulling van vacatures.

Artikel 5.8 Voorkeursacties

1. Het houden van voorkeursacties ten gunste van één of meer kandidaten voor functies binnen of namens de Partij is toegestaan onder de voorwaarde dat de voorkeursacties niet in strijd zijn met de zogeheten “Regeling Voorkeursacties”, welke is vastgesteld door het Landelijk Bestuur in samenspraak met de Landelijke Verkiezingscommissie.
2. De Landelijke Verkiezingscommissie is verantwoordelijk voor de handhaving van deze “Regeling Voorkeursacties” en beoordeelt na ontvangst van een klacht van een belanghebbende of de voorkeursactie volgens het “Regeling Voorkeursacties” is verlopen.
3. De Landelijke Verkiezingscommissie is bevoegd om in samenspraak met het Landelijk Bestuur maatregelen te nemen. Tegen een dergelijk besluit staat tot twee (2) dagen na bekendmaking beroep open bij het Geschillencollege, welke binnen twee (2) dagen uitspraak doet. Hangende de uitspraak blijft de maatregel in stand.

Artikel 5.9 Verkiezing meer kandidaten dan gelijke vacatures

1. Alle stemgerechtigden ontvangen een lijst, waarop alle kandidaten in willekeurige volgorde zijn vermeld, alsmede een stembiljet.
2. De stemgerechtigden stemmen door op het stembiljet tenminste een minimum en ten hoogste een maximum, door de verkiezingscommissie te bepalen, aantal namen van verschillende kandidaten te noteren in volgorde van hun voorkeur. Indien het betreft een verkiezing ter vervulling van vacatures in een bestuur of commissie, is het aantal namen dat ten hoogste op het stembiljet mag worden genoteerd gelijk aan het aantal te vervullen vacatures.
3. De stembiljetten worden bij de desbetreffende verkiezingscommissie ingeleverd en geteld.

4. De verkiezingscommissie bepaalt de uitslag als volgt:
 - a. Aan op de stembiljetten als eerste voorkeur aangegeven kandidaten wordt een stemwaarde toegekend, die overeenkomt met het aantal namen dat ten hoogste op het stembiljet mag worden ingevuld. Van de als eerstvolgende voorkeur aangegeven kandidaat wordt een stemwaarde toegekend die één (1) minder bedraagt, en zo vervolgens. De aan elke kandidaat aldus toegekende stemwaarden worden bijeengeteld.
 - b. De kandidaat, die het hoogste stemwaarde totaal verwerft, wordt als eerste gekozen, c.q. vervult de eerste plaats op de lijst. De kandidaat die het op één (1) na hoogste stemwaarde totaal verwerft wordt als tweede gekozen, c.q. vervult de tweede plaats op de lijst, en zo vervolgens, totdat zoveel kandidaten zijn gekozen als er vacatures, c.q. plaatsen op de lijst te vervullen zijn.
 - c. Hebben twee (2) of meer kandidaten hetzelfde stemwaarde totaal, dan is van hen gekozen de kandidaat, die het grootste aantal malen als eerste voorkeur op een stembiljet is vermeld; indien dit aantal gelijk is, is van hen gekozen de kandidaat die het grootste aantal malen als tweede voorkeur is vermeld, en zo vervolgens.
5. Een stembiljet is geldig als het is ingevuld conform het tweede lid. Indien op het stembiljet een niet-kandidaat is aangegeven, wordt het geacht deze informatie niet te bevatten. Als een kandidaat op één (1) stembiljet meerdere malen is aangegeven, wordt daarvan slechts de hoogste voorkeur in aanmerking genomen. Indien op een stembiljet een voorkeur zodanig is aangegeven, dat twijfel ontstaat ten aanzien van de bedoeling van de betrokken kiesgerechtigde, wordt deze voorkeur van onwaarde geacht. In alle andere gevallen, die afwijken van het bepaalde in het derde lid bepaalt de verkiezingscommissie ten aanzien van de geldigheid.

Artikel 5.10 Eén vacature met meer kandidaten

1. Gestemd wordt door op het stembiljet een of meer kandidaten te noteren, in volgorde van voorkeur. Op het stembiljet wordt de mogelijkheid gegeven blanco te stemmen. Een stembiljet geldt in eerste instantie als een stem van de eerste voorkeur. Een kandidaat met meer dan de helft der geldige stemmen is gekozen.
2. Indien geen kandidaat aan deze voorwaarde voldoet wordt de kandidaat met het geringste aantal biljetten afgewezen. Hebben tenminste twee (2) kandidaten eenzelfde geringste aantal biljetten, dan wordt door loting bepaald welke kandidaat wordt afgewezen. Elk van de biljetten voor de afgewezen kandidaat wordt toegekend aan de erop genoemde kandidaat van eerstvolgende voorkeur, die nog niet is afgewezen. Biljetten waarop geen verdere voorkeur wordt genoemd, zijn uitgeput.
3. Een kandidaat met meer dan de helft van de niet uitgeputte biljetten is gekozen.

Artikel 5.11 Aantal kandidaten gelijk aan aantal vacatures

Gestemd wordt door op het stemformulier voor of tegen in te vullen. De kandidaat is verkozen indien op meer dan de helft van de geldige stemmen voor de kandidaat is gestemd. Als geen voorkeur is aangegeven, wordt het stembiljet niet meegenomen voor het bepalen van de uitslag voor die verkiezing.

Artikel 5.12 Bepalen van de uitslag

Bij het bepalen van de uitslag van de stemming worden slechts die stembiljetten in aanmerking genomen, die voor de sluitingsdatum van de stemming zijn ontvangen.

Hoofdstuk 6 Landelijke verkiezingen

Dit hoofdstuk betreft het proces richting de verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal, Eerste Kamer der Staten-Generaal en het Europees Parlement.

Vorbereidingen

Artikel 6.1 Deelnamebesluit landelijke verkiezingen

1. Bij voorkeur uiterlijk tien maanden voor de verkiezing van een van de kamers der Staten-Generaal of het Europees Parlement kan de Algemene Vergadering beslissen niet deel te nemen aan deze verkiezingen. Dit besluit dient te worden genomen met een tweede meerderheid.
2. Het deelnamebesluit wordt uiterlijk tien maanden voor de Dag van Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet vastgesteld door de Landelijke Verkiezingscommissie in samenspraak met het Landelijk Bestuur.
3. In dit deelnamebesluit staan in ieder geval de volgende zaken:
 - a. het aanvangs- en sluitingstijdstip van aanmelding voor het lijsttrekkerschap;
 - b. het aanvangs- en sluitingstijdstip van aanmelding voor de overige kandidaten;
 - c. het aanvangs- en sluitingstijdstip van de stemming voor lijsttrekker;
 - d. het aanvangs- en sluitingstijdstip voor de stemming voor de overige kandidaten;
 - e. het aantal ondersteuningsverklaringen voor kandidaatstelling voor het lijsttrekkerschap;
 - f. de peildata voor stemrecht voor de lijsttrekkersverkiezing en de verkiezing voor de overige kandidaten;
 - g. het minimaal te behalen percentage vermeldingen bij de stemming voor de overige kandidaten voor plaatsing op de definitieve kandidatenlijst;

waarbij geldt dat

- h. de aanmelding voor het lijsttrekkerschap tenminste veertien dagen duurt en uiterlijk 130 dagen voor de Dag van Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet sluit;
- i. de stemming voor lijsttrekker niet langer dan veertien dagen wordt opengesteld en uiterlijk 104 dagen voor de Dag van Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet sluit in het geval er meer kandidaten zijn;
- j. de aanmelding voor de overige kandidaten ten minste veertien dagen duurt en uiterlijk 102 dagen voor de Dag van Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet sluit;
- k. de stemming voor overige kandidaten niet langer dan veertien dagen wordt opengesteld en uiterlijk 55 dagen voor de Dag van Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet sluit;

Artikel 6.2 Organiseren landelijke verkiezingen

1. Ten behoeve van de lijtsamenstelling wordt aan de Algemene Vergadering voor de opening van de interne kandidaatstelling een profiel van de te kiezen lijsttrekker en een profiel van de te kiezen kandidaten ter goedkeuring voorgelegd. In het profiel van de te verkiezen kandidaten wordt ten minste aangegeven over welke deskundigheid een fractie in ieder geval moet beschikken. De profielen worden samengesteld door het

Landelijk Bestuur en de desbetreffende fractie. Bij het ontbreken van een fractie worden de profielen samengesteld door het Landelijk Bestuur.

2. Ten behoeve van de lijstsamenstelling wordt aan de Algemene Vergadering voor opening van de interne kandidaatstelling de opdracht aan de lijstadviescommissie ter vaststelling voorgelegd. In deze opdracht wordt ten minste ingegaan op diversiteit en integriteit. De opdracht wordt voorbereid door het Landelijk Bestuursoverleg.
3. Voorts gelden de volgende regels voor deelname aan landelijke verkiezingen:
 - a. het maximaal aantal kandidaten dat geplaatst wordt op een kandidatenlijst is gelijk aan het wettelijk maximum;
 - b. de Landelijke Verkiezingscommissie bepaalt het minimaal en maximaal aantal te vermelden kandidaten op het stembiljet;
 - c. het Landelijk Bestuur heeft het mandaat om de kandidatenlijst aan te vullen met lijstduwers tot het wettelijk maximum, waarbij geldt dat ten minste 5 lijstduwers mogen worden toegevoegd aan de kandidatenlijst. Het Landelijk Bestuur bepaalt hierbij de onderlinge volgorde. Een kandidatenlijst kan niet uit alleen lijstduwers bestaan.
4. Zo spoedig mogelijk na vaststellen van het deelnamebesluit maakt de Landelijke Verkiezingscommissie het volgende bekend bij de leden:
 - a. de termijnen en overige besluiten die gelden voor deze verkiezing;
 - b. de datum waarop een kandidaat uiterlijk lid moet zijn voor deelname aan de verkiezing;
 - c. de peildata voor het stemrecht voor de lijsttrekkersverkiezing en de verkiezing van de overige kandidaten;
 - d. de wijze van aanmelding als kandidaat;
 - e. het aantal benodigde ondersteuningsverklaringen voor diegene die zich willen kandideren als lijsttrekker;
 - f. overige relevante documenten en data, waaronder de publicatiedatum van het lijstadvies, de datum tot wanneer men een reactie kan geven op een advies, de datum tot wanneer men zich in stilte kan terugtrekken en de wijze waarop de kandidaten zich kunnen presenteren aan de leden.

Het landelijk programma

Artikel 6.3 Het politieke programma

1. Het politieke programma van de Partij bestaat uit:
 - a. de door de Algemene Vergadering vastgestelde Uitgangspunten van de Partij;
 - b. de uitspraken van de Algemene Vergadering over majeure politieke thema's;
 - c. de verkiezingsprogramma's ten behoeve van de verkiezingen voor de direct gekozen vertegenwoordigende lichamen.
2. Het Landelijk Bestuur is verantwoordelijk voor het voorleggen van ontwerpteksten van (delen van) het politieke programma aan de Algemene Vergadering. De Algemene Vergadering kan het Bestuur machtigen bedoelde ontwerpteksten ter goedkeuring in plaats van ter vaststelling voor te leggen.

Artikel 6.4 De landelijke programmacommissie

1. Er is een door het Landelijk Bestuur ingestelde landelijke programmacommissie ten behoeve van het politieke programma en het verkiezingsprogramma op landelijk en Europees niveau.
2. De ten hoogste zeven (7) leden van de commissie worden door het Landelijk Bestuur benoemd en ontslagen. Indien en zolang de landelijke programmacommissie belast is met de voorbereiding van een landelijk verkiezingsprogramma, draagt het Landelijk Bestuur de verantwoordelijkheid voor vertegenwoordiging van de betrokken fracties in de commissie. De commissie werkt in overeenstemming met het Landelijk Bestuur en kan door het Landelijk Bestuur worden belast met het adviseren aan de Algemene Vergadering omtrent in te dienen en ingediende resoluties, moties en amendementen.

Artikel 6.5 Taken van de landelijke programmacommissie

1. De landelijke programmacommissie heeft tot taak:
 - a. het ontwerpen van het conceptverkiezingsprogramma ten behoeve van de verkiezingen op landelijk niveau;
 - b. het voorleggen hiervan aan het Landelijk Bestuur, teneinde dit bestuur in de gelegenheid te stellen een voorstel aan de Algemene Vergadering voor te leggen;
 - c. het ter vergadering adviseren aan de leden omtrent de ingediende moties en amendementen inzake het verkiezingsprogramma.
2. De commissie is bovendien belast met de bewaking van de samenhang van het politieke programma.

Artikel 6.6 Verkiezingsprogramma voor de Staten-Generaal

1. Het verkiezingsprogramma bevat het beleid dat de Partij in een periode van vier (4) jaar wenst te verwezenlijken, is geldig voor die periode en kan tussentijds niet worden gewijzigd. Het eerste inleidende hoofdstuk, de eerste inleidende paragrafen per hoofdstuk en de financiële verantwoording zijn niet amendeerbaar, tenzij anders besloten door het Landelijk Bestuur. Deze onderdelen kunnen standpunten in algemene termen bevatten maar mogen niet in strijd zijn met of een aanvulling geven op de rest van het programma, dan wel een bijzondere interpretatie daarvan. De Algemene Vergadering heeft het recht via moties aan te geven welke profileringspunten in deze inleidingen naar voren dienen te worden gebracht.
2. Het verkiezingsprogramma wordt vastgesteld ten behoeve van de verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal, doch is van overeenkomstige betekenis voor de Eerste Kamer der Staten-Generaal.
3. Kandidaten voor het lidmaatschap van de Tweede en Eerste Kamer der Staten-Generaal zijn gehouden het verkiezingsprogramma naar beste vermogen uit te voeren.

Artikel 6.7 Verkiezingsprogramma voor het Europees Parlement

1. Het Europees verkiezingsprogramma bevat het beleid dat de Partij in een periode van vijf (5) jaar wenst te verwezenlijken, is geldig voor die periode en kan niet tussentijds worden gewijzigd. Het eerste inleidende hoofdstuk, de eerste inleidende paragrafen per hoofdstuk en de financiële verantwoording zijn niet amendeerbaar, tenzij anders besloten door het Landelijk Bestuur. Deze onderdelen kunnen standpunten in algemene

termen bevatten, maar mogen niet in strijd zijn met of een aanvulling geven op de rest van het programma, dan wel een bijzondere interpretatie daarvan. De Algemene Vergadering heeft het recht via moties aan te geven welke profileringspunten in deze inleidingen naar voren dienen te worden gebracht.

2. Het verkiezingsprogramma wordt vastgesteld ten behoeve van de verkiezingen van het Europees Parlement. Kandidaten voor het lidmaatschap van het Europees Parlement zijn gehouden het verkiezingsprogramma naar beste vermogen uit te voeren.
3. Het Europees verkiezingsprogramma mag niet in strijd zijn met het verkiezingsprogramma voor het Nederlands Parlement behoudens een uitdrukkelijk daarover genomen besluit van de Algemene Vergadering, en geldt – voor zover van toepassing – als aanvulling op het verkiezingsprogramma van de Europese politieke partij waarbij D66 is aangesloten.

Het verkiezen van de kandidatenlijst bij landelijke verkiezingen

Artikel 6.8 Maximale zittingstermijn

1. Leden die namens D66 twaalf (12) aaneengesloten jaren of langer zitting hebben gehad in het politiek orgaan waarvoor de kandidaatstelling aan de orde is, kunnen zich niet opnieuw kandideren voor het betreffende orgaan.
2. Een persoon als bedoeld in lid 1 kan een gemotiveerd dispensatieverzoek indienen bij het Landelijk Bestuur indien hij zwaarwegende redenen heeft om zich alsnog opnieuw te kandideren. Dit verzoek dient uiterlijk tien (10) werkdagen voor de sluiting van de kandidaatstelling ontvangen te zijn.
3. Het Landelijk Bestuur neemt binnen tien (10) werkdagen na ontvangst van het verzoek een gemotiveerd besluit. Dit besluit wordt onverwijld aan het lid en de Landelijke Verkiezingscommissie medegedeeld. Het Landelijk Bestuur kan voor het besluit om advies vragen aan de Landelijke Talentencommissie.
4. Tegen het besluit staat tot drie (3) dagen na bekendmaking beroep open bij het Geschillencollege. Het Geschillencollege doet binnen zeven (7) dagen uitspraak.

Artikel 6.9 Lijsttrekker

1. Bij aanmelding legt de kandidaat-lijsttrekker ondersteuningsverklaringen voor, zoals bedoeld in artikel 6.1 lid 3, op een door de Landelijke Verkiezingscommissie bepaalde wijze.
2. De geaccepteerde kandidaat-lijsttrekkers worden allen gesproken door een lijsttrekkersadviescommissie. Deze commissie gaat tijdens dit gesprek ten minste in op het profiel en integriteit van de kandidaat. Het advies dat volgt uit deze gesprekken wordt uiterlijk bij openstelling van stemming gepubliceerd.
3. De verkiezing voor lijsttrekker vindt plaats middels een digitale stemming conform artikel 5.7.

Artikel 6.10 Het lijstadvies

1. Het lijstadvies wordt opgesteld door de voorzitter van het Landelijk Bestuur en de lijsttrekker van die verkiezingen. Zij laten zich adviseren door één of meer externe adviseurs, waaronder een lid/de leden van de door het Landelijk Bestuur benoemde Talentencommissie.
2. Als de voorzitter van het Landelijk Bestuur kandidaat is voor de desbetreffende verkiezingen, worden diens taken in de totstandkoming van het lijstadvies waargenomen door (één van) de vicevoorzitters van het Landelijk Bestuur.
3. De kandidaten worden beoordeeld op basis van het kandidatenprofiel dat door de Algemene Vergadering is vastgesteld.
 - a. Kandidaten hebben na bekendmaking van hun individuele positie twee (2) dagen de tijd aan dit advies een persoonlijke reactie toe te voegen van maximaal 150 woorden.
 - b. Kandidaten hebben twee (2) dagen na bekendmaking van hun individuele positie de tijd zich in stilte terug te trekken.
 - c. Op de derde dag na bekendmaking van de individuele positie aan de kandidaten, wordt het lijstadvies gepubliceerd.
 - d. Het Landelijk Bestuur kan, indien omstandigheden hiertoe aanleiding geven, besluiten het lijstadvies eerder te publiceren. De kandidaten worden hiervan op de hoogte gesteld.
 - e. Uiterlijk bij het starten van de stemming worden de individuele reacties van de kandidaten aan de leden ter kennis gebracht.
4. Over het lijstadvies kan géén beroep bij het Geschillencollege aanhangig worden gemaakt. Indien een kandidaat van mening is dat deze benadeeld is tijdens het proces van totstandkoming van het lijstadvies, dient de betreffende kandidaat dit terstond, maar uiterlijk zeven dagen voor bekendmaking van het lijstadvies aan de leden, middels een beroep bij het Geschillencollege kenbaar te maken. Het Geschillencollege doet binnen drie (3) dagen uitspraak.

Artikel 6.11 Verkiezing overige kandidaten

1. De overige kandidaten worden middels een digitale stemming verkozen conform artikel 5.9.
2. Artikel 6.1 lid 3 sub f is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 6.12 Bekendmaken uitslag

1. De Landelijke Verkiezingscommissie stelt binnen één (1) dag na sluiting van de stemming de uitslag vast. Van de uitslag wordt een proces verbaal gemaakt volgens een door de Landelijke Verkiezingscommissie vastgesteld model. De uitslag, inclusief proces verbaal, wordt zo snel als mogelijk, maar uiterlijk binnen één (1) dag na vaststellen van de uitslag met de kandidaten gedeeld. De uitslag wordt uiterlijk binnen twee (2) dagen na vaststellen van de uitslag met de leden gedeeld.
2. Als een lid diens stem niet kan uitbrengen of onregelmatigheden constateert die van invloed kunnen zijn op de uitslag, dan dient het lid dit direct te melden bij de Landelijke Verkiezingscommissie. Als naar mening van het lid de verkiezingscommissie

onvoldoende adequaat handelt dan heeft het lid tot uiterlijk één (1) dag na sluiting van de stemming om bezwaar te maken bij het Geschillencollege.

3. Over bezwaren als bedoeld in lid 2 doet het Geschillencollege binnen zeven (7) dagen uitspraak. De uitslag is onherroepelijk indien het Geschillencollege deze na het behandelen van een bezwaar in stand houdt, dan wel er geen bezwaar bij het Geschillencollege is binnengekomen binnen de beroepstermijn zoals bedoeld in lid 2.

Artikel 6.13 Lijstduwers

1. Zo spoedig mogelijk na publicatie van de uitslag worden de lijstduwers bekendgemaakt.
2. Lijstduwers worden uiterlijk 14 dagen voorafgaand aan de Dag van Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet bekendgemaakt.

Tussentijdse en vervroegde verkiezingen

Artikel 6.14 Tussentijdse en vervroegde verkiezingen

Indien in het geval van tussentijdse en vervroegde verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal geregelde procedures wegens spoedeisendheid niet kunnen worden gevolgd, stelt het Landelijk Bestuur, in samenspraak met de Landelijke Verkiezingscommissie en het Landelijk Bestuursoverleg een verkiezingsreglement vast, waarin in ieder geval bepalingen zijn opgenomen over het profiel voor lijsttrekker en overige kandidaten, de opdracht aan de lijstadviescommissie, en de geldende termijnen inclusief beroeps- en bezwaartermijnen. Deze informatie wordt na vaststelling zo spoedig mogelijk op de website gepubliceerd. Tegen deze besluiten staat geen beroep open bij het Geschillencollege.

Hoofdstuk 7 Provinciale Statenverkiezingen

Dit hoofdstuk betreft het proces richting de Provinciale Statenverkiezingen.

Vorbereidingen

Artikel 7.1 Standaarddeelnamebesluit Provinciale Statenverkiezingen

1. Het standaarddeelnamebesluit wordt uiterlijk 12 maanden voor de Dag van Kandidaatstelling vastgesteld door het Landelijk Bestuursoverleg in samenspraak met de Landelijke Verkiezingscommissie. Deze wordt terstond aan de regio's toegestuurd.
2. In dit standaarddeelnamebesluit staan in ieder geval de volgende zaken:
 - a. het aanvangs- en sluitingstijdstip van aanmelding voor de kandidaatstelling voor het lijsttrekkerschap;
 - b. het aanvangs- en sluitingstijdstip van aanmelding voor de overige kandidaten;
 - c. het aanvangs- en sluitingstijdstip van de stemming voor lijsttrekker;
 - d. het aanvangs- en sluitingstijdstip voor de stemming voor de overige kandidaten;
 - e. het aantal ondersteuningsverklaringen voor kandidaatstelling voor het lijsttrekkerschap;
 - f. het minimaal te behalen percentage vermeldingen bij de stemming voor de overige kandidaten voor plaatsing op de definitieve kandidatenlijst;

waarbij geldt dat

- g. de aanmelding voor het lijsttrekkerschap tenminste veertien dagen duurt en uiterlijk 130 dagen voor de Dag van Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet sluit;
- h. de stemming voor lijsttrekker niet langer dan veertien dagen wordt opengesteld en uiterlijk 104 dagen voor de Dag van Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet sluit;
- i. de aanmelding voor de overige kandidaten ten minste veertien dagen duurt en uiterlijk 102 dagen voor de Dag van Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet sluit;
- j. de stemming voor overige kandidaten niet langer dan veertien dagen wordt opengesteld en uiterlijk 55 dagen voor de Dag van Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet sluit;

Artikel 7.2 Het organiseren van de Provinciale Statenverkiezing

1. Voor de verkiezing van de Provinciale Staten beslist de ARV uiterlijk zeven maanden voor de Dag van Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet over deelname aan de verkiezing. Het Landelijk Bestuur dient binnen veertien dagen na besluit tot deelname op de hoogte te worden gesteld. Verder geldt dat:
 - a. het Landelijk Bestuur beslist over toestemming tot deelname aan de verkiezingen. Indien duidelijke bezwaren bekend zijn, kan het Landelijk Bestuur besluiten niet in te stemmen bij deelname. Tevens kan een besluit genomen worden onder voorwaarde. Dit besluit wordt binnen vier (4) weken na ontvangst genomen;
 - b. deelname aan de verkiezing voor de Provinciale Staten uitsluitend onder de aanduiding van de partij kan met toestemming van het Landelijk Bestuur;

2. Bij deelname aan de verkiezing voor de Provinciale Staten, neemt de regio deel aan de verkiezingen conform het door het Landelijk Bestuursoverleg vastgestelde standaarddeelnamebesluit.
 - a. Bij zwaarwegende redenen kan de ARV uiterlijk tien maanden voor de Dag van Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet een gemotiveerd verzoek indienen bij het Landelijk Bestuur om af te wijken van het standaarddeelnamebesluit. Het Landelijk Bestuur besluit binnen 14 dagen of mag worden afgeweken van het standaarddeelnamebesluit op basis van het gemotiveerde verzoek.
 - b. Er kan in geen enkel geval worden afgeweken van de uiterste termijnen zoals vermeld in artikel 7.1 lid 2.
3. Bij deelname aan de verkiezing voor de Provinciale Staten, neemt de ARV de volgende besluiten:
 - a. de vaststelling van het profiel van de lijsttrekker, de overige kandidaten en, indien daartoe door de ARV besloten wordt, de politiek bestuurder;
 - b. het instellingsbesluit voor het bepalen van de lijstadviescommissie. In het instellingsbesluit is opgenomen:
 - i. de samenstellers van het lijstadvies
 - ii. de opdracht aan de lijstadviescommissie;
 - c. het instellen van een verkiezingscommissie (indien deze nog niet is verkozen). De verkiezingscommissie is belast met:
 - i. het informeren van de leden over de wijze waarop de kandidaatstellingsprocedure verloopt, alsmede het beschikbaar stellen van het kandidaatstellingsformulier conform het door de Landelijke Verkiezingscommissie beschikbaar gestelde model;
 - ii. de controle en verificatie van de feitelijke gegevens van de kandidaten ten behoeve van de beoordeling zoals bedoeld in artikel 6.4, achtste lid, en de informatieverstrekking over de kandidaten aan de leden;
 - iii. het organiseren en vaststellen van de stemmingen en het bekendmaken van de uitslag ervan;
 - iv. de indiening van de definitieve kandidatenlijsten voor de verkiezingen bij het betreffende hoofdstembureau op de Dag van Kandidaatstelling, zoals door de Kieswet is voorgeschreven.
 - d. (indien gewenst) het instellingsbesluit voor het bepalen van de gedeputeerdenadviescommissie. Het instellingsbesluit omvat:
 - i. de samenstelling van de commissie;
 - ii. de wijze waarop geïnteresseerden zich kunnen melden;
 - iii. de wijze waarop de commissie tot haar advies komt.
 - e. de hoogte van de afdrachtsregeling voor politieke vertegenwoordigers.
4. Besluiten over verkiezingsdeelname kunnen worden genomen middels een digitale stemming.
5. Voorts gelden de volgende regels voor deelname aan de Provinciale Statenverkiezing:
 - a. het maximaal aantal kandidaten dat geplaatst wordt op een kandidatenlijst is gelijk aan het wettelijk maximum;

- b. de verkiezingscommissie bepaalt het minimaal en maximaal aantal te vermelden kandidaten op het stembiljet, rekening houdend met de door de Landelijke Verkiezingscommissie vastgestelde richtlijn;
 - c. het regiobestuur heeft het mandaat om de kandidatenlijst aan te vullen met lijstduwers tot het wettelijk maximum, waarbij geldt dat ten minste 3 lijstduwers mogen worden toegevoegd aan de kandidatenlijst. Het regiobestuur bepaalt hierbij de onderlinge volgorde. Een kandidatenlijst kan niet uit alleen lijstduwers bestaan.
6. Zo spoedig mogelijk na het besluit tot deelname maakt de verkiezingscommissie het volgende bekend bij de leden:
- a. de termijnen en overige besluiten die gelden voor deze verkiezing;
 - b. de datum waarop een kandidaat uiterlijk lid moet zijn voor deelname aan de verkiezing;
 - c. de peildata voor het stemrecht voor de lijsttrekkersverkiezing en de verkiezing van de overige kandidaten;
 - d. de wijze van aanmelding als kandidaat;
 - e. het aantal benodigde ondersteuningsverklaringen voor kandidaat-lijsttrekkers;
 - f. de hoogte van de afdrachtsregeling;
 - g. overige relevante documenten en data, waaronder de publicatiedatum van het lijstadvies, de datum tot wanneer men een reactie kan geven op een advies (indien van toepassing), de datum tot wanneer men zich in stilte kan terugtrekken en de wijze waarop de kandidaten zich kunnen presenteren aan de leden.
- en maakt het regiobestuur bekend:
- h. op welke wijze geïnteresseerden voor een eventuele functie als Gedeputeerde zich kunnen melden en hoe het vervolgproces eruitziet.

Het provinciale programma

Artikel 7.3 Het vaststellen van het provinciale programma

1. Het verkiezingsprogramma wordt door de ARV vastgesteld.
2. Uiterlijk vijf (5) weken voorafgaand aan de besluitvormende ARV wordt het conceptverkiezingsprogramma door het regiobestuur gepubliceerd. Tegelijk start de periode waarin amendementen kunnen worden ingediend.
3. De periode om amendementen in te dienen bedraagt ten minste twee (2) weken.
4. Besluiten over het verkiezingsprogramma kunnen worden genomen middels een digitale stemming.

Het verkiezen van de kandidatenlijst bij Provinciale Statenverkiezingen

Artikel 7.4 Maximale zittingstermijn

1. Leden die namens D66 twaalf (12) aaneengesloten jaren of langer zitting hebben gehad in het politiek orgaan waarvoor de kandidaatstelling aan de orde is, kunnen zich niet opnieuw kandideren voor het betreffende orgaan.
2. Een persoon als bedoeld in lid 1 kan een gemotiveerd dispensatieverzoek indienen bij het Landelijk Bestuur indien hij zwaarwegende redenen heeft om zich alsnog opnieuw te kandideren. Dit verzoek dient uiterlijk tien (10) werkdagen voor de sluiting van de kandidaatstelling ontvangen te zijn.
3. Het Landelijk Bestuur neemt binnen tien (10) werkdagen na ontvangst van het verzoek een gemotiveerd besluit. Dit besluit wordt onverwijld aan het lid en het bestuur op het niveau van het vertegenwoordigend orgaan waarvoor de kandidaatstelling geldt medegedeeld. Het Landelijk Bestuur kan voor het besluit om advies vragen bij het bestuur op het niveau van het vertegenwoordigend orgaan waarvoor de kandidaatstelling geldt.
4. Tegen het besluit staat tot drie (3) dagen na bekendmaking beroep open bij het Geschillencollege. Het Geschillencollege doet binnen zeven (7) dagen uitspraak.

Artikel 7.5 Lijsttrekker

1. Bij aanmelding legt de kandidaat-lijsttrekker (indien van toepassing) ondersteuningsverklaringen voor op een door de Landelijke Verkiezingscommissie bepaalde wijze, zoals bedoeld in artikel 7.1 lid 2 sub e.
2. De verkiezing van de lijsttrekker op decentraal niveau vindt plaats middels een digitale stemming.
3. De leden die één maand voor de opening van de stemming stemrecht hebben, worden in de gelegenheid gesteld hun stem uit te brengen.

Artikel 7.6 Lijstadvies

1. Het lijstadvies wordt door de lijstadviescommissie opgesteld middels een individuele lijstvolgorde.
2. De plek van de kandidaat op het lijstadvies wordt eerst aan de kandidaat voorgelegd.
 - a. Kandidaten hebben na bekendmaking van hun individuele positie twee (2) dagen de tijd aan dit advies een persoonlijke reactie toe te voegen van maximaal 150 woorden, hetwelk onverbrekkelijk verbonden met het lijstadvies aan de leden ter kennis wordt gebracht.
 - b. Kandidaten hebben twee (2) dagen na bekendmaking van hun individuele positie de tijd zich in stilte terug te trekken.
 - c. Op de derde dag na bekendmaking van de individuele positie aan de kandidaten, wordt het lijstadvies gepubliceerd.
3. Over het lijstadvies kan géén beroep bij het Geschillencollege aanhangig worden gemaakt. Indien een kandidaat van mening is dat deze benadeeld is tijdens het proces van totstandkoming van het lijstadvies, dient de betreffende kandidaat dit terstond,

maar uiterlijk zeven dagen voor bekendmaking van het lijstadvies aan de leden, middels een beroep bij het Geschillencollege kenbaar te maken. Het Geschillencollege doet binnen drie dagen uitspraak.

Artikel 7.7 Verkiezing overige kandidaten

1. De overige kandidaten worden middels een digitale stemming verkozen conform artikel 5.9.
2. Leden die een maand voor de opening van de stemming stemrecht hebben, worden in de gelegenheid gesteld hun stem uit te brengen.
3. Artikel 7.1 lid 2 sub f is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 7.8 Bekendmaken uitslag

1. De verkiezingscommissie stelt binnen één (1) dag na sluiting van de stemming de uitslag vast. Van de uitslag wordt een proces verbaal gemaakt volgens een door de Landelijke Verkiezingscommissie vastgesteld model. De uitslag, inclusief proces verbaal, wordt zo snel als mogelijk, maar uiterlijk binnen één (1) dag na vaststellen van de uitslag met de kandidaten gedeeld. De uitslag wordt uiterlijk binnen twee (2) dagen na vaststellen van de uitslag met de leden gedeeld.
2. Als een lid diens stem niet kan uitbrengen of onregelmatigheden constateert die van invloed kunnen zijn op de uitslag, dan dient het lid dit direct te melden bij de verkiezingscommissie. Als naar mening van het lid de verkiezingscommissie onvoldoende adequaat handelt dan heeft het lid tot uiterlijk één (1) dag na sluiting van de stemming om bezwaar te maken bij de Landelijke Verkiezingscommissie.
3. Over bezwaren als bedoeld in lid 2 doet de Landelijke Verkiezingscommissie binnen zeven (7) dagen uitspraak. De uitslag is onherroepelijk indien de Landelijke Verkiezingscommissie deze na het behandelen van een bezwaar in stand houdt, dan wel er geen bezwaar bij de Landelijke Verkiezingscommissie is binnengekomen binnen de beroepstermijn zoals bedoeld in lid 2.

Artikel 7.9 Lijstduwers

1. Zo spoedig mogelijk na publicatie van de uitslag worden de lijstduwers bekendgemaakt.
2. Lijstduwers worden uiterlijk 14 dagen voorafgaand aan de Dag van Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet bekendgemaakt.

Artikel 7.10 Gedeputeerdenadviescommissie

1. De ARV stelt vast of, en op welke wijze, een gedeputeerdenadviescommissie wordt ingesteld en op welke wijze zij advies uitbrengt.
2. Het advies is niet bindend en wordt ter kennis gebracht aan de betreffende fractie geldend na de verkiezingen.
3. Voor leden die een functie als gedeputeerde namens de partij bekleden geldt de in artikel 7.4 bedoelde maximale zittingstermijn als richtlijn voor het bekleden van eenzelfde functie in hetzelfde politieke bestuursorgaan.
4. Bij tussentijdse invulling van de functie voor gedeputeerde, is het bestuur op het betreffende niveau bevoegd het instellingsbesluit vast te stellen.

Hoofdstuk 8 Gemeenteraadsverkiezingen

Dit hoofdstuk betreft het proces richting de Gemeenteraadsverkiezingen. Deze bepalingen zijn van overeenkomstige toepassing voor deelgemeenteraadsverkiezingen.

Vorbereidingen

Artikel 8.1 Standaarddeelnamebesluit Gemeenteraadsverkiezingen

1. Het standaarddeelnamebesluit wordt uiterlijk 12 maanden voor de Dag van Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet vastgesteld door het Landelijk Bestuursoverleg in samenspraak met de Landelijke Verkiezingscommissie. Deze wordt terstond aan de afdelingen toegestuurd.
2. In dit standaarddeelnamebesluit staan in ieder geval de volgende zaken:
 - a. het aanvangs- en sluitingstijdstip van aanmelding voor de kandidaatstelling voor het lijsttrekkerschap;
 - b. het aanvangs- en sluitingstijdstip van aanmelding voor de overige kandidaten;
 - c. het aanvangs- en sluitingstijdstip van de stemming voor lijsttrekker;
 - d. het aanvangs- en sluitingstijdstip voor de stemming voor de overige kandidaten;
 - e. het aantal ondersteuningsverklaringen voor kandidaatstelling voor het lijsttrekkerschap;
 - f. het minimaal te behalen percentage vermeldingen bij de stemming voor de overige kandidaten voor plaatsing op de definitieve kandidatenlijst;

waarbij geldt dat

- g. de aanmelding voor het lijsttrekkerschap tenminste veertien dagen duurt en uiterlijk 130 dagen voor de Dag van Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet sluit;
- h. de stemming voor lijsttrekker niet langer dan veertien dagen wordt opengesteld en uiterlijk 104 dagen voor de Dag van Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet sluit;
- i. de aanmelding voor de overige kandidaten ten minste veertien dagen duurt en uiterlijk 102 dagen voor de Dag van Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet sluit;
- j. de stemming voor overige kandidaten niet langer dan veertien dagen wordt opengesteld en uiterlijk 55 dagen voor de Dag van Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet sluit;

Artikel 8.2 Het organiseren van de Gemeenteraadsverkiezing

1. Voor de verkiezing van de Gemeenteraad beslist de AAV uiterlijk zeven maanden voor de Dag van Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet over deelname aan de verkiezing. Het Landelijk Bestuur dient binnen veertien dagen na besluit tot deelname op de hoogte te worden gesteld. Verder geldt dat:
 - a. het Landelijk Bestuur beslist over toestemming tot deelname aan de verkiezingen. Indien duidelijke bezwaren bekend zijn, kan het Landelijk Besluiten niet in te stemmen bij deelname. Tevens kan een besluit genomen worden onder voorwaarde. Dit besluit wordt binnen vier (4) weken na ontvangst genomen;
 - b. deelname aan de verkiezing voor de Gemeenteraad uitsluitend onder de aanduiding van de partij kan met toestemming van het Landelijk Bestuur;

2. Bij deelname aan de verkiezing voor de Gemeenteraad, neemt de afdeling deel aan de verkiezingen conform het door het Landelijk Bestuursoverleg vastgestelde standaarddeelnamebesluit.
 - a. Bij zwaarwegende redenen kan de AAV uiterlijk tien maanden voor de Dag van Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet een gemotiveerd verzoek indienen bij het Landelijk Bestuur om af te wijken van het standaarddeelnamebesluit. Het Landelijk Bestuur besluit binnen 14 dagen of mag worden afgeweken van het standaarddeelnamebesluit op basis van het gemotiveerde verzoek.
 - b. Bij zwaarwegende redenen kan de AAV uiterlijk tien maanden voor de Dag van Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet een gemotiveerd verzoek indienen over deelname aan de Gemeenteraadsverkiezing met een gecombineerde lijst van meer partijen. Het Landelijk Bestuur beoordeelt dit gemotiveerde verzoek binnen 1 maand.
 - c. In het geval van gemeentelijke herindelingsverkiezingen kan niet worden afgeweken van het standaarddeelnamebesluit.
 - d. Er kan in geen enkel geval, anders dan die gevallen als bedoeld in sub b en c, worden afgeweken van de uiterste termijnen zoals vermeld in artikel 8.1 lid 2.
3. Bij deelname aan de verkiezing voor de Gemeenteraad, neemt de AAV de volgende besluiten:
 - a. de vaststelling van het profiel van de lijsttrekker, de overige kandidaten en, indien daartoe door de AAV besloten wordt, de politiek bestuurder;
 - b. het instellingsbesluit voor het bepalen van de lijstadviescommissie. In het instellingsbesluit is opgenomen:
 - i. de samenstellers van het lijstadvies
 - ii. de opdracht aan de lijstadviescommissie;
 - c. het instellen van een verkiezingscommissie (indien deze nog niet is verkozen). De verkiezingscommissie is belast met:
 - i. het informeren van de leden over de wijze waarop de kandidaatstellingsprocedure verloopt, alsmede het beschikbaar stellen van het kandidaatstellingsformulier conform het door de Landelijke Verkiezingscommissie beschikbaar gestelde model;
 - ii. de controle en verificatie van de feitelijke gegevens van de kandidaten ten behoeve van de beoordeling zoals bedoeld in artikel 6.4, achtste lid, en de informatieverstrekking over de kandidaten aan de leden;
 - iii. het organiseren en vaststellen van de stemmingen en het bekendmaken van de uitslag ervan;
 - iv. de indiening van de definitieve kandidatenlijsten voor de verkiezingen bij het betreffende hoofdstembureau op de Dag van Kandidaatstelling, zoals door de Kieswet is voorgeschreven.
 - d. (indien gewenst) het instellingsbesluit voor het bepalen van de wethoudersadviescommissie. Het instellingsbesluit omvat:
 - i. de samenstelling van de commissie;
 - ii. de wijze waarop geïnteresseerden zich kunnen melden;
 - iii. de wijze waarop de commissie tot haar advies komt.
 - e. de hoogte van de afdrachtsregeling voor politieke vertegenwoordigers.

4. Besluiten over verkiezingsdeelname kunnen worden genomen middels een digitale stemming.
5. Voorts gelden de volgende regels voor deelname aan de Gemeenteraadsverkiezing:
 - a. het maximaal aantal kandidaten dat geplaatst wordt op een kandidatenlijst is gelijk aan het wettelijk maximum;
 - b. de verkiezingscommissie bepaalt het minimaal en maximaal aantal te vermelden kandidaten op het stembiljet, rekening houdend met de door de Landelijke Verkiezingscommissie vastgestelde richtlijn;
 - c. het afdelingsbestuur heeft het mandaat om de kandidatenlijst aan te vullen met lijstduwers tot het wettelijk maximum, waarbij geldt dat ten minste drie (3) lijstduwers mogen worden toegevoegd aan de kandidatenlijst. Het afdelingsbestuur bepaalt hierbij de onderlinge volgorde. Een kandidatenlijst kan niet uit alleen lijstduwers bestaan.
6. Zo spoedig mogelijk na het besluit tot deelname maakt de verkiezingscommissie het volgende bekend bij de leden:
 - a. de termijnen en overige besluiten die gelden voor deze verkiezing;
 - b. de datum waarop een kandidaat uiterlijk lid moet zijn voor deelname aan de verkiezing;
 - c. de peildata voor het stemrecht voor de lijsttrekkersverkiezing en de verkiezing van de overige kandidaten;
 - d. de wijze van aanmelding als kandidaat;
 - e. het aantal benodigde ondersteuningsverklaringen voor kandidaat-lijsttrekkers;
 - f. overige relevante documenten en data, waaronder de publicatiedatum van het lijstadvies, de datum tot wanneer men een reactie kan geven op een advies (indien van toepassing), de datum tot wanneer men zich in stilte kan terugtrekken en de wijze waarop de kandidaten zich kunnen presenteren aan de leden;
 - g. de hoogte van de afdrachtsregeling;en maakt het afdelingsbestuur bekend:
 - h. op welke wijze geïnteresseerden voor een eventuele functie als Wethouder zich kunnen melden en hoe het vervolgproces eruitziet.

Het gemeentelijk programma

Artikel 8.3 Het vaststellen van het gemeentelijk programma

1. Het verkiezingsprogramma wordt door de AAV vastgesteld.
2. Uiterlijk vijf (5) weken voorafgaand aan de besluitvormende AAV wordt het conceptverkiezingsprogramma door het afdelingsbestuur gepubliceerd. Tegelijk start de periode waarin amendementen kunnen worden ingediend.
3. De periode om amendementen in te dienen bedraagt ten minste twee (2) weken.
4. Besluiten over het verkiezingsprogramma kunnen worden genomen middels een digitale stemming.

Het verkiezen van de kandidatenlijst bij Gemeenteraadsverkiezingen

Artikel 8.4 Maximale zittingstermijn

1. Leden die namens D66 twaalf (12) aaneengesloten jaren of langer zitting hebben gehad in het politiek orgaan waarvoor de kandidaatstelling aan de orde is, kunnen zich niet opnieuw kandideren voor het betreffende orgaan. In het geval van een gemeentelijke herindeling geldt de nieuwe gemeente als hetzelfde politieke orgaan als de oorspronkelijke gemeenten.
2. Een persoon als bedoeld in lid 1 kan een gemotiveerd dispensatieverzoek indienen bij het Landelijk Bestuur indien hij zwaarwegende redenen heeft om zich alsnog opnieuw te kandideren. Dit verzoek dient uiterlijk tien (10) werkdagen voor de sluiting van de kandidaatstelling ontvangen te zijn.
3. Het Landelijk Bestuur neemt binnen tien werkdagen na ontvangst van het verzoek een gemotiveerd besluit. Dit besluit wordt onverwijld aan het lid en het bestuur op het niveau van het vertegenwoordigend orgaan waarvoor de kandidaatstelling geldt medegedeeld. Het Landelijk Bestuur kan voor het besluit om advies vragen bij het bestuur op het niveau van het vertegenwoordigend orgaan waarvoor de kandidaatstelling geldt, alsook aan het betreffende regiobestuur.
4. Tegen het besluit staat tot drie (3) dagen na bekendmaking beroep open bij het Geschillencollege. Het Geschillencollege doet binnen zeven (7) dagen uitspraak.

Artikel 8.5 Lijsttrekker

1. Bij aanmelding legt de kandidaat-lijsttrekker (indien van toepassing) ondersteuningsverklaringen voor op een door de Landelijke Verkiezingscommissie bepaalde wijze conform artikel 8.1 lid 2 sub e.
2. De verkiezing van de lijsttrekker op decentraal niveau vindt plaats middels een digitale stemming conform artikel 5.7.
3. De leden die één maand voor de opening van de stemming stemrecht hebben, worden in de gelegenheid gesteld hun stem uit te brengen.

Artikel 8.6 Lijstadvies

1. Het lijstadvies wordt door de lijstadviescommissie opgesteld middels een individuele lijstvolgorde.
2. De plek van de kandidaat op het lijstadvies wordt eerst aan de kandidaat voorgelegd.
 - a. Kandidaten hebben na bekendmaking van hun individuele positie twee (2) dagen de tijd aan dit advies een persoonlijke reactie toe te voegen van maximaal 150 woorden, hetwelk onverbrekkelijk verbonden met het lijstadvies aan de leden ter kennis wordt gebracht.
 - b. Kandidaten hebben twee (2) dagen na bekendmaking van hun individuele positie de tijd zich in stilte terug te trekken.
 - c. Op de derde dag na bekendmaking van de individuele positie aan de kandidaten, wordt het lijstadvies gepubliceerd.

3. Over het lijstadvies kan géén beroep bij het Geschillencollege aanhangig worden gemaakt. Indien een kandidaat van mening is dat deze benadeeld is tijdens het proces van totstandkoming van het lijstadvies, dient de betreffende kandidaat dit terstond, maar uiterlijk zeven dagen voor bekendmaking van het lijstadvies aan de leden, middels een beroep bij het Geschillencollege kenbaar te maken. Het Geschillencollege doet binnen drie (3) dagen uitspraak.

Artikel 8.7 Verkiezing overige kandidaten

1. De overige kandidaten worden middels een digitale stemming verkozen conform artikel 5.9.
2. Leden die een maand voor de opening van de stemming stemrecht hebben, worden in de gelegenheid gesteld hun stem uit te brengen.
3. Artikel 8.1 lid 2 sub f is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 8.8 Bekendmaken uitslag

1. De verkiezingscommissie stelt binnen één (1) dag na sluiting van de stemming de uitslag vast. Van de uitslag wordt een proces verbaal gemaakt volgens een door de Landelijke Verkiezingscommissie vastgesteld model. De uitslag, inclusief proces verbaal, wordt zo snel als mogelijk, maar uiterlijk binnen één (1) dag na vaststellen van de uitslag met de kandidaten gedeeld. De uitslag wordt uiterlijk binnen twee (2) dagen na vaststellen van de uitslag met de leden gedeeld.
2. Als een lid diens stem niet kan uitbrengen of onregelmatigheden constateert die van invloed kunnen zijn op de uitslag, dan dient het lid dit direct te melden bij de verkiezingscommissie. Als naar mening van het lid de verkiezingscommissie onvoldoende adequaat handelt dan heeft het lid tot uiterlijk één (1) dag na sluiting van de stemming om bezwaar te maken bij de Landelijke Verkiezingscommissie.
3. Over bezwaren als bedoeld in lid 2 doet de Landelijke Verkiezingscommissie binnen zeven (7) dagen uitspraak. De uitslag is onherroepelijk indien de Landelijke Verkiezingscommissie deze na het behandelen van een bezwaar in stand houdt, dan wel er geen bezwaar bij de Landelijke Verkiezingscommissie is binnengekomen binnen de beroepstermijn zoals bedoeld in lid 2.

Artikel 8.9 Lijstduwers

1. Zo spoedig mogelijk na publicatie van de uitslag worden de lijstduwers bekendgemaakt.
2. Lijstduwers worden uiterlijk 14 dagen voorafgaand aan de Dag van Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet bekendgemaakt.

Artikel 8.10 Wethoudersadviescommissie

1. De AAV stelt vast of, en op welke wijze, een wethoudersadviescommissie wordt ingesteld en op welke wijze zij advies uitbrengt.
2. Het advies is niet bindend en wordt ter kennis gebracht aan de betreffende fractie geldend na de verkiezingen.
3. Voor leden die een functie als wethouder namens de partij bekleden geldt de in artikel 8.4 bedoelde maximale zittingstermijn als richtlijn voor het bekleden van eenzelfde functie in hetzelfde politieke bestuursorgaan.

4. Bij tussentijdse invulling van de functie voor wethouder, is het bestuur op het betreffende niveau bevoegd het instellingsbesluit vast te stellen.

Hoofdstuk 9 Verkiezingen interne partijfuncties

Dit hoofdstuk betreft het proces richting het verkiezen van interne partijfuncties, zoals leden van besturen en commissies, op zowel landelijk als decentraal niveau.

Vorbereiding

Artikel 9.1 Bekendmaken vacatures

1. Bij voorkeur uiterlijk 30 dagen voorafgaand aan de Algemene Vergadering, ARV, AAV of de ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging worden de vacatures via de betreffende website bekendgemaakt. Bij bekendmaking worden in ieder geval de volgende zaken vermeld:
 - a. de opening- en sluitingstijdstippen van de kandidaatstellingsperiode;
 - b. (indien van toepassing) het aantal benodigde ondersteuningsverklaringen;
 - c. (indien van toepassing) de procedure om tot een advies te komen;
 - d. de openings- en sluitingstijdstippen van de stemming of het moment van stemming in het geval van een fysieke Algemene Vergadering, ARV, AAV of ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging;
 - e. overige zaken die relevant zijn voor het interne verkiezingsproces, zoals de datum tot wanneer men een reactie kan geven op een advies (indien van toepassing), de datum tot wanneer men zich in stilte kan terugtrekken en de wijze waarop de kandidaten zich kunnen presenteren aan de leden;waarbij geldt dat:
 - f. de kandidaatstellingsperiode ten minste twee (2) weken duurt;
 - g. de stemming ten hoogste twee (2) weken duurt of plaatsvindt op een Algemene Vergadering, ARV, AAV of ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging.
 - h. kandidaten de mogelijkheid krijgen zich te presenteren aan de leden, voorafgaand of tijdens de stemmingsperiode. Leden krijgen de mogelijkheid om kandidaten te bevragen.
2. Voor elk van de vacatures wordt uiterlijk bij openstelling van de kandidaatstellingsperiode een profiel gepubliceerd. In dit profiel wordt in ieder geval ingegaan op de kerncompetenties die van kandidaten wordt verwacht, als ook integriteit.
3. Ingeval van digitale stemming geldt het moment van openstelling digitale stemming als het moment voorafgaand aan de Algemene Vergadering, ARV, AAV of de ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging zoals bedoeld in lid 1.

Verkiezen van personen bij interne partijfuncties

Artikel 9.2 Maximale zittingstermijn

1. De leden van het Landelijk Bestuur, de Landelijke Verkiezingscommissie, Landelijke Besluitvormingscommissie, het Geschillencollege en de Landelijke Financiële Commissie, alsmede leden van commissies van het Landelijk Bestuur, worden voor een tijd van maximaal drie (3) jaar gekozen of benoemd.

- a. De leden van het Landelijk Bestuur, de Landelijke Verkiezingscommissie en de Landelijke Besluitvormingscommissie zijn maximaal éénmaal direct herkiesbaar. De maximale zittingstermijn is zes (6) jaar.
 - b. De leden van het Geschillencollege en de Landelijke Financiële Commissie zijn tweemaal direct herkiesbaar. De maximale zittingstermijn is negen (9) jaar.
 - c. De leden van commissies van het Landelijk Bestuur zijn tweemaal direct herbenoembaar. De maximale zittingstermijn is negen (9) jaar.
 - d. Ongeacht functie binnen een orgaan blijft de maximale zittingstermijn van overeenkomstige toepassing.
 - e. Na het bereiken van de maximale zittingstermijn duurt het minimaal de periode tot de volgende ledenvergadering waarop een lid zich opnieuw mag kandideren voor een functie in het orgaan waar dit lid reeds actief was.
2. De leden van decentrale besturen en permanente commissies van de decentrale ledenvergadering worden voor de tijd van maximaal vier (4) jaar gekozen.
- a. Het decentrale bestuur kan ervoor kiezen om de termijn korter dan vier (4) jaar te laten duren. In de vacature wordt kenbaar gemaakt voor welke termijn de vacature geldt.
 - b. De leden van deze besturen en commissies zijn maximaal tweemaal direct herkiesbaar. De maximale zittingstermijn is twaalf (12) jaar.
 - c. De periode wordt verlengd met ten hoogste drie (3) maanden verlengd indien omstandigheden dit noodzakelijk maken.
 - d. Ongeacht functie binnen een orgaan blijft de maximale zittingstermijn van overeenkomstige toepassing.
 - e. Na het bereiken van de maximale zittingstermijn duurt het minimaal de periode tot de volgende ledenvergadering waarop een lid zich opnieuw mag kandideren voor een functie in het orgaan waar dit lid reeds actief was.

Artikel 9.3 Leden van het Landelijk Bestuur

1. Bij aanmelding legt een kandidaat voor een functie binnen het Landelijk Bestuur ondersteuningsverklaringen voor. Er geldt dat:
 - a. voor voorzitter het aantal ondersteuningsverklaringen ten minste anderhalf procent (1,5%) van de stemgerechtigde leden bedraagt, of als dit aantal minder is dan tweehonderdvijftig (250) leden, ten minste tweehonderdvijftig (250) leden bedraagt.
 - b. voor de overige functies in het Landelijk Bestuur bedraagt het aantal ondersteuningsverklaringen de helft van het aantal dat nodig is voor kandidaat-voorzitters zoals bedoeld in sub a van dit lid.
 - c. de opening van de kandidaatstelling geldt als peildatum. De Landelijke Verkiezingscommissie maakt het benodigde aantal ondersteuningsverklaringen bij de opening van de kandidaatstelling bekend.
 - d. ondersteuningsverklaringen door de kandidaten dienen te worden verzameld op de door de Landelijke Verkiezingscommissie voorgeschreven wijze.
2. De voorzitter en penningmeester worden in functie verkozen. De voorzitter wordt middels een digitale stemming verkozen. De overige Landelijk Bestuursleden worden verkozen middels een digitale stemming of op de Algemene Vergadering.

Artikel 9.4 Leden van landelijke partijcommissies

1. Leden van landelijke partijcommissies worden verkozen middels een digitale stemming of op de Algemene Vergadering.
2. Voorzitters van landelijke partijcommissies worden in functie verkozen.

Artikel 9.5 Leden van decentrale besturen en commissies

1. Bij aanmelding legt een kandidaat (indien van toepassing) ondersteuningsverklaringen voor, zoals bedoeld in artikel 9.1 lid 1 sub b.
2. Leden van decentrale besturen of commissies worden verkozen middels een digitale stemming of op een ARV, AAV of ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging.

Artikel 9.6 Bekendmaken uitslag stemming op fysieke vergadering

1. De betreffende verkiezingscommissie of het orgaan dat de stemming organiseert, stelt de uitslag vast en deelt deze mee aan de (technisch) voorzitter van de Algemene Vergadering, ARV, AAV of de ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging.
2. De uitslag wordt zo spoedig mogelijk bekendgemaakt aan de aanwezigen van de Algemene Vergadering, ARV, AAV of de ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging. De uitslag is direct onherroepelijk.
3. Zo spoedig mogelijk na de Algemene Vergadering, ARV, AAV of ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging, wordt een proces-verbaal opgemaakt en gedeeld met de leden van het betreffende organisatieniveau.

Artikel 9.7 Bekendmaken uitslag digitale stemming

1. De verkiezingscommissie of het orgaan dat de stemming organiseert stelt binnen één (1) dag na sluiting van de stemming de uitslag vast. Van de uitslag wordt een proces verbaal gemaakt volgens een door de Landelijke Verkiezingscommissie vastgesteld model. De uitslag, inclusief proces verbaal, wordt zo snel als mogelijk, maar uiterlijk binnen één (1) dag na vaststellen van de uitslag met de kandidaten gedeeld. De uitslag wordt uiterlijk binnen twee (2) dagen na vaststellen van de uitslag met de leden gedeeld.
2. Als een lid diens stem niet kan uitbrengen of onregelmatigheden constateert die van invloed kunnen zijn op de uitslag, dan dient het lid dit direct te melden bij de verkiezingscommissie of het orgaan dat de stemming organiseert. Als naar mening van het lid de verkiezingscommissie of het orgaan dat de stemming organiseert onvoldoende adequaat handelt dan heeft het lid tot uiterlijk één (1) dag na sluiting van de stemming om bezwaar te maken bij de Landelijke Verkiezingscommissie, of in het geval van verkiezingen op landelijk niveau, bij het Geschillencollege.
3. Over bezwaren als bedoeld in lid 2 doet de Landelijke Verkiezingscommissie, of in het geval van landelijke verkiezingen het Geschillencollege, binnen zeven (7) dagen uitspraak. De uitslag is onherroepelijk indien de Landelijke Verkiezingscommissie respectievelijk het Geschillencollege deze na het behandelen van een bezwaar in stand houdt, dan wel er geen bezwaar bij de Landelijke Verkiezingscommissie respectievelijk het Geschillencollege is binnengekomen binnen de beroepstermijn zoals bedoeld in lid 2.

Hoofdstuk 10 Financiën

De Landelijke Financiële Commissie

Artikel 10.1 Taken van de Landelijke Financiële Commissie

1. De Landelijke Financiële Commissie heeft tot taak toezicht uit te oefenen op het financieel beheer van het Landelijk Bestuur en de penningmeester gevraagd of ongevraagd te adviseren inzake financiële aangelegenheden.
2. Voorts heeft de Landelijke Financiële Commissie tot taak:
 - a. advies uit te brengen aan de Algemene Vergadering inzake de goedkeuring van de jaarrekening en de overige financiële aangelegenheden;
 - b. advies uit te brengen aan de Algemene Vergadering inzake het vaststellen van de begroting;
 - c. te beslissen omtrent décharge van een regio- of afdelingsbestuur, indien de betrokken ledenvergadering nalaat décharge te verlenen.
3. De leden van de commissie kunnen te allen tijde kennis nemen van de financiële bescheiden van de partij en zich laten inlichten door de penningmeester over de stand van zaken.

Artikel 10.2 Bevoegdheden van de Landelijke Financiële Commissie

1. De Landelijke Financiële Commissie heeft het recht wanneer veranderende omstandigheden daartoe aanleiding geven, bepaalde posten uit de (deel)begroting geheel of gedeeltelijk te blokkeren.
2. Uitgaven ten laste van begrotingsposten, waar door de Commissie een beperking tot het doen van uitgaven, dan wel het aangaan van verplichtingen is aangebracht, behoeven eveneens vooraf de schriftelijke goedkeuring van de Landelijke Financiële Commissie.
3. Indien de gevraagde goedkeuring wordt geweigerd, is het Landelijk Bestuur, na overleg met de commissie, bevoegd om het besluit van deze commissie terzijde te stellen en de goedkeuring alsnog te verlenen. Een dergelijk besluit wordt schriftelijk en gemotiveerd direct aan de commissie en vervolgens aan het eerstvolgende Algemene Vergadering bekendgemaakt.

Contributie en donaties

Artikel 10.3 Contributie

1. Het contributiejaar vangt aan op de startdatum van het lidmaatschap.
2. De contributies worden geïnd door de penningmeester van het Landelijk Bestuur, die ervoor zorgdraagt dat de leden tijdig een verzoek tot betaling ontvangen en bij niet betaling ten minste eenmaal aan hun verplichting worden herinnerd.

Artikel 10.4 Hoogte van contributie

1. Op voorstel van het Landelijk Bestuur stelt de Algemene Vergadering de hoogte van de minimale contributie vast.

2. De minimale contributie kan jaarlijks, per 1 januari, geïndexeerd worden op basis van de Consumentenprijsindex, afgerond op hele euro's.
3. Indien het Landelijk Bestuur de hoogte van het minimale contributiebedrag wil wijzigen in afwijking van het bedoelde in het tweede lid, kan het Landelijk Bestuur een ander voorstel ter goedkeuring aan de Algemene Vergadering voorleggen zoals bedoeld in het eerste lid.
4. Indien het Landelijk Bestuur de hoogte van de minimale contributie wil wijzigen zoals bedoeld in het tweede lid, gaat deze wijziging automatisch in per 1 januari. Leden worden hier uiterlijk twee (2) weken voor de eerste contributiebetaling van een jaar van op de hoogte gesteld.
5. Op grond van de financiële draagkracht van een lid kan de Landelijk Penningmeester, op verzoek van dit betreffende lid, binnen de door het Landelijk Bestuur gestelde grenzen, bepalen dat het betreffende lid een overeen te komen periode een lagere contributie betaalt. Deze afspraak tussen het lid en de Landelijk Penningmeester geldt in beginsel voor één (1) contributiejaar.

Artikel 10.5 Contributiebetaling

1. De contributie dient te zijn voldaan binnen 14 dagen na het vastgestelde betaalmoment. Wanneer er niet binnen 28 dagen na het vastgestelde betaalmoment is voldaan aan de contributieplicht, worden de lidmaatschapsrechten opgeschort. Hiervan wordt aan het lid mededeling gedaan.
2. De contributie kan naar keuze van het lid per maand, per kwartaal of per jaar worden voldaan. In het geval is gekozen voor maandelijkse betaling, kan enkel per automatische incasso worden betaald. Het Landelijk Bestuur kan bepalen bepaalde lidmaatschappen uit te sluiten van maandelijkse betalingen of betalingen per kwartaal.
3. Indien een lid niet aan de contributieverplichting heeft voldaan voor een totaal van zes (6) maanden, zegt het Landelijk Bestuur het lidmaatschap van het betreffende lid op.
 - a. Van een dergelijke opzegging wordt het lid schriftelijk in kennis gesteld. Het Landelijk Bestuur gaat niet tot opzegging op deze grond over voordat het lid ten minste tweemaal schriftelijk tot betaling is gemaand. Hier kunnen administratiekosten voor worden gerekend.
 - b. Een lid van wie het lidmaatschap op grond van deze bepaling is opgezegd, kan weer als lid worden toegelaten wanneer deze de contributieschuld heeft voldaan. Het staat het Landelijk Bestuur vrij om de toelating te weigeren op grond van historisch betaalgedrag.

Artikel 10.6 Donateurs

Donateurs zijn allen die geen gewoon lid zijn van de Partij en jaarlijks vrijwillig bijdragen aan de geldmiddelen van de Partij. Aanmelding als donateur geschiedt bij het Landelijk Bureau.

Afdracht

Artikel 10.7 Afdracht door politieke ambtsdragers

1. Leden die een functie bekleden in vertegenwoordigende lichamen en benoemde bestuursfuncties die voortvloeien uit het lidmaatschap van de Partij, zijn een afdracht verschuldigd.
2. De in lid 1 bedoelde afdracht bedraagt 6% van het politieke inkomen uit bedoelde functie, dan wel een vast bedrag van 6%, minus de vaste onkostenvergoeding, vakantiegeld en eventuele eindejaarsuitkering.
3. Op decentraal niveau kan de ledenvergadering een hoger percentage voor afdracht vaststellen. Dit besluit wordt genomen bij het deelnamebesluit voor de verkiezing(en) van het vertegenwoordigend orgaan en wordt geëffectueerd bij aanvang van de nieuwe zittingstermijn van het orgaan.
4. Voor leden die tevens burgemeester zijn, geldt de in het tweede lid genoemde afdracht als richtlijn.

Financiële verantwoording

Artikel 10.8 Financiële verantwoording

1. Jaarlijks na afloop van het kalenderjaar laat de Landelijk Penningmeester de boeken van de vereniging controleren door een door het Landelijk Bestuur aangewezen registeraccountant. Het rapport van deze accountant wordt terstond overhandigd aan het Landelijk Bestuur en de Landelijke Financiële Commissie.
2. De jaarrekening dient uiterlijk binnen een halfjaar na het einde van het boekjaar door het Landelijk Bestuur te zijn vastgesteld en wordt onmiddellijk na vaststelling, vergezeld van het accountantsrapport, gedurende tenminste een halfjaar op het Landelijk Bureau ter inzage gelegd. De toelichting op deze jaarrekening bevat onder meer een lijst van de vrijwillige schenkingen aan de Partij op een wijze die de Wet Politieke Partijen voorschrijft.
3. Het Landelijk Bestuur draagt er zorg voor dat de jaarrekening, vergezeld van het accountantsrapport en een appreciatie van de Landelijke Financiële Commissie, ter kennisname aangeboden wordt aan de Algemene Vergadering.
4. Het Landelijk Bestuur verzoekt de Algemene Vergadering, nadat zij verantwoording heeft afgelegd middels de jaarrekening, het accountantsrapport en de appreciatie van de Landelijke Financiële Commissie, het Landelijk Bestuur décharge te verlenen over het gevoerde financiële beleid van het betreffende jaar.
5. Bij aanbidding van de jaarrekening legt het Landelijk Bestuur ten minste verantwoording af over de besteding van het verkiezingsfonds en in de voorgenomen besteding van dit fonds en de jaarrekening.

Financiën op decentraal niveau

Artikel 10.9 Bijdragen aan regio's en afdelingen

1. Het Landelijk Bestuur betaalt de vastgestelde bijdrage uit de contributiegelden aan een regio of afdeling over enig jaar aan deze regio of afdeling niet eerder uit dan:
 - a. het Landelijk Bestuur de door de ledenvergadering van de regio of afdeling goedgekeurde jaarrekening over het voorgaande jaar is ontvangen; en
 - b. de afdeling of regio een bankrekening heeft binnen het Landelijk afgesloten bankpakket.

Artikel 10.10 Financiën op decentraal niveau

1. Op decentraal niveau stelt de ARV respectievelijk AAV een kascommissie in.
2. De kascommissie is belast met het toezicht op het door het bestuur gevoerde financiële beleid en brengt verslag uit aan de ARV respectievelijk AAV.
3. Het bestuur stelt zo spoedig mogelijk na de verkiezingen een sluitende meerjarenbegroting op tot aan de eerstvolgende verkiezingen voor het politieke orgaan op dat niveau.
4. Deze meerjarenbegroting wordt ter goedkeuring aan de ARV respectievelijk AAV voorgelegd.
5. De meerjarenbegroting wordt ieder jaar tezamen met de verantwoording over het voorgaande jaar naar het Landelijk Bureau toegezonden.
6. Het opgetelde resultaat van de vier (4) jaren tussen twee (2) verkiezingen in dient positief te zijn, maar voor een individueel jaar kan een negatief resultaat begroot worden. Indien hiervan wordt afgeweken, moeten de ARV respectievelijk AAV én de Landelijk Penningmeester, hier expliciet toestemming voor verlenen.
7. Jaarlijks legt het bestuur een begroting voor het komende jaar ter goedkeuring aan de ARV respectievelijk AAV voor.
8. Jaarlijks na afloop van het kalenderjaar legt het bestuur de jaarrekening daarvan, inclusief een toelichting, ter goedkeuring aan de ARV respectievelijk AAV voor.
9. De toelichting bevat tevens, zonder vermelding van namen, een overzicht van alle schenkingen boven het bedrag dat de Wet Politieke Partijen voorschrijft.
10. De ARV respectievelijk AAV verleent aan het bestuur décharge over het gevoerde beheer nadat de kascommissie hierover aan de ARV respectievelijk AAV heeft gerapporteerd en als zodanig heeft geadviseerd.
11. De kascommissie volgt standaard het landelijk 'protocol kascommissie'.
12. Het bestuur zendt de goedgekeurde jaarrekening en begroting voor het volgende jaar naar het Landelijk Bureau, niet later dan tweeënhalve maand na afloop van het begrotingsjaar. De jaarrekening en de begroting wordt aangeleverd in het standaard format, zoals door het Landelijk Bureau is opgesteld.
13. Alle facturen en declaraties worden door zowel de penningmeester als de voorzitter van het betreffende organisatieniveau voorzien van een handtekening ter goedkeuring.

Hoofdstuk 11 Het Geschillencollege

Artikel 11.1 Het instellen van een beroep

1. D66 kent een Geschillencollege. Het Geschillencollege beslecht geschillen op alle niveaus tussen leden en partijorganen, met uitzondering van de Algemene Vergadering, een ARV, de ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging of een AAV.
2. Leden en partijorganen kunnen, conform artikel 23 van de Statuten, een beroep indienen bij het Geschillencollege.
3. Als een beroep wordt ingediend worden betrokkenen hiervan zo spoedig mogelijk in kennis gesteld door het Geschillencollege.
4. Een beroep wordt schriftelijk ingediend bij het secretariaat van het Geschillencollege, onder toevoeging van relevante bijlagen. De correspondentie verloopt in het Nederlands.
5. Het beroep dient door de aanbrengrer beknopt en zo duidelijk mogelijk omschreven te worden. Bij onduidelijkheden kan de secretaris of diens plaatsvervanger betrokkene in de gelegenheid stellen het beroep opnieuw te formuleren.
6. Uitzonderlijke omstandigheden daargelaten, draagt eenieder de eigen kosten in een procedure bij het Geschillencollege.

Artikel 11.2 Termijnen voor indienen beroep en beslissing

1. Een gemotiveerd beroepschrift dient binnen vier (4) weken na bekendmaking van de beslissing als bedoeld in artikel 23 van de Statuten bij het Geschillencollege te zijn aangebracht.
2. Het Geschillencollege doet binnen zes (6) weken na ontvangst van het beroepsschrift uitspraak. Het Geschillencollege kan deze termijn met ten hoogste zes (6) weken verlengen indien het voorgelegde geschil dit vergt.
3. In afwijking van de in het voorgaande lid genoemde termijnen gelden in bepaalde gevallen elders in dit Reglement genoemde afwijkende termijnen.

Artikel 11.3 Het vooronderzoek en de ontvankelijkheid

1. Het ingediende beroep wordt zo spoedig mogelijk aan de voorzitter van het Geschillencollege gestuurd, die eerst nagaat of het College bevoegd is om op het beroep te beslissen, of het beroep tijdig is ingediend en of voldaan is aan de overige ontvankelijkheidsvereisten in de Statuten of dit Reglement.
2. Indien niet wordt voldaan aan het bepaalde in het vorige lid kan de voorzitter gemotiveerd het beroep buiten behandeling stellen. De voorzitter zendt een afschrift van deze beslissing uiterlijk binnen veertien (14) dagen na indienen van het beroep aan betrokkene(n).

Artikel 11.4 Schikking

1. De voorzitter van het Geschillencollege, respectievelijk de voorzitter van de behandelend Kamer, kan partijen uitnodigen een schikking te beproeven. Indien partijen ingaan op de uitnodiging, geeft de voorzitter een termijn waarbinnen een schikking bereikt moet zijn. Indien partijen niet tot een schikking komen, hervat de voorzitter de procedure. Indien partijen een schikking bereiken, beschouwt het Geschillencollege

zonder bericht van het tegendeel alle door partijen terzake ingediende beroepsschriften als ingetrokken.

2. Indien alle door partijen terzake ingediende beroepsschriften als ingetrokken worden beschouwd, krijgen partijen hiervan een schriftelijke bevestiging van het secretariaat van het Geschillencollege. De procedure is daarmee beëindigd.
3. Een lid van het Geschillencollege dat op verzoek van de voorzitter respectievelijk de voorzitter van de Kamer of van partijen optreedt als bemiddelaar in de schikking, kan geen deel uitmaken van de Kamer die het beroep behandelt.

Artikel 11.5 De leden van de behandelende Kamer

1. De behandeling van een beroep vindt plaats door een uit het Geschillencollege samengestelde Kamer, bestaande uit drie (3) leden van het Geschillencollege.
2. Een lid onthoudt zich van deelname aan de behandeling wanneer er sprake is van feiten of omstandigheden waardoor de onpartijdigheid schade zou kunnen lijden. Dit wordt in ieder geval geacht het geval te zijn wanneer er sprake is van:
 - a. bloed- en aanverwantschap in de rechte lijn of in de zijlijn in de tweede of derde graad tussen het lid en een partij en/of hun vertegenwoordiger;
 - b. het bestaan van een dienstverband tussen het lid en een partij en/of hun vertegenwoordiger;
 - c. een beslissing in beroep bij ontzetting, waarbij een lid van de Kamer al betrokken is geweest.
3. Bij gerezen twijfel over (on)partijdigheid van een lid van de Kamer beslist de voorzitter van het Geschillencollege gemotiveerd over verdere deelname en/of vervanging van het lid aan de Kamer.

Artikel 11.6 Behandeling

1. De leden van een behandelend Kamer wijzen uit hun midden een voorzitter aan.
2. De voorzitter van de Kamer draagt zorg voor een zorgvuldige behandeling waarin partijen, desgewenst met ondersteuning van derden, gelijke kansen hebben om hun standpunten toe te lichten.
3. De Kamer hoort partijen en/of hun vertegenwoordigers in elkaars aanwezigheid, al dan niet digitaal.
4. De leden van het Geschillencollege en de secretaris zijn verplicht tot geheimhouding van hetgeen hen in verband met hun functie ter kennis is gekomen, voor zover die verplichting uit de aard der zaak volgt.

Artikel 11.7 Uitspraaktermijn

1. Onverminderd het in de Statuten en elders in dit Reglement bepaalde doet de Kamer uitspraak binnen veertien (14) dagen na het horen van partijen. Deze termijn kan gemotiveerd eenmalig met veertien (14) dagen worden verlengd.
2. Indien naar het oordeel van de voorzitter van het Geschillencollege respectievelijk de voorzitter van de Kamer die het beroep behandelt de aard van het beroep een kortere termijn noodzakelijk maakt, wordt de uitspraaktermijn dienovereenkomstig ingekort.

Artikel 11.8 De uitspraak en beroep

1. De Kamer beslist bij voltalligheid naar redelijkheid en billijkheid met inachtneming van de Statuten en de van toepassing zijnde reglementen.
2. De schriftelijke uitspraak bevat een schriftelijke motivering voor de beslissing.
3. Partijen ontvangen zo spoedig mogelijk een afschrift van de uitspraak.
4. Indien een van partijen meent dat niet is voldaan aan de procedurele vereisten uit dit hoofdstuk, en daardoor benadeeld te zijn, kan binnen drie (3) dagen na bekendmaking van die uitspraak beroep ingesteld worden bij de voorzitter van het Geschillencollege, of indien de voorzitter deel heeft uitgemaakt van de behandelende Kamer, bij de plaatsvervangend voorzitter. Na diens marginale onderzoek, beslist de voorzitter of diens plaatsvervanger zo snel mogelijk:
 - a. óf tot handhaving van de beslissing;
 - b. óf tot een nieuwe behandeling van de procedure door een andere Kamer.

Artikel 11.9 Rechtskracht uitspraak

1. Alle uitspraken hebben onmiddellijke rechtskracht tussen partijen.
2. Uitspraken die een interpretatie inhouden van de Statuten of het Huishoudelijk Reglement zijn bindend voor ieder die het aangaat, zolang de Algemene Vergadering dat het reglement heeft vastgesteld nadien niet anders beslist.

Artikel 11.10 Publicatie op de website

1. Het Geschillencollege kan uitspraken en omschrijvingen van de aan haar voorgelegde beroepen publiceren op de website, waarbij de gegevens van natuurlijke personen worden geanonimiseerd.
2. Het Geschillencollege publiceert uitspraken die een interpretatie van de Statuten of het Huishoudelijk Reglement inhouden.
3. Indien het onmogelijk is om de uitspraak in geanonimiseerde vorm te publiceren, omdat niet onaannemelijk is dat de identiteiten van betrokkenen, ook bij anonimiseren, betrekkelijk eenvoudig zullen zijn te achterhalen, wordt de uitspraak niet gepubliceerd. Dit geldt zo nodig in afwijking van het tweede lid.

Hoofdstuk 12 Integriteit en verantwoord gedrag

Artikel 12.1 De Commissie Integriteitsonderzoeken

1. D66 kent de Commissie Integriteitsonderzoeken. Dit is een landelijke bestuurscommissie, zoals omschreven in artikel 3.7 lid 1 sub c.
2. De Commissie Integriteitsonderzoeken is bevoegd:
 - a. meldingen van (mogelijke) integriteitsschendingen in ontvangst te nemen;
 - b. meldingen van (mogelijke) integriteitsschendingen te onderzoeken; en
 - c. adviezen te verstrekken aan het Landelijk Bestuur naar aanleiding van een onderzoek over (mogelijke) integriteitsschendingen.
3. De Commissie Integriteitsonderzoeken heeft voorts tot taak om, in samenspraak met het Landelijk Bestuur, een onderzoeksprotocol op te stellen waarmee transparantie en eenduidigheid van het behandelen van een melding wordt gewaarborgd. In dit protocol wordt ten minste ingegaan op:
 - a. de wijze waarop meldingen van (mogelijke) integriteitsschendingen ingediend moeten worden;
 - b. de wijze waarop meldingen van (mogelijke) integriteitsschendingen worden beoordeeld op ontvankelijkheid. Tegen het besluit van (niet)-ontvankelijkheid staat geen beroep open bij het Geschillencollege.
 - c. de wijze waarop meldingen van (mogelijke) integriteitsschendingen worden behandeld; en
 - d. de termijnen waarbinnen een onderzoek moet worden afgehandeld.
4. De Commissie Integriteitsonderzoeken bestaat uit maximaal negen (9) leden. Zij worden door het Landelijk Bestuur benoemd voor een periode van drie (3) jaar. Deze periode kan tweemaal met drie (3) jaar worden verlengd.
5. Meldingen van (mogelijke) integriteitsschendingen kunnen enkel schriftelijk worden gedaan op een in het onderzoeksprotocol vastgestelde wijze.

Artikel 12.2 Vertrouwenspersonen

1. Er is een netwerk van vertrouwenspersonen. Dit netwerk bestaat uit op decentraal niveau verkozen vertrouwenspersonen, aangevuld door vertrouwenspersonen die benoemd worden door het Landelijk Bestuur. Vertrouwenspersonen zijn lid van D66, behoudens de externe vertrouwenspersoon.
2. Het netwerk van vertrouwenspersonen heeft een coördinator die wordt aangesteld op basis van een vastgesteld profiel. De coördinator legt jaarlijks verantwoording af aan het Landelijk Bestuur door middel van een jaarverslag.
3. Vertrouwenspersonen op decentraal niveau worden verkozen door de ledenvergadering middels een schriftelijke stemming. Overige bepalingen in het Huishoudelijk Reglement over het kiezen van personen zijn van overeenkomstige toepassing. De vertrouwenspersonen op decentraal niveau leggen jaarlijks verantwoording af aan de ledenvergadering op het betreffende niveau door middel van een jaarverslag.

Hoofdstuk 13 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 13.1 Publicatie van statuten en reglementen op de website

1. Het Landelijk Bestuur draagt zorg voor publicatie op de website van de Statuten en dit Huishoudelijk Reglement alsmede van:
 - a. de Statuten van de in artikel 3.7 lid 2 en 3 bedoelde rechtspersonen;
 - b. het redactiestatuut van het Partijblad, vast te stellen door het Landelijk Bestuur;
 - c. in uitspraken van een Kamer van het Geschillencollege opgenomen interpretaties van de Statuten of het Huishoudelijk Reglement;
 - d. beleidskaders van door de Algemene Vergadering verkozen commissies en besturen (conform artikel 3.2 lid 2) dan wel commissies van het Landelijk Bestuur (conform artikel 3.7 lid 1 sub c), vast te stellen door de betreffende commissie.
2. Indien het Landelijk Bestuur of enige daartoe bevoegde commissie op grond van enige bepaling over het Huishoudelijk Reglement een regeling of aanwijzing heeft opgesteld of ter uitvoering of uitwerking van bepalingen in dit reglement nadere regels stelt, wordt deze eveneens op de website gepubliceerd.

Artikel 13.2 Inwerkingtreding en aanpassing door Besluitvormingscommissie

1. Wijzigingen in dit reglement treden in werking veertien dagen nadat de Algemene Vergadering deze wijzigingen heeft vastgesteld.
2. De Landelijke Besluitvormingscommissie past zo nodig de in hoofdstuk 1 opgenomen definities en begrippen, de toelichtende teksten onder de hoofdstuktitels, de nummering van artikelen alsmede de in dit reglement opgenomen verwijzingen naar andere bepalingen uit de Statuten of dit reglement aan de inhoud van de Statuten en dit reglement aan.

Artikel 13.3 Uitzonderingen op inwerkingtredingstermijn

1. De huidig overeengekomen afdrachten voor volksvertegenwoordigers in gemeenteraden en wethouders namens de Partij, blijven gelden tot het einde van deze raadsperiode. Dit lid vervalt van rechtswege zodra de nieuwe Gemeenteraden zijn geïnstalleerd na de Gemeenteraadsverkiezingen van 2026.
2. De huidig overeengekomen afdrachten voor volksvertegenwoordigers in Provinciale Staten en gedeputeerden namens de Partij, blijven gelden tot het einde van deze statenperiode. Dit lid vervalt van rechtswege zodra de nieuwe Provinciale Staten zijn geïnstalleerd na de Provinciale Statenverkiezingen van 2027.
3. De minimale afdracht van 3%, zoals gold ten tijde van kandidaatstelling voor de Eerste Kamer der Staten-Generaal bij de Eerste Kamerverkiezing van 2022, de kandidaatstelling voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal bij de Tweede Kamerverkiezing van 2023 en de delegatie in het Europees Parlement voor de Europees Parlementsverkiezing van 2024, geldt tot het einde van de periode waar deze kandidaatstelling voor aan de orde was. De overeengekomen afdracht geldt hierbij als leidend voor de huidige volksvertegenwoordigers in de Eerste Kamer der Staten-Generaal, Tweede Kamer der Staten-Generaal en het Europees Parlement. Dit lid vervalt van rechtswege na de Europees Parlementsverkiezing van 2029.

4. De richtlijn, zoals bedoeld in artikel 10.7 lid 4 geldt voor burgemeesters die na 1 januari 2025 worden benoemd. Voor burgemeesters die voor deze datum benoemd zijn geldt deze richtlijn niet en geldt de eventueel eerder overeengekomen afdracht. Dit lid vervalt van rechtswege op 31 december 2030.

Artikel 13.4 Overgangsregeling WFPP naar WPP

1. Daar waar 'Wet Politieke Partijen' staat, wordt 'Wet Financiering Politieke Partijen' bedoeld totdat de Wet Politieke Partijen in werking treedt na publicatie in de Staatscourant.
2. Dit artikel vervalt van rechtswege zodra de Wet Politieke Partijen in werking treedt na publicatie in de Staatscourant.